

องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร

โดย

นายชนะบัติ สังขะวินิจ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-464-534-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**BASIC EDUCATION READINESS COMPONENTS OF THE FIRST LEVEL SUBDISTRICT
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION IN CONNECTING PROVINCE OF BANGKOK**

By

Chanabat Sangkawinit

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF EDUCATION

Department of Educational Administration

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2004

ISBN 974-464-534-2

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “องค์ประกอบ
ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อ
กรุงเทพมหานคร” เสนอโดย นายชนะบัตติ สังขะวินิจ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร. จีราวรรณ คงคล้าย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

1. รองศาสตราจารย์วรพจน์ มูรพันธุ์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.จีราวรรณ คงคล้าย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชานชม ชินะตั้งกูร

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์)

...../...../.....

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ วรพจน์ มูรพันธุ์)

...../...../.....

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชานชม ชินะตั้งกูร)

...../...../.....

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จีราวรรณ คงคล้าย)

...../...../.....

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ คุณิต ทิวถนอม)

...../...../.....

K 43461052 : สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คำสำคัญ : องค์ประกอบความพร้อม / การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชนะบัตติ ตั้งชะวินิจ : องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร (BASIC EDUCATION READINESS COMPONENTS OF THE FIRST LEVEL SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION IN CONNECTING PROVINCE OF BANGKOK) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ : รศ.วรพจน์ มูรพันธุ์, รศ.ดร.จิราวรรณ คงคล้าย และ ผศ.ดร.ชวนชม ชินะตั้งกูร. 185 หน้า. ISBN 974-464-534-2

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ 1) เพื่อทราบองค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร และ 2) เพื่อให้ทราบความแตกต่างทางความคิดเห็นของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 จำนวน 41 แห่ง กำหนดตัวอย่างได้บุคลากร จำนวน 252 คน จาก อบต. 36 แห่ง โดยแยกตามสัดส่วนของจำนวน อบต. ในแต่ละอำเภอ และเลือกตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรในแต่ละ อบต. จะแบ่งเป็นสามกลุ่ม แต่ละกลุ่มประกอบด้วย ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล 3 คน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยใช้กรอบแนวคิดจากหลักเกณฑ์และวิธีประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กระทรวงศึกษาธิการ กำหนด ข้อมูลที่ได้ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ โดยการแจกแจงความถี่ (f) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่า F-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับปานกลาง 2) องค์ประกอบความพร้อม ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่แตกต่างกัน

ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2547

ลายมือชื่อนักศึกษา .....

ลายมือชื่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ 1 ..... 2 ..... 3 .....

K 43461052 : MAJOR : EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEY WORDS : READINESS COMPONENTS /BASIC EDUCATION

CHANABAT SONGKHAWINIT : BASIC EDUCATION READINESS COMPONENTS OF THE FIRST LEVEL SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION IN CONNECTING PROVINCE OF BANGKOK. THESIS ADVISORS : ASSO. PROF. WARAPOJ MOORAPUN, ASSO. PROF. CHIRAWAN KONGKLAI, Ph.D., AND ASST. PROF. CHUANCHOM CHINATANGKUL, Ph.D. 185 pp. ISBN 974-464-534-2

The purposes of this research were to determine the 1) Basic Education Readiness Components of the first level Subdistrict Administrative Organization in Connecting Province of Bangkok and 2) different opinions of officers in the first level Subdistrict Administrative Organization in Connecting Province of Bangkok. The population studied were 252 officers in 36 the first level Subdistrict Administrative Organizations from a total population of 41, divided by propotion of Subdistrict Administrative Organizations in each district and selected by a method of multi-stage sampling. The population in each Subdistrict Administrative Organization was divided by three groups, in each group consisted of a chief clerk, 3 members of Subdistrict Administrative Organization committees and 3 members of Subdistrict Administrative Councils. The research instrument were questionnaires constructed by the researcher adopted from a reference stand, from the Ministry of Education called the readiness in Organizing Basic Education. The data analysis was carried out by assessing the frequency distribution (f), percentage (%), mean ($\bar{X}$) standard deviation (S.D.) and F-test.

The research findings were as follows : 1) Basic Education Readiness Components was a moderate level and 2) Basic Education Readiness Components of the opinions of officers in Subdistrict Administrative Organization have no different.

Department of Educational Administration Graduate School, Silpakorn University, Academic Year 2004

Student's signature .....

Thesis Advisors' signature 1 ..... 2 ..... 3 .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ วรพจน์ มूरพันธุ์ รองศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวันชม ชินะตั้งกูร รองศาสตราจารย์ดุสิต ทิวถนอม อาจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิสิฐ พิษณานนท์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ให้คำแนะนำให้ข้อเสนอแนะ ตรวจสอบแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์

ขอขอบคุณ นายสุพล อำภาวงศ์ นายสมหมาย สังขะวินิจ และนางสาวบัวพันธ์ ศิวทอง ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 3 ท่าน ที่กรุณาตรวจและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกกรุงเทพมหานคร ที่อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการ องค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม การวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่าน ที่ให้ความรู้และประสบการณ์มาโดยตลอด รวมถึงการให้ กำลังใจ ความช่วยเหลือ คำแนะนำอันมีคุณค่าจากเพื่อนทุกคนและท้ายที่สุดขอขอบคุณ คุณพ่อทรัพย์ คุณแม่พิกุล สังขะวินิจ ที่เป็นกำลังใจในการศึกษาและการทำงานมาโดยตลอด รวมทั้งอาจารย์ บัวพันธ์ ศิวทอง ที่ให้กำลังใจที่ดีและสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง จนทำให้วิทยานิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	2
ปัญหาการวิจัย.....	10
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	12
ข้อคำถามของการวิจัย.....	12
สมมติฐานการวิจัย.....	12
ขอบเขตการวิจัย.....	12
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	13
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	14
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	14
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	15
ความหมายและความสำคัญของการศึกษา.....	15
การศึกษากับการพัฒนาประเทศ.....	17
“คน”เป็นศูนย์กลางการศึกษา.....	29
การกระจายอำนาจทางการศึกษา.....	32
แผนปฏิบัติการกระจายอำนาจด้านการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ.....	32
การดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับภารกิจในการศึกษา.....	35

บทที่	หน้า
การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	36
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย.....	37
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.....	37
พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542.....	38
พระราชบัญญัติเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	39
มติคณะรัฐมนตรี 16 มีนาคม 2542.....	40
แนวนโยบายการจัดการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2545-2559).....	42
การนำแนวนโยบายไปสู่การปฏิบัติ.....	58
ประวัติความเป็นมาและโครงสร้างการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	62
ความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	62
การจัดรูปแบบและโครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	63
อำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	64
การจัดชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	67
องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1.....	70
เกณฑ์การแบ่งชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	70
เกณฑ์การประเมินความพร้อม.....	71
ข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร.....	81
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	84
สรุป.....	97
3 การดำเนินการวิจัย.....	98
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	98
ระเบียบวิธีวิจัย.....	99
แผนแบบของการวิจัย.....	99
ประชากรเป้าหมาย.....	99
ตัวอย่างและการเลือกตัวอย่าง.....	99
ตัวแปร.....	101
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	102

บทที่	หน้า
การสร้างเครื่องมือ.....	103
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	104
วิธีวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	104
สรุป.....	106
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	107
ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	108
ตอนที่ 2 องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหาร ส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกกรุงเทพมหานคร.....	111
ตอนที่ 3 ความแตกต่างทางความคิดเห็นของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกกรุงเทพมหานคร.....	137
5 สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	141
สรุปผลการวิจัย.....	142
การอภิปรายผลการวิจัย.....	143
ข้อเสนอแนะ.....	149
ข้อเสนอแนะของการวิจัย.....	149
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	150
บรรณานุกรม.....	151
ภาคผนวก.....	160
ภาคผนวก ก เอกสารขอความร่วมมือในการวิจัย.....	161
ภาคผนวก ข รายชื่อองค์การบริหารส่วนตำบลตัวอย่าง.....	163
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	166
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	178
ภาคผนวก จ การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น.....	181
ประวัติผู้วิจัย.....	184

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	ชั้นและรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล..... 68
2	กรอบอัตรากำลังพนักงานส่วนตำบลตามการจัดแบ่งชั้น..... 68
3	จำนวนลูกจ้างและรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล..... 69
4	เกณฑ์การประเมินความพร้อม..... 71
5	ข้อมูลพื้นที่ในการศึกษาวิจัย..... 82
6	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 100
7	แสดงสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม..... 108
8	แสดงค่าระดับองค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร..... 111
9	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบความพร้อมทางด้านความพร้อม ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัด ติดต่อกรุงเทพมหานคร ตามตัวแปรที่ศึกษา..... 113
10	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบความพร้อมทางด้านความพร้อม ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัด ติดต่อกรุงเทพมหานคร..... 116
11	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบความพร้อมทางด้านความเหมาะสม ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร..... 128
12	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบความพร้อมทางด้านความต้องการ ภายในท้องถิ่นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร..... 134
13	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับองค์ประกอบ ความพร้อมในการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร ตามความคิดของบุคลากร ในองค์การบริหารส่วนตำบล ในภาพรวม..... 137

ตารางที่	หน้า
14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับองค์ประกอบ ความพร้อมในการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร ตามความคิดของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านความพร้อม	138
15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับองค์ประกอบ ความพร้อมในการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร ตามความคิดของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านความเหมาะสม	139
16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับองค์ประกอบ ความพร้อมในการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร ตามความคิดของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านความต้องการภายใน ท้องถิ่น	140

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 1

บทนำ

ในสังคมแต่ละสังคมนั้นสมาชิกของสังคมจำเป็นจะต้องมีประสบการณ์และมีความรู้จำนวนหนึ่งมากพอที่จะใช้พึ่งพาตนเองในการเลี้ยงชีพและตอบสนองความต้องการของตนเองได้ และในสังคมนั้นจะต้องมีหน่วย (agent) ซึ่งคอยทำหน้าที่ส่งทอดความรู้จากรุ่นเก่าส่งผ่านมายังชั่วอายุรุ่นใหม่ โดยการเรียนรู้ นอกจากนั้นแล้วจะต้องให้สมาชิกรุ่นหลังได้มีศีลธรรมและมีคุณภาพตามที่สังคมยอมรับ เพื่อว่าสมาชิกทุกรุ่นจะได้รู้วิธีที่จะปฏิบัติตน หรือมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคมได้เพื่อจะได้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และเพื่อความยั่งยืนของสังคมเอง กระบวนการให้ความรู้และกระบวนการฝึกฝนให้บุคคลมีศีลธรรมจรรยาอันนี้เรียกว่าเป็นการศึกษาทั้งทางพุทธิศึกษาและจริยศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องที่จะเกิดขึ้นเองไม่ได้ จำเป็นจะต้องมีการสอนและการเรียนรู้ ซึ่งเป็นเรื่องที่สถาบันทางสังคม (เช่น ครอบครัว ชุมชน วัด โรงเรียน องค์กรระดับชาติและท้องถิ่น เป็นต้น) ได้เข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องอย่างสำคัญ (นิมิตร มั่งมีทรัพย์ 2543 : 19)

การกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นนับเป็นรากฐานสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งตามอุดมการณ์ประชาธิปไตยจะส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจ เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการที่จะปกครองตนเองและเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นสามารถจัดการทำบริการสาธารณะบางอย่างให้เป็นไปตามความต้องการเป็นประโยชน์ของท้องถิ่นอย่างแท้จริงทำให้มีส่วนเสริมสร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่นและประเทศชาติทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม (สุขุม นวลสกุล และ วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ์ 2539) และเป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2540 ให้อิสระแก่ท้องถิ่นได้ปกครองตนเองได้ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น

ในส่วนที่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปสู่ท้องถิ่นนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 บัญญัติสิทธิของประชาชนในด้านการศึกษาและการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และให้องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรม และฝึกอาชีพตาม ความเหมาะสม และความต้องการ ภายในท้องถิ่นซึ่งรัฐต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่น ตามหลักแห่งการปกครองตนเองตาม เจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น มีอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงิน และการคลัง มีอำนาจเป็นของตนเองโดยเฉพาะ สำหรับการกำหนด อำนาจ และหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องคำนึงถึงการกระจายอำนาจ เพิ่มขึ้นให้แก่ท้องถิ่น (กรมการปกครอง, สำนักบริหารศึกษาท้องถิ่น 2544 : คำนำ)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถาบันทางสังคมประเภทหนึ่ง ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การสอนและการเรียนรู้ของสมาชิกในสังคมเพราะถือเป็นสถาบันที่มีความใกล้ชิดกับชุมชน มากที่สุด จึงน่าจะรู้ความต้องการของคนภายในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี รัฐบาลจึงกำหนดให้มีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้กับท้องถิ่นในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและ ศักยภาพของคนในท้องถิ่นให้มีคุณลักษณะที่จะสามารถบูรณาการวิถีชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพ ความต้องการของสังคมและประเทศชาติตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของ ประชาชนในท้องถิ่น

มาตรฐานคุณภาพและความเสมอภาคใน โอกาสทางการศึกษาเป็นเงื่อนไข ความสำเร็จของการพัฒนาคน และสังคม การเปิดช่องทางให้คนทุกคน ชุมชนทุกแห่งเข้ามาทำ หน้าที่และมีสิทธิจัดการศึกษาย่อมก่อให้เกิดการตอบสนองความต้องการของชุมชน ไปพร้อม ๆ กัน จัดว่าเป็นพลวัตของการพัฒนาที่ยั่งยืน (นิมิตร มั่งมีทรัพย์ 2543 : 14)

แต่อย่างไรก็ตามการเปิดโอกาสให้คนทุกคน ชุมชนทุกแห่งเข้ามาทำหน้าที่และมีสิทธิ จัดการศึกษาจำเป็นต้องศึกษาถึงความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายใน ท้องถิ่น ในการจัดการศึกษาของท้องถิ่นนั้น ๆ ด้วย เพื่อการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาในระดับท้องถิ่น ได้เริ่มมีมาตั้งแต่ พ.ศ. 2451 โดยกระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่จัดตั้งโรงเรียนประชาบาลเพื่อให้การศึกษาเบื้องต้นสำหรับราษฎรมีกระทรวงธรรมการ เป็นผู้วางระเบียบหลักสูตร ตรวจตราการฝึกสอนด้านวิชาการ พ.ศ. 2491 กระทรวงมหาดไทย โอนการศึกษาประชาบาลไปอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2504 – 2506

การศึกษาประชาบาลถูกโอนไปอยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาล พ.ศ. 2509 โรงเรียนประชาบาลในเขตสุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบลและองค์การบริหารส่วนจังหวัดถูกโอนกลับไปอยู่ในความดูแลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด มีกระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบด้านงานธุรการ กระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบด้านวิชาการ และคุรุสภา รับผิดชอบด้านบริหารบุคคล ต่อมาเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2523 กระทรวงมหาดไทยได้โอนโรงเรียนประชาบาลในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ไปสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาเพียงเทศบาล เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2540

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษา อบรม ฝึกอาชีพ และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของรัฐได้ 14 สิงหาคม 2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น โดยกระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น 2543 : 1)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 289 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น อีกทั้งยังกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิในการจัดการศึกษาอบรม และการฝึกอาชีพ ตามความเหมาะสม ตามความต้องการของท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของรัฐ ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยได้กำหนดให้รัฐจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จึงกำหนดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหาร และการจัดการศึกษาอบรมให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ โดยตราเป็นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2542 มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา 9 เกี่ยวกับ “การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ตามมาตรา 17 “ให้มีการศึกษาภาคบังคับแก่ปีโดยให้เด็กซึ่งมีอายุเข้าปีที่เจ็ดเข้าเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษา

ภาคบังคับ” อีกทั้งยังได้กำหนดให้ “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใด ระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น” ตามมาตรา 41 โดยให้กระทรวงศึกษาธิการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีหน้าที่ในการประสานงาน และส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษารวมทั้งเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ตามมาตรา 42 “ให้มืองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพในการกำกับของกระทรวง มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพสามารถออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพได้” ตามมาตรา 53 อีกทั้งยังกำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรา 47 ประกอบด้วยการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก ทั้งนี้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจะต้องมีระบบการประกันคุณภาพภายใน โดยให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารตามมาตรา 48 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 : 1 – 24) และจากบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ดังกล่าว ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทจะต้องเตรียมการจัดการศึกษาจากเดิมที่จัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในการที่จะตอบสนองต่อรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างทั่วถึงตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่นอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

ด้วยสิทธิและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการที่จะจัดการศึกษาในระดับใด ระดับหนึ่ง หรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น จึงต้องมีแนวทางในการดำเนินการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ แต่เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความแตกต่างกันทั้งด้านความพร้อม และศักยภาพ เมื่อพิจารณาแนวทางการดำเนินงานรับผิดชอบการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 ให้ท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้โดยพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1. แนวทางการดำเนินการจัดการศึกษา

1.1 การดำเนินการจัดการศึกษาเอง โดยดำเนินการได้ 2 กรณี คือ

1.1.1 ดำเนินการจัดตั้งสถานศึกษาขึ้นเองภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.1.2 ดำเนินการรับถ่ายโอนภารกิจจัดการศึกษาที่รัฐจะถ่ายโอนภารกิจจัดการศึกษาของรัฐให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับบริหารจัดการศึกษาสำหรับการดำเนินการทั้ง 2 กรณี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องผ่านการประเมินความพร้อมที่กระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (กระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบัน) กำหนด และกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน กระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีหน้าที่ต้องดำเนินการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามารถจัดการศึกษาได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

1.2 การดำเนินการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วม เป็นการดำเนินการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการการศึกษาของรัฐ โดยเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ส่งเสริม สนับสนุน งบประมาณ วัสดุครุภัณฑ์ อุปกรณ์ทางการศึกษา ทรัพยากรอื่น ๆ รวมทั้งการเสนอแนะ แนะนำ และร่วมพัฒนาการศึกษา

2. การพิจารณาความพร้อมในการจัดการศึกษา

พิจารณาจากลักษณะและการแบ่งกลุ่มขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

2.1 ลักษณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษาอยู่แล้วจะต้องดำเนินการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 โดยเฉพาะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชน ในความรับผิดชอบของท้องถิ่นอย่างทั่วถึง ตามความต้องการของประชาชน

2.1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังไม่ได้จัดการศึกษา ดำเนินการจัดบริการทางการศึกษาแก่ประชาชนในความรับผิดชอบของท้องถิ่นให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความพร้อม ความเหมาะสม และตามความต้องการของท้องถิ่น ทั้งนี้ภายใต้การประเมินความพร้อมตามเกณฑ์ที่กระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กำหนด

2.2 การแบ่งกลุ่มขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการกำหนดกรอบภารกิจ
การจัดการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม

2.2.1 กลุ่มความพร้อมสูง ควรดำเนินการกิจ

- การศึกษาก่อนการศึกษาพื้นฐาน
- การศึกษาขั้นพื้นฐาน
- การส่งเสริมอาชีพ / การศึกษานอกระบบ
- กิจกรรมเด็ก เยาวชน การกีฬา นันทนาการ
- บำรุงรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.2.2 กลุ่มความพร้อมปานกลาง ควรดำเนินการกิจ

- การศึกษาขั้นพื้นฐาน (การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา)
- การส่งเสริมอาชีพ / การศึกษานอกระบบ
- กิจกรรมเด็ก เยาวชน การกีฬา นันทนาการ

2.2.3 กลุ่มความพร้อมต่ำ ควรดำเนินการกิจ

- การส่งเสริมอาชีพ / การศึกษานอกระบบ
- กิจกรรมเด็ก เยาวชน การกีฬา นันทนาการ
- บำรุงรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ร่วมในการจัดการศึกษาของรัฐ

3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะจัดการศึกษาพิจารณาจาก

3.1 ความต้องการและข้อคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่น

3.2 ความคิดเห็นของสภาท้องถิ่น

3.3 ข้อมูล ข้อเท็จจริง (จำนวนโรงเรียน จำนวนเด็ก สภาก่อตั้ง ฯลฯ)

3.4 ข้อคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาที่จะโอน

3.5 ศักยภาพของท้องถิ่น (คน เงิน วัสดุ การจัดการ)

คน ได้แก่ ศักยภาพในการบริหารการศึกษาของนักบริหารการศึกษาขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น บุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและอัตรากำลัง
บุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เงิน ได้แก่ รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะเพิ่มขึ้น และได้รับอุดหนุนจากรัฐเพิ่มขึ้นตลอดจนได้รับสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ

พัสดุ ได้แก่ ความต้องการทางด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ ที่มีที่จะรับโอน ที่จะมีให้ ให้เป็น ให้เกิด ที่จะขอสนับสนุน

การจัดการ ได้แก่ ศักยภาพของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ความรู้ ความสนใจ ความสามารถ วิสัยทัศน์ ต่อการจัดการศึกษาและการจัดโครงสร้างการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

อนึ่ง พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 (วโรราชบัญญัติ 2543 : 20) กำหนดให้มีการถ่ายโอน การจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สรุปได้ในประเด็นต่อไปนี้

แผนการถ่ายโอนอำนาจการจัดการศึกษาให้ถ่ายโอนการศึกษาก่อนวัยเรียน ระดับประถมศึกษาให้เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ที่ตั้งอยู่ (ยกเว้นโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาถ่ายโอนให้แก่เทศบาลนคร เทศบาลเมือง และองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ในกรณีที่อยู่นอกเขตเทศบาล) ส่วนเทศบาลตำบล หากมีความพร้อมสามารถจะดำเนินการได้โดยแจ้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด การอาชีวศึกษาถ่ายโอนให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด แต่ถ้าเทศบาลดำเนินการอยู่แล้วก็ให้ดำเนินการต่อไป ส่วนการศึกษาระดับอุดมศึกษา รัฐยังคงดำเนินการอยู่หากท้องถิ่นประสงค์จะดำเนินการก็สามารถทำได้

รูปแบบการถ่ายโอน การศึกษาก่อนวัยเรียน ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาให้ท้องถิ่นดำเนินการเอง หรือท้องถิ่นร่วมดำเนินการ ส่วนการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา รัฐยังคงดำเนินการ และอาจจะเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นดำเนินการได้ กำหนดการถ่ายโอนเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เริ่มถ่ายโอนในปีงบประมาณ 2545 – 2549 ในปีแรก ให้จัดตั้งคณะกรรมการการศึกษาระดับจังหวัด แล้วจึงถ่ายโอนภารกิจให้เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 – 2 องค์การบริหารส่วนจังหวัด และเมืองพัทยา ตามระยะเวลาจนถึงปี 2549 โดยมีเงื่อนไขว่าท้องถิ่นใดยังไม่พร้อมให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการแทน ระยะที่ 2 เริ่มถ่ายโอนในปีงบประมาณ 2547 – 2553 ให้องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 3 – 5 และเทศบาลตำบล

ภายหลังการถ่ายโอน กระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมมีหน้าที่ในการกำหนด มาตรฐานกลาง (คุณภาพ หลักสูตร/วิชาชีพ /การสอน) การวิจัยและพัฒนา ตลอดจนควบคุมและ กำกับดูแล จะเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 – 2 เป็นองค์กรท้องถิ่นเป้าหมายที่จะต้อง รับผิดชอบบริการสาธารณะด้านการศึกษาในอนาคตอันใกล้

องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับการยกระดับให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ดำเนินการจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (พระราชกฤษฎีกา 2543 : 1) เป็นหน่วยงานที่บริหารราชการส่วนตำบล จำนวนทั้งสิ้น 6,747 แห่ง ในจำนวนนี้มีองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 จำนวน 74 แห่ง มีบุคลากรตามโครงสร้างอัตรากำลัง จำนวน 21 คน และชั้น 2 จำนวน 78 แห่ง มีอัตรากำลังบุคลากร จำนวน 12 คน องค์การบริหาร ส่วนตำบลทั้งสองระดับนี้ ก่อนข้างมีศักยภาพในด้านงบประมาณ บุคลากรในระดับสูง แต่องค์การ บริหารส่วนตำบล จะมีความสามารถดำเนินงานด้านการศึกษาให้เป็นที่ไปตามแผนการกระจาย อำนาจทางการศึกษาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มากน้อยเพียงใด เนื่องจากภารกิจทาง การศึกษาเป็นสิ่งใหม่สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบันที่ต้องรับผิดชอบ ซึ่งจากการศึกษา ที่ผ่านมาพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดและพัฒนา การศึกษาในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในชุมชนนั้นในแง่ของการเข้าไปเป็นกรรมการศึกษาของสถานศึกษา และการสนับสนุนทรัพยากรการจัดการศึกษาให้กับสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ องค์การบริหาร ส่วนตำบล (นิมิตร มั่งมีทรัพย์ 2543 : 14)

ส่วนการที่จะดำเนินงานด้านการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายนั้น จำเป็นที่จะต้องมีการศึกษา รายละเอียดด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายละเอียดในด้านองค์ประกอบความพร้อมในการจัด การศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล จำเป็นต้องมีความพร้อมในการจัดการศึกษาใน ทุก ๆ ด้าน เพื่อกำหนดเป้าหมาย ทิศทางและมาตรการในการดำเนินงานจัดการศึกษา ส่งเสริม การศึกษาให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ถ้าหากองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีความพร้อมในทุกด้าน รัฐจะเป็นหน่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้การจัดการศึกษาของ องค์การบริหารส่วนตำบล มีคุณภาพ ประสิทธิภาพในมาตรฐานเดียวกับการจัดการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ ในอนาคต

องค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งเป็น 5 ชั้น โดยมีเกณฑ์การแบ่งซึ่งพิจารณาจาก 4 ด้าน คือ ด้านการปกครอง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการศึกษาและวัฒนธรรม และด้านการบริหารจัดการ ข้อมูลทั้ง 4 ด้าน จะถูกนำมาพิจารณาตัวชี้วัดของแต่ละด้าน โดยแบ่งเป็นชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามคะแนน 5 ชั้น ในปี พ.ศ. 2543 มีจำนวนองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้นต่าง ๆ ดังนี้

องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 จำนวน 74 แห่ง รายได้ 20 ล้านบาทขึ้นไป
 องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 2 จำนวน 78 แห่ง รายได้ 12 - 20 ล้านบาท
 องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 3 จำนวน 205 แห่ง รายได้ 6 - 12 ล้านบาท
 องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 4 จำนวน 843 แห่ง รายได้ 3 - 6 ล้านบาท
 องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 5 จำนวน 5,543 แห่ง รายได้ต่ำกว่า 3 ล้านบาท

(วิระนุช ปิณฑวนิช 2543 : 22)

องค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่งมีศักยภาพแตกต่างกัน ทั้งในเรื่องของการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา วัฒนธรรม และการบริหารจัดการ ดังนั้น ความพร้อมจึงเป็นตัวบ่งบอกศักยภาพที่จะสามารถดำเนินการจัดการศึกษา หรือสนับสนุนการศึกษาของท้องถิ่นได้มากน้อยเพียงใด องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 มีศักยภาพทั้งด้านงบประมาณและบุคลากรในระดับสูง จึงเห็นสมควรที่จะทราบว่าองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 มีองค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษา มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และมีมาตรฐาน สามารถพัฒนาศักยภาพของคนของท้องถิ่นให้มีคุณภาพอยู่ในระดับใด และศึกษาถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ในที่นี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาวิเคราะห์ องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร

ในปีการศึกษา 2544 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนการจัดการศึกษาอนุบาล 3 ขวบในพื้นที่ 65 จังหวัด จำนวน 1,984 แห่ง จำแนกเป็น องค์การบริหารส่วนตำบล 1,682 แห่ง เทศบาล 292 แห่ง และสภาตำบล 192 แห่ง (สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น 2543 : 2)

จะเห็นได้ว่าท้องถิ่นได้เคยทำหน้าที่จัดการศึกษามาแล้วในอดีตและในปัจจุบัน กำลังจะรับภารกิจนี้กลับคืนไปจากภาครัฐ เพื่อดำเนินการตอบสนองความต้องการของประชาชน ในระดับท้องถิ่นตามที่กฎหมายกำหนด (จำนง เหลาะไต้ะหมั้น 2545 : 1)

ผลการวิจัยจะมีส่วนทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทต่าง ๆ รวมทั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลชั้นอื่น ๆ ใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษา การพัฒนาส่งเสริม และสนับสนุนให้ท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น ตลอดจนทำให้การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีคุณภาพ สามารถพัฒนาคนให้มีศักยภาพ พัฒนาท้องถิ่นสังคมและประเทศชาติในอนาคตต่อไป

ปัญหาการวิจัย

บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 มีความสอดคล้องและตอบสนองต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่ต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในทุกระดับและเมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด มีความพร้อมที่จะรับโอนงานทางการศึกษาได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ก็ให้โอนการจัดการศึกษาให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้แล้วแต่จะเป็นการจัดการศึกษาในระดับหนึ่งระดับใดหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น ทั้งนี้ให้มีเกณฑ์การประเมินที่กระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมกำหนด

การจัดการศึกษาที่กล่าวข้างต้น คือการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ทุกคนควรได้รับ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานในการหาความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต หรือเพื่อศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการมุ่งเน้นที่การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา คณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา โดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งบางรูปแบบ ยังไม่เคยมีประสบการณ์ในการจัดการศึกษามาก่อน ทั้งด้านความพร้อมในด้านบุคลากร การจัดการ ทรัพยากร และอื่น ๆ เป็นการกระจายอำนาจทางการศึกษาจากส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคมาสู่ส่วนท้องถิ่นตามที่กฎหมายกำหนด

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และ

ปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (นิมิตร มั่งมีทรัพย์ 2540 : 17) ซึ่งหลาย ๆ ประเทศให้ความสำคัญกับการจัดศึกษาในระดับนี้เป็นอย่างมาก มีผลงานการวิจัยที่สนับสนุนและชี้ให้เห็นว่า การจัดประสบการณ์ที่ดีที่ถูกต้องตามหลักวิชาจะทำให้เด็กได้รับการพัฒนาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ การให้ความสำคัญกับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นสิ่งที่จะต้อง (สุริภาศ สีหะวงษ์ 2544 : 2)

นโยบาย หรือแนวการจัดการศึกษาของรัฐในอนาคต รัฐต้องกระจายอำนาจการบริหารจัดการการศึกษาให้สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และท้องถิ่นดำเนินการ โดยอิสระภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาาระดับการศึกษาก่อนประถมศึกษา (การศึกษาปฐมวัย) การศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือระดับอุดมศึกษาก็ตาม ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด และกระจายอยู่ทุกพื้นที่ของประเทศ การเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบการจัดการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานครั้งนี้มุ่งหวังเพื่อเกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ และตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร และเปรียบเทียบองค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานครตามความคิดเห็นของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ว่ามีองค์ประกอบความพร้อมอยู่ในระดับใดซึ่งเป็นปัญหาหลักสำคัญ ทั้งนี้ เพราะองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทหนึ่ง ที่ยังไม่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษามาก่อน แต่เป็นหน่วยงานที่จะรับถ่ายโอนรับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนด จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาสภาพความเป็นจริง การเตรียมความพร้อมองค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งจะเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาการพัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ และเพื่อรองรับการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือขั้นอุดมศึกษา ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะรับผิดชอบดำเนินการในอนาคต ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับปัญหาที่กล่าวมาในการวิจัยครั้งนี้จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อทราบองค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อให้ทราบความแตกต่างทางความคิดเห็นของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร

ข้อคำถามของการวิจัย

เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยจึงได้กำหนดข้อคำถามสำหรับการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและวิเคราะห์ ดังนี้

1. องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับใด
2. องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันหรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร เมื่อจำแนกตามความคิดเห็นของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาองค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 โดยใช้กรอบแนวคิดตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความพร้อม ด้านความเหมาะสม และด้านความต้องการภายในท้องถิ่น ดังแผนภูมิที่ 1

องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร
<p>1. ความพร้อม</p> <p>1.1 รายได้และการใช้รายได้</p> <p>1.2 แผนการจัดการศึกษา</p> <p>1.3 ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล</p> <p>1.4 การกระจายอำนาจให้สถานศึกษา</p> <p>1.5 รูปแบบการบริหารการศึกษา</p> <p>2. ความเหมาะสม</p> <p>2.1 สัดส่วนจำนวนผู้เรียน</p> <p>2.2 สภาพทางภูมิศาสตร์</p> <p>2.3 ผลกระทบต่อการจัดการศึกษา</p> <p>2.4 ประสบการณ์และการมีส่วนร่วม</p> <p>2.5 ความร่วมมือของชุมชน</p> <p>3. ความต้องการภายในท้องถิ่น</p> <p>3.1 ความเห็นของประชาชน</p> <p>3.2 ความเห็นของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล</p> <p>3.3 ความต้องการของคณะกรรมการสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษา</p>

แผนภูมิที่ 1 ขอบเขตการวิจัย

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, คณะอนุกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงศึกษาธิการ, หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : คณะอนุกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงศึกษาธิการ, 2543).

ข้อตกลงเบื้องต้น

เพื่อให้กระบวนการครั้งนี้เป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นไว้ดังนี้
องค์การบริหารส่วนตำบลที่ใช้เป็นข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ องค์การบริหารส่วนตำบล
ชั้น 1 ตามการแบ่งชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในปีพุทธศักราช 2543

ข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเพื่อทราบองค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและเพื่อให้ทราบความแตกต่างทางความคิดเห็นของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร เป็นความคิดเห็นมิใช่ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง ฉะนั้น การวิจัยครั้งนี้อาจมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่นสภาพแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล ความรู้ความสามารถของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล, เศรษฐกิจ รวมทั้งวัฒนธรรมองค์การของแต่ละหน่วยงานอาจมีผลกระทบต่อการศึกษา ดังนั้นผลการวิจัยอาจจะไม่มีความสมบูรณ์ตามความคาดหมายได้

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจในความหมายเฉพาะของคำนิยามศัพท์ ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ตรงกับผู้วิจัยจึงได้นิยามความหมายศัพท์เฉพาะไว้ ดังนี้

องค์ประกอบความพร้อม หมายถึง สภาพของหน่วยงานที่แสดงถึงศักยภาพในการที่จะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การดำเนินการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษา ซึ่งจัดให้ต่อเนื่องเชื่อมโยงกันตั้งแต่ปีที่ 1 จนถึงปีที่ 12 โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ความสามารถตามความถนัดและความสนใจ

องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 หมายถึง สภาพตำบลที่ได้รับการยกฐานะเป็นหน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่นตามประกาศกระทรวงมหาดไทยและได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาที่มีรายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้ตั้งแต่ 20 ล้านบาทขึ้นไป

เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร หมายถึง พื้นที่จังหวัดโดยรอบของกรุงเทพมหานครในการศึกษาครั้งนี้หมายถึงจังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ นครปฐม และสมุทรสาคร

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่ององค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการนำเสนอแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นกรอบในการศึกษา โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. การกระจายอำนาจทางการศึกษา
3. การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. แผนนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2545 – 2559)
5. ประวัติความเป็นมาและโครงสร้างการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
6. องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1
7. เกณฑ์การประเมินความพร้อม
8. ข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความหมายและความสำคัญของการศึกษา

นักวิชาการในสาขาต่าง ๆ ได้ให้ความหมายของการศึกษา (education) เอาไว้ในหลายทฤษฎีด้วยกัน กล่าวคือในขณะที่นักมนุษยวิทยามองว่า การศึกษาเป็นกระบวนการกำหนดวัฒนธรรมเพื่อให้บุคคลเป็นตัวของตัวเองทั้งในด้านทฤษฎี บุคลิกภาพ เจตคติ เข้าวินิจฉัยร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม นักเศรษฐศาสตร์ก็มองการศึกษาเป็นการลงทุน เพื่อประโยชน์ของบุคคล การศึกษาช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้มีความชำนาญด้านอาชีพ ช่วยทำให้เกิด

การเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลใน 3 ลักษณะ คือผู้บริโภครวมที่มีเหตุผลในปัจจุบัน เป็นผู้บริโภครวมที่คิด
 ในอนาคตและเป็นผู้มีความสามารถมีประสิทธิภาพในการผลิต นักสังคมวิทยา เห็นว่าการศึกษาคือ
 อิทธิพล (อย่างหนึ่ง) ที่ผู้ใหญ่ในชั่วอายุหนึ่งใช้ฝึกฝนให้เด็กพัฒนาร่างกาย พุทธิปัญญา และศีลธรรม
 เพื่อให้เป็นไปตามที่บุคคลนั้น ๆ ต้องการและสอดคล้องกับสภาพการปกครองและสังคม ทรรศนะ
 ดังกล่าวมีนักสังคมวิทยาชนบททั้งหลายของไทยและของต่างประเทศมีความเห็นสอดคล้องกัน คือ
 เอลวิน แอล เบอ์ทรานด์ (Alvin L. Bertrand, อ้างถึงใน นิมิตร มั่งมีทรัพย์ 2543 : 20) ได้กล่าวว่า
 การศึกษาเป็นกระบวนการที่มรดกทางสังคมได้ถูกส่งผ่านจากชั่วอายุหนึ่งไปยังอีกชั่วอายุคนหนึ่ง
 (reproductive transition) โดยสถาบันทางสังคมและการศึกษาจะต้องทำหน้าที่ขัดเกลา สังสอน
 (socialize) ถึงเป้าหมายทางสังคมและให้วิธีการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ซึ่งวัฒนธรรมและสังคมนั้น
 ได้พิจารณาเห็นแล้วว่าดีและถูกต้อง ขณะเดียวกัน สุลักษณ์ ศิวลักษณ์ (สุลักษณ์ ศิวลักษณ์, อ้างถึงใน
 นิมิตร มั่งมีทรัพย์ 2543 : 20) นิยามการศึกษา คือ วิธีการต่าง ๆ ที่สังคมพยายามจะนำหรือเร่งให้
 กระบวนการเล่าเรียนนำไปสู่การก่อรูปของอุปนิสัยและทรศนะ เช่น การเรียนรู้ภาษาจากบิดา
 มารดา ญาติพี่น้องและคนอื่น ๆ ภายในครัวเรือนตลอดจนการสั่งสอนอย่างเป็นทางการ ซึ่งได้รับ
 จากศาสนจักรและอาณาจักร จากวัด จากโรงเรียน จากมหาวิทยาลัย และการเรียนรู้อย่างไม่เป็น
 ทางการทางสังคม วัฒนธรรมการเมือง ตลอดจนผลได้อันเกิดจากการประกอบอาชีพ ดังนั้น
 องค์ประกอบของการศึกษาจึงเป็นตัวยุที่จะทำให้เกิด ความอยากเรียนและสามารถที่จะเรียนต่อไป
 ได้เรื่อย ๆ ด้วยตนเองไปจนตลอดชีวิต

ท้ายที่สุดแล้ว การศึกษาเป็นกรรมวิธี (มรรค) ที่ก่อให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ใน
 ชีวิตที่จะทำให้บุคคลพัฒนาความสามารถ เจตคติ ค่านิยม หรือคุณธรรม สามารถเปลี่ยนแปลง
 พฤติกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการทางสังคมกลายเป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพและสามารถ
 ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข นอกจากนี้การศึกษายังทำหน้าที่เป็นทั้งเครื่องมือ และหรือ
 กระบวนการสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิดความสามารถ รวมทั้งพฤติกรรม เจตคติ ค่านิยม
 และคุณธรรมของบุคคลตั้งแต่วัยฐานชีวิตไปทุกช่วงอายุต่อเนื่องตลอดชีวิต คุณสมบัติของบุคคล
 ดังกล่าว เป็นปัจจัยและพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และ
 การเมือง ยิ่งสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วไม่ว่าจะด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยี
 สื่อสาร หรือเทคโนโลยีอื่น ๆ และการแข่งขันอย่างรุนแรงทางเศรษฐกิจอย่างไม่เคยมีในอดีต
 คุณภาพของประชากรยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้น ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญทางการศึกษาที่

เป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคุณภาพประชากร หลายประเทศไม่ว่าจะเป็นประเทศที่เจริญก้าวหน้ามากแล้วหรือประเทศที่กำลังพัฒนาต่างได้ทุ่มเทกำลังทั้งในแง่ความคิด และทรัพยากรของประเทศที่จะปฏิรูป หรือพัฒนาการศึกษาของประเทศ เพื่อสะสมพลังอำนาจให้ประเทศสามารถพึ่งตนเอง อยู่รอดหรือแข่งขันได้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ให้ความหมายของคำว่า การศึกษา และการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่าเป็นการศึกษาที่ทุกคน ควรได้รับเพื่อให้มีความรู้ ความสามารถเพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ปฏิบัติตน เป็นพลเมืองดีมีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต หรือเพื่อศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการมุ่งเน้นที่ การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, อ้างถึงใน นิมิตร มั่งมีทรัพย์ 2543 : 21)

การศึกษากับการพัฒนาประเทศ

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนนิเทศศาสตร์

“การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด

ความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล

เพื่อให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศ

ก็ย่อมทำได้สะดวกราบรื่น ได้ผลที่แน่นอนและรวดเร็ว”

พระบรมราโชวาท

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

วันที่ 2 กรกฎาคม 2520

พระบรมราโชวาทซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานเกี่ยวกับการศึกษาไว้จะเห็นว่า การศึกษามีความหมายใน 2 นัย คือนัยแรกเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ และนัยที่สองเป็นการพัฒนาบุคคลผู้ศึกษาเองให้มีความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยมและคุณธรรมที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมย่อมนำไปสู่การใช้ความรู้ในทางที่ไม่ก่อประโยชน์ ทั้งต่อตนเองส่วนรวมได้ (สกศ. ในหลวงกับการศึกษาไทย, อ้างถึงใน นิมิตร มั่งมีทรัพย์ 2543 : 22) กล่าวได้ว่า การศึกษาเป็นทั้งกระบวนการและเนื้อหาในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นการถ่ายทอด

วัฒนธรรมและเป็นการสร้างภูมิปัญญาให้แก่สังคม ดังนั้นการศึกษาจึงถูกพิจารณา (criticize) ประหนึ่งเป็นรากฐานและเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และการเมืองของประเทศ ซึ่งการที่จะใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประชากรและประเทศชาติให้บรรลุถึงเป้าหมายดังกล่าวได้ จำเป็นที่ต้องพัฒนาระบบการจัดการศึกษาให้มีความเป็นมาตรฐานและมีประสิทธิภาพดีพอที่จะพัฒนาประชากร ประเทศชาติให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในกระแสโลกาภิวัตน์ ผลการศึกษาวิจัย และการติดตามประเมินศักยภาพเชิงแข่งขันเปรียบเทียบกับระหว่างประเทศไทยกับประเทศอื่นได้ สะท้อนให้เห็นว่า การจัดการศึกษาในประเทศไทย ยังไม่สามารถสร้างศักยภาพเชิงแข่งขันกับนานาชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาพบว่าความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ในเอเชียแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีความสามารถน้อยกว่า ทั้งในด้านประชากร วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐานและการจัดการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, อ้างถึงใน นิมิตร มั่งมีทรัพย์ 2543 : 22)

ในสังคมสมัยใหม่ หรือสังคมอนาคต ความรู้ของมนุษย์จะเป็นประเด็นตัดสินประสิทธิภาพการแข่งขันขององค์กรต่าง ๆ ของวงการอุตสาหกรรมและของประเทศชาติ และปัจจุบันด้วยวิวัฒนาการศักยภาพของเทคโนโลยีสารสนเทศ ความรู้ซึ่งมีอยู่ทั่วโลกจึงได้แพร่กระจายอย่างรวดเร็ว และในลักษณะข้ามโลกจากวัฒนธรรมหนึ่งสู่วัฒนธรรมหนึ่ง ความได้เปรียบของแต่ละประเทศจึงขึ้นอยู่กับความสามารถในการใช้ประโยชน์จากความรู้เหล่านั้น การพัฒนาคนให้มีศักยภาพ และคุณภาพสูงพอที่จะแสวงหาและใช้ประโยชน์จากความรู้ จึงเป็นบทบาทและหน้าที่ของการศึกษา โดยแท้ ทั้งนี้ผลกระทบของการศึกษาต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ มีพอสรุปได้ ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ

ข้อสรุปที่สำคัญประการหนึ่ง คือการศึกษาและการฝึกอบรมมีความสัมพันธ์กับความพัฒนาเศรษฐกิจอย่างมาก เบอรัล ลีวินเจอร์ (Beryl Levinger) (Levinger : Critical transitions, อ้างถึงใน นิมิตร มั่งมีทรัพย์ 2543 : 25) ได้สังเคราะห์งานการศึกษาและงานวิจัยหลายชิ้นในหลายประเทศได้ผลสรุปที่ย้ำให้เห็นชัดเจนว่าผลการพัฒนาที่เพิ่มขึ้น เป็นผลพวงมาจากการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ในประเด็นหลัก ๆ ดังต่อไปนี้

การศึกษาที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

การลงทุนทางการศึกษา มีผลต่อการยกระดับทางเศรษฐกิจทั้งต่อบุคคล และประเทศชาติ โดยนักเศรษฐศาสตร์พยายามหาคำตอบว่า ปัจจัยอะไรทำให้เศรษฐกิจมีอัตราการเจริญเติบโตเพิ่มขึ้น และพบว่าปัจจัยที่สำคัญ 3 ปัจจัย คือ ที่ดิน ทุน และกำลังงาน อย่างไรก็ตาม ปัจจัยทั้งสามเหล่านี้ก็ไม่สามารถอธิบายความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้ทั้งหมด มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจบางส่วนที่ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยปัจจัยดังกล่าวนี้ จึงได้มีการพยายามศึกษาค้นคว้า ในหลายประเทศก็ได้พบว่าการศึกษาที่สูงขึ้นของกำลังแรงงาน สามารถอธิบายการขยายตัวของเศรษฐกิจได้ โดยเฉพาะงานวิจัยของธนาคารโลกและนักวิจัยอื่น พบว่าการศึกษามีอิทธิพลต่อการเพิ่มขึ้นของเศรษฐกิจ เนื่องด้วยการศึกษาทำให้กำลังแรงงานมีคุณภาพมากขึ้น แรงงานที่มีการศึกษาย่อมมีความสามารถ และศักยภาพสูงกว่าแรงงานที่ไม่มีการศึกษา และยิ่งแรงงานมีการศึกษามากขึ้นเรื่อย ๆ จะมีความสามารถในการถ่ายทอดเทคโนโลยี และอยู่ในระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ที่เต็มไปด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า ระดับของการศึกษาที่แตกต่างกัน ส่งผลที่แตกต่างกันทั้งในด้านระดับผลผลิตที่เพิ่มขึ้น อัตราการเจริญเติบโต และรายได้ต่อหัว ซึ่งอาจสรุปข้อค้นพบเหล่านี้ได้ว่าการลงทุนทรัพยากรมนุษย์ (human capital) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงทุนทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ผลตอบแทนที่น่าพอใจเท่า ๆ กับผลตอบแทนจากการลงทุนด้านวัตถุ (physical capital) ซึ่งมีความสอดคล้องกับ UNESCO รายงานในปี 1993 ระบุว่า ประเทศที่ประชาชนได้รับการศึกษาสูงจะเป็นประเทศที่มั่งคั่งทางเศรษฐกิจ ประชาชนมีรายได้ต่อหัวสูง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ไม่แร้นแค้นเหมือนประเทศที่ประชาชนมีการศึกษาต่ำ ข้อสรุปที่เฉพาะเจาะจงในประเด็นนี้ก็คือการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญยิ่ง ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และประเทศชาติ (นิมิตร มั่งมีทรัพย์ 2543 : 26)

การศึกษาที่มีผลกระทบต่อการเพิ่มผลผลิตและรายได้ของกำลังแรงงาน

กล่าวกันว่าผู้มีการศึกษาสูงจะมีความสามารถในการหางานทำและสามารถปรับตัวให้เข้ากับการทำงานและตำแหน่งใหม่ได้ง่าย รวมทั้งจะมีงานทำอย่างต่อเนื่องยืนยาว และมีความสามารถในการผลิต และการให้บริการได้จำนวนมาก และมีคุณภาพสูงมีระเบียบวินัยและมีน้ำใจต่อผู้อื่น (สทศ. 2540) งานวิจัยของ ซาชาโรโปโลส ซิทติง และลีวินเจอร์ (Psacharopolos, Citing and Levinger, อ้างถึงใน นิมิตร มั่งมีทรัพย์ 2543 : 26) พบว่า คนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาจะให้ผลผลิตสูงกว่าคนที่ไม่มีการศึกษา โดยเฉพาะในภาคการเกษตรกรรมแผนใหม่เกษตรกรที่มีการศึกษาจะมีผลผลิต

ทางการเกษตรที่สูงขึ้นอย่างชัดเจน และสามารถควบคุมดูแล การทำลายสภาพของดินให้น้อยลง เป็นการรักษาสังแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอีกทางหนึ่งด้วย

ในระบบเศรษฐกิจที่จ่ายค่าแรงงานก็เช่นเดียวกัน นักเศรษฐศาสตร์ได้ทำการศึกษา และพบว่าแรงงานที่มีการศึกษามีประสิทธิภาพสูงจะได้รับค่าแรงงานสูงตามไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แรงงานหญิงมีการค้นพบว่า แรงงานหญิงได้รับค่าจ้างแรงงานสูงขึ้น เฉลี่ยร้อยละ 10 – 20 ต่อการศึกษา ที่เพิ่มขึ้น 1 ปี (ลิวินเจอร์ (Levinger), อ้างถึงใน นิมิตร มั่งมีทรัพย์ 2543 : 26) และมีแนวโน้มว่ากลุ่ม แรงงานหญิงที่มีการศึกษาสูงมักจะอยู่ในตลาดแรงงานได้ยาวนานกว่า โดยจะอยู่ในตลาดแรงงาน นานขึ้น 3 ปี ต่อการศึกษาโดยเฉลี่ยที่สูงขึ้น 1 ปี (ลิวินเจอร์ (Levinger), อ้างถึงใน นิมิตร มั่งมีทรัพย์ 2543 : 26) เช่นเดียวกับการศึกษาของ เคอน อเล็กซานเดอร์ (Kern Alexander) และ ริชาร์ด จี แซลมอน (Richard G. Salmon) ในปี 1995 (การปฏิรูประบบประมาณการการศึกษาของไทย, อ้างถึงใน นิมิตร มั่งมีทรัพย์ 2543 : 26) พบว่า ในประเทศต่าง ๆ (เช่น สหรัฐอเมริกา เนเธอร์แลนด์ แคนาดา อังกฤษ สวีเดน และ เดนมาร์ก เป็นต้น) ผู้ที่สำเร็จการศึกษาสูงกว่ามีรายได้เฉลี่ยจากการทำงาน ต่อปี ในอายุเท่ากันสูงกว่า ผู้ที่ได้รับการศึกษาในระดับต่ำกว่าสำหรับในประเทศไทยในสองสามทศวรรษที่ผ่านมา นานาประเทศ ต่างยกย่องประเทศไทยให้เป็นหนึ่งในเสือเศรษฐกิจแห่งเอเชียเฉกเช่นเดียวกับ เกาหลีใต้ ฮ่องกง สิงคโปร์ ด้วยการเร่งรัดพัฒนาอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมการส่งออกและการบริการ ทำให้อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในรอบ 35 ปี (ตั้งแต่ปี 2504 – 2538) สูงขึ้น โดยเฉลี่ยถึงร้อยละกว่า 7.5 ต่อปี (มนตรี สุภาพร, อ้างถึงใน นิมิตร มั่งมีทรัพย์ 2543 : 27) ความเป็นอยู่ ของประชาชนดีขึ้น รายได้สูงขึ้น ภาวะความยากจนลดลง และหากวิเคราะห์ให้ลึกลงไปจะเห็นว่า ความเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วของไยนั้น มีเหตุปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งคือความได้เปรียบ และปัจจัยเกื้อหนุนของการพัฒนาเศรษฐกิจ ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติโดยเฉพาะที่ดิน ค่าจ้าง แรงงานต่ำ และเงินทุนจากต่างประเทศจำนวนมาก ทำให้ต้นทุนทางเศรษฐกิจของไทยตกต่ำ ผลิตสินค้าส่งออกได้จำนวนมาก เงินตราต่างประเทศล้นไหลเข้าสู่ประเทศไทย จึงทำให้เศรษฐกิจไทย เติบโตอย่างไม่น่าเชื่อ อย่างไรก็ตามตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 เป็นต้นมาถึงปัจจุบัน ภาวะเศรษฐกิจโลกอยู่ใน ฐานะชะงักหรือชะลอตัว ซึ่งเป็นวัฏจักรวงจรของการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยปัจจุบันอยู่ในสภาวะ ถดถอยประเทศไทยก็เช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก แต่อาจมีสภาพที่ย่ำแย่กว่า เนื่องจากการพัฒนาประเทศที่ผ่านมา มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวมอย่างเดียว ละเลยการพัฒนา ด้านสังคมและอื่น ๆ ทำให้เกิดการพัฒนาแบบไม่สมดุลและไม่ยั่งยืนปัญหาสังคมจึงผุดขึ้นมาให้เห็น มากมายในสังคมปัจจุบัน นอกจากนี้ ความได้เปรียบในเชิงการพัฒนาเศรษฐกิจที่เคยมีมาแต่ก่อนก็

ไม่มีอีกต่อไป สินค้าอุตสาหกรรมส่งออกลดลงอย่างมากไม่มีตลาด เพราะสินค้าราคาแพงขึ้น เนื่องจากต้นทุนการผลิตสูง ทั้งจากราคาที่ดินที่เพิ่มสูงขึ้น ดอกเบี้ยแพงและค่าจ้างแรงงานที่ขยับสูงกว่าประเทศใกล้เคียง โดยผลผลิตของสินค้ามิได้สูงขึ้นตามค่าจ้างแรงงานไปด้วย ทำให้นักลงทุนต่างประเทศเริ่มย้ายรากฐานการผลิตไปลงทุนไปยังประเทศที่มีค่าจ้างแรงงานต่ำกว่า (เช่น จีน เวียดนาม เป็นต้น) สินค้าส่งออกของไทย โดยเฉพาะที่ต้องใช้แรงงานในการผลิตจึงสู้ราคากับสินค้าของประเทศอื่น ๆ ไม่ได้ หากประเทศไทยจะยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ก็ยังไม่สามารถผลิตสินค้าที่หลากหลายและได้ปริมาณเท่าสินค้าของประเทศต่าง ๆ เหล่านั้น เนื่องจากประเทศไทยพึ่งพนักตัวเองเข้าสู่ประเทศอุตสาหกรรมใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพของแรงงานไทยยังไม่ได้มาตรฐานทัดเทียมกับประเทศอุตสาหกรรม ทั้ง ๆ ที่มีคุณภาพของแรงงานเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่ง ในการวางรากฐานของการพัฒนาและยกระดับความสามารถของประเทศไทย ในการสร้างความก้าวหน้าและความมั่นคงของเศรษฐกิจและสังคมไทยให้สามารถแข่งขันในเชิงเศรษฐกิจกับนานาชาติ ประเทศที่พัฒนาแล้วหรือประเทศที่ประสบความสำเร็จในการสร้างความเจริญก้าวหน้า เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น อังกฤษ เยอรมัน ฮองกง เกาหลีใต้ ฮ่องกง สิงคโปร์ ซึ่งล้วนมีการวางรากฐานการพัฒนาศักยภาพของคนให้มีความรู้มาก่อนแล้วทั้งสิ้น การศึกษาของประชากรไทยมีการพัฒนาช้ากว่าหลายประเทศ การศึกษาภาคบังคับของไทยอยู่ในระดับประถมศึกษา 6 ปี ในขณะที่ประเทศเยอรมันมีการศึกษาภาคบังคับ 12 ปี มาตั้งแต่เริ่มสร้างกรุงรัตนโกสินทร์ ประเทศเกาหลี มีการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี มาตั้งแต่หนึ่งทศวรรษมาแล้ว (คณะศึกษาศาสตร์, อ้างถึงใน นิมิตร มั่งมีทรัพย์ 2543 : 28)

เมื่อพิจารณาถึงคุณภาพของกำลังแรงงานของประเทศไทย ตลอดจนศักยภาพในการพัฒนาความรู้ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ พบว่ายังต่ำกว่าประเทศชั้นนำอื่น ๆ กำลังแรงงานระดับกลางและระดับสูงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความขาดแคลนมาก และมีแนวโน้มว่าในระยะ 5 ปีข้างหน้าจะเกิดภาวะของการขาดแคลนรุนแรงยิ่งขึ้นจนอาจจะมีผลกระทบต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของชุมชนและของประเทศ ถึงเวลาที่ประเทศไทยจะตัดสินใจเลือกแนวทางการพัฒนาว่าจะไปในทิศทางไหนดี ซึ่งจากการประชุมวิสัยทัศน์ของประเทศไทย ค.ศ. 2020 เมื่อเดือนพฤษภาคม 2539 ที่ผ่านมาได้กำหนดเป้าหมายไว้ว่าไทยจะขยับไปอยู่ในอันดับที่ 16 ของโลก ในเชิงความสามารถทางเศรษฐกิจท่องเที่ยวและบริการ กลายเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจกับนานาชาติอย่างหลากหลายซึ่งความสำเร็จจะเกิดขึ้นได้อยู่ที่ทุกฝ่ายร่วมมือกันจัดและพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างจริงจัง

2. ด้านสังคม

จากงานวิจัยจำนวนมากที่ ลีวินเจอร์ (Levinger, อ้างถึงใน นิมิตร มั่งมีทรัพย์ 2543 : 28) รวบรวมสังเคราะห์ได้ชี้ให้เห็นว่าการลงทุนทางการศึกษากับทรัพยากรมนุษย์ให้ผลตอบแทน ทั้งทางสังคมและส่วนบุคคลในอัตราที่เท่าเทียมกับการลงทุนทางด้านกายภาพ นอกจากนั้นการศึกษา ยังส่งผลให้มนุษย์มีอายุยืนยาวมากขึ้น เข้าใจในเรื่องของการรักษาสุขภาพ พละนาามัยและ การออกกำลังกายเป็นอย่างดี การจัดการในครัวเรือนอย่างมีประสิทธิภาพ ให้อัตราการเกิดและการตาย ของเด็กลดลง มีความสามารถถ่ายทอดความรู้และค่านิยมสู่บุตรหลานในครัวเรือนได้ดี การศึกษา ยังสร้างสังคมให้มีความเป็นธรรมและเท่าเทียมกันระหว่างหญิงชาย ระหว่างเมือง และชนบท รวมทั้ง สร้างความเป็นธรรมในด้านการกระจายรายได้ระหว่างกลุ่มคนจนและคนรวยได้มากยิ่งขึ้น โดยสรุป สาระสำคัญได้ดังต่อไปนี้

การศึกษาสร้างความเป็นธรรมในสังคม

ในประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย ความไม่เป็นธรรมในสังคมระหว่างเพศ กลุ่มชนชั้น ต่าง ๆ ในสังคม คนในเมือง คนในชนบท คนรวย คนจนยังคงมีอยู่ ข้อค้นพบจากงานวิจัย หลายชิ้นแสดงให้เห็นว่า การศึกษาสามารถสร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมได้ เช่น ปริมาณ เพิ่มขึ้นของแรงงานที่มีการศึกษาทำให้ความแตกต่างของรายได้ระหว่างคนกลุ่มต่าง ๆ ลดลง นอกจากนี้พ่อแม่ที่มีการศึกษามักจะเห็นความสำคัญของการศึกษา และมีผลต่อโอกาสทางการศึกษา ของบุตรในอนาคตด้วย จึงเป็นเงื่อนไขในหลาย ๆ ประเทศที่จะต้องให้การศึกษาแก่พ่อแม่ โดยเฉพาะ การศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงที่จะเร่งพัฒนาทางเศรษฐกิจ

การศึกษาสร้างความมั่นคงให้กับครอบครัวและสังคม

งานวิจัยทั้งในเอเชีย ลาตินอเมริกาและแอฟริกา ให้ข้อสรุปตรงกันว่าในเชิงสังคม การให้การศึกษาแก่เด็กชายและเด็กหญิงเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้การศึกษาแก่ เด็กหญิงจะเป็นประโยชน์กับสังคมมากขึ้นเพราะสตรีที่รู้หนังสือและมีการศึกษาสูงในระยะยาว มิใช่จะมีผลกระทบต่อขนาดของครอบครัว และสุขภาพของแม่และเด็กเท่านั้น แต่ยังมีผลกระทบต่อ การใช้ทรัพยากร และการรักษาสิ่งแวดล้อมด้วย (USAID และ World Bank, citing Levinger 1996, อ้างถึงใน นิมิตร มั่งมีทรัพย์ 2543 : 29) ผู้มีการศึกษาสูงมีส่วนช่วยลดจำนวนประชากรไม่ให้ เพิ่มขึ้นเร็วมากเกินไป ดังนั้นนโยบายขยายการศึกษาจึงเป็นยุทธศาสตร์ที่ดีที่สุด ในการลด

การเจริญพันธุ์ของประเทศกำลังพัฒนา สตรีที่ได้รับการศึกษามีแนวโน้มที่จะแต่งงานช้าลงในแอฟริกา สตรีที่มีการศึกษาแต่งงานช้ากว่าสตรีที่ไม่มีการศึกษาถึง 5 ปี ในลาตินอเมริกา และเอเชียมีความต่าง 3 ปี เมื่อสตรีแต่งงานช้าลงระยะเวลาของการมีบุตรก็สั้นลง อันเป็นผลให้เกิดลดลงด้วย (นิมิตร มั่งมีทรัพย์ 2543 : 29) สตรีที่มีการศึกษาสูงมักจะมีลูกน้อย และเข้าสู่ตลาดแรงงานในอัตราที่สูง รวมทั้งมีความรู้ในเรื่องการวางแผนครอบครัวจึงทำให้ขนาดของครอบครัวเล็กลง ซึ่งนักเศรษฐศาสตร์วิเคราะห์กันว่าการศึกษาที่เพิ่มขึ้น 1 ปี ทำให้อัตราการเจริญพันธุ์ของหญิงลดลงร้อยละ 10 (นิมิตร มั่งมีทรัพย์ 2543 : 29)

ในด้านของสุขภาพอนามัย การศึกษาขั้นพื้นฐานทำให้พ่อแม่ โดยเฉพาะมารดาที่มีการศึกษามีความรู้ความเข้าใจในเรื่องโภชนาการ สุขภาพอนามัยและการเลี้ยงดูบุตรที่ถูกต้อง ครอบครัวที่มีการศึกษาย่อมมีรายได้ดี สามารถแสวงหาและเลือกอาหารที่มีประโยชน์ทำให้เด็กมีสุขภาพสมบูรณ์ไม่พิการทางสมอง ทำให้อัตราการตายในเด็กลดลง มีข้อค้นพบที่ชัดเจนใน 3 ทวีปว่า แม่แม่ที่มีการศึกษาจะให้นมลูกในระยะเวลาสั้น (ต่ำกว่า 7 เดือน) แต่ที่มีผลกระทบ ทำให้อัตราการตายของเด็กลดลง King and Hill, อ้างถึงใน นิมิตร มั่งมีทรัพย์ 2543 : 30) สำหรับในประเทศไทย แม้ว่าการพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาจะประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจหลายด้าน แต่สภาพเศรษฐกิจและสังคมไทยในปัจจุบัน ก็ยังไม่เป็นรูปแบบที่พึงปรารถนามีปัญหามากมาย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นปัญหาของความไม่สมดุลในการพัฒนา ที่สำคัญคือ สังคมไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงมากทั้งในด้านสถาบันครอบครัว ชุมชน วิถีชีวิต และค่านิยมต่าง ๆ การเคลื่อนย้ายอพยพเพื่อหางานทำในเมืองทำให้ระบบครอบครัว เครือญาติ และชุมชนแตกสลาย บ้าน วัด โรงเรียน ซึ่งเป็นสถาบันหลักทางสังคมเริ่มอ่อนแอลง วัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่เรียบง่ายเริ่มเปลี่ยนแปลงไป ระบบความสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยกันมีน้อยลงเป็นปัจเจกบุคคลมากขึ้น ความเหลื่อมล้ำของรายได้ระหว่างคนรวยและคนจนมีมากขึ้น กลไกทางวัฒนธรรมไทยในการควบคุมสังคมลดประสิทธิภาพลง เป็นผลให้เกิดปัญหาทางสังคมมากมาย และมีอัตราเร่งสูงขึ้น เช่น ปัญหาการหย่าร้าง ปัญหาอาชญากรรม ความไม่ปลอดภัยในทรัพย์สิน โสเภณี สารเสพติด การแพร่กระจายของโรคเอดส์ ปัญหาคุณภาพชีวิตของเด็ก และสตรีพฤติกรรมเบี่ยงเบนของวัยรุ่น เป็นต้น

ในขณะที่ประเทศไทยมีความเจริญทางวัตถุเพิ่มขึ้น แต่ค่านิยม และจิตใจกลับเสื่อมถอย ระบบเศรษฐกิจปัจจุบันซึ่งมุ่งเน้นการแข่งขันเพื่อสร้างความมั่นคง และก้าวหน้าทางด้านรายได้

ได้ทำให้คนไทย และสังคมไทยมีความเป็นวัตถุนิยมมากขึ้น (นิมิตร มั่งมีทรัพย์ 2541) ความร่ำรวยเป็นตัววัดคุณค่าของคนมากขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้การแสวงหาความร่ำรวยเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมต่าง ๆ ในสังคมโดยไม่คำนึงว่าพฤติกรรมที่นำมาสู่ความร่ำรวยนั้นจะขัดต่อหลักศีลธรรม คุณธรรมและจริยธรรม มีการเอาใจเอาเปรียบและใช้อำนาจในทางที่ผิดอยู่มากนอกจากนั้น ค่านิยมที่ขย่งคนร่ำรวยทำให้คนไทยมีการบริโภคอย่างฟุ่มเฟือย ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่จะบั่นทอนเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศต่อไปในอนาคต (คณะศึกษาศาสตร์ 2537) ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ต้องได้รับการแก้ไขเพื่อให้อนาคตของสังคมได้มีสภาพที่ดีขึ้น โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ของประเทศในปี 2536 (วิสัยทัศน์เศรษฐกิจและสังคมไทย 2539) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 และ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ต้องการให้คนไทยทุกคนมีโอกาสพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม มีสุขภาพพลานามัยที่ดี มีความใฝ่รู้ เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ มีจิตใจที่คิงาม และมั่นคง สามารถแยกดีชั่วได้ มีสิทธิและหน้าที่ของตนเองเคารพในสิทธิของผู้อื่น มีวินัยและร่วมสร้างสรรค์ความเจริญ ให้แก่ประเทศชาติ สังคม เป็นสังคมที่มีความสุข ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติ และสิ่งแวดล้อมยั่งยืน การศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี นอกจากจะส่งเสริมศักยภาพของคนให้มีความรู้และทักษะที่เป็นฐานรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีแล้ว การศึกษาขั้นพื้นฐานยังมีความสำคัญยิ่งในการบ่มเพาะคุณลักษณะต่าง ๆ ที่พึงประสงค์และสร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมในอนาคต (นิมิตร มั่งมีทรัพย์ 2543 : 31)

3. ด้านการเมือง

รายงานวิจัยประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษา : ความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษา (เสน่ห์ จามริก, อ้างถึงใน นิมิตร มั่งมีทรัพย์ 2543 : 31) ได้กล่าวเน้นถึงฐานะและบทบาทของการศึกษาไว้ตอนหนึ่งอย่าง น่าสนใจ ดังนี้

“...ได้มีการยอมรับกันมากขึ้นทุกทีว่าโรงเรียนนั้นมีหน้าที่รับใช้สังคม ทั้งนี้ไม่เพียงแต่เป็นสถานการศึกษาเท่านั้น แต่ยังเป็นกลไกหนึ่งที่ทำหน้าที่เลือกสรร และรับรองบุคคลเพื่อบรรจุเข้าสู่ระดับชั้นของตำแหน่งต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง การได้รับการศึกษาสูงย่อมหมายถึงการมีโอกาสที่จะได้ทำงานที่ดีกว่า มีเกียรติสูงกว่า และมีอิทธิพลทางการเมืองมากกว่าอีกด้วย” อาจกล่าวได้ว่า การศึกษาขั้นพื้นฐานมีผลกระทบต่อการเมืองอย่างน้อย 3 ประการดังต่อไปนี้

การศึกษากับการแบ่งชั้นทางสังคม – การเมือง

เสนห์ จามริก (เสนห์ จามริก, อ้างถึงใน นิมิตร มั่งมีทรัพย์ 2543 : 31) ได้อธิบายสัมพันธภาพของระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อโครงสร้าง ทางสังคมและการเมืองไว้ว่า ระบบการศึกษาเป็นเครื่องกรองสมาชิกในสังคมตามหลักเกณฑ์ของความสามารถ คนชั้นผู้นำเป็นชนชั้นที่มีการศึกษาสูง เป็นผู้ปกครอง ส่วนชนชั้นผู้ตามซึ่งเป็น ส่วนใหญ่ของประเทศอยู่ในฐานะผู้ตามหรือรับใช้ชนชั้นปกครอง แต่ก็มีความเชื่อว่าการศึกษา ทำให้เกิดความยุติธรรมในสังคมมากขึ้น ทำให้ทุก ๆ คนไม่ว่าจะมาจากชนชั้นไหน มีโอกาสเท่าเทียมกัน ในขณะเดียวกันก็จะทำให้ชนชั้นทางสังคมเสื่อมสลายไปในที่สุด การศึกษาจึงเป็นเสมือนประตูด่านสำคัญสำหรับหนทางไปสู่ความสำเร็จและความพอใจในวิถีชีวิตของคนโดยทั่วไป ดังนั้น การเสริมสร้างความเป็นธรรม ความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา จึงเป็นประเด็นสำคัญในการสร้างความเท่าเทียมกันของชนชั้นต่าง ๆ ในทางสังคมและการเมือง

การศึกษากับพฤติกรรมทางการเมือง

ในการทบทวนงานวิจัยหลายชิ้นของ ลีวินเจอร์ (Levinger, อ้างถึงใน นิมิตร มั่งมีทรัพย์ 2543 : 32) ได้ข้อสรุปบางประการที่ชี้ให้เห็นว่า ตั้งแต่ปลายทศวรรษที่ 1950 เป็นต้นมา นักรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาของประชาชนกับประชาธิปไตย (democracy) ยืนยันว่าการศึกษาขั้นพื้นฐานทำให้บุคคลมีทัศนคติเห็นคุณค่าและความเชื่อมั่นในสถาบันการปกครองแบบประชาธิปไตยมากขึ้น ทำให้คนมีพฤติกรรมที่ยึดมั่น และมั่นคงกับการปกครองแบบประชาธิปไตย ทำให้ระบบการเมืองมีความมั่นคงและถาวรยาวนานขึ้น นอกจากนี้คุณค่าของการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการกล่าวถึงบ่อย ๆ คือ การทำให้คนไปเลือกตั้งโดยใช้ข้อมูลและเหตุผลในการเลือกตั้ง

การศึกษาขั้นพื้นฐานกับการปลูกฝังและถ่ายทอดความเป็นประชาธิปไตย

จอห์น ดิวอี้ (John Dewey, อ้างถึงใน นิมิตร มั่งมีทรัพย์ 2543 : 33) กล่าวว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือทำให้ประชาชน มีความสามารถผสมผสานวัฒนธรรมและการทำงานอาชีพของแต่ละบุคคลให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ การศึกษาเป็นกระบวนการปรับเปลี่ยนประสบการณ์ชีวิตอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยเริ่มที่ตัวเด็กเป็นสำคัญ โรงเรียนจะต้องสะท้อนความเป็นจริงของสังคมความเป็นประชาธิปไตยในความคิดของ ดิวอี้ (Dewey) จะต้องเป็นหลักธรรม จริยธรรม (ethical

value) มาก่อน และเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์นี้ได้ การศึกษาจะต้องปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน และหลักสูตรอย่างแท้จริง นอกจากนี้ เรมเมอร์ และ เชสเตอร์ฟิลด์ (Reimers and Chesterfield, อ้างถึงใน นิมิตร มั่งมีทรัพย์ 2543 : 33) ยังพบว่า คุณค่าของประชาธิปไตย เช่น ความร่วมมือ การยอมรับนับถือผู้อื่น เป็นผลมาจากการประพฤติปฏิบัติในโรงเรียน ผลการศึกษาในหลายประเทศชี้ให้เห็นว่าการเสริมสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยในวิถีชีวิตของเด็ก การนำกระบวนการประชาธิปไตยเข้าสู่กิจกรรมของนักเรียน การถ่ายทอดทัศนคติ ความคิดความอ่านและความนิยม เชื่อถือในความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งจะติดตัวต่อไปเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต

สำหรับประเทศไทย แม้ว่าระบบการเมืองในปัจจุบัน ได้พัฒนามาสู่ประชาธิปไตยมากขึ้นเทียบกับอดีตที่มักจะเป็นระบบเผด็จการมีนักการเมืองที่มีคุณภาพมากขึ้น และมีการเคารพ กติกาประชาธิปไตยมากขึ้นแล้วก็ตาม แต่ทว่าระบบการเมืองการปกครองของไทยในปัจจุบันยังมี ปัญหาเรื้อรังที่ต้องแก้ไขอีกมาก (ทินพันธ์ นาคะตะ, อ้างถึงใน นิมิตร มั่งมีทรัพย์ 2543 : 33) ตั้งแต่ การซื้อเสียง ขायเสียง การใช้อำนาจแสวงหาผลประโยชน์ การขาดจรรยาบรรณทางการเมือง การขาด เสถียรภาพและภาวะผู้นำที่ดี และยังไม่อาจจัดระบบอุปถัมภ์จากผู้มีอิทธิพลภายใต้โครงสร้างอำนาจ การเมืองที่สลับซับซ้อนได้ นอกจากนี้สังคมไทยในปัจจุบันยังมีความแตกต่างกันอยู่มาก ทั้งในด้านสภาพแวดล้อม ความเป็นอยู่ แนวความคิด และความต้องการระหว่างกลุ่มคนในเมืองและ ชนบท กลุ่มคนรวย คนจน ซึ่งสะท้อนออกมาให้เห็นในการเลือกสรรนักการเมืองเข้ามาปกครอง ประเทศ ดังที่เห็นกันอยู่ในปัจจุบันเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบัน ต้องการให้คนไทยทุกคนรู้สิทธิและหน้าที่ของตน ในสังคมประชาธิปไตย เคารพในสิทธิของผู้อื่น มีวินัย มีส่วนร่วมอย่างเต็มภาคภูมิในการตัดสินใจ และรับผิดชอบในเรื่องที่กระทบความเป็นอยู่ของตน และหวังว่าสังคมไทย จะมีระบบการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยสมบูรณ์โดยมีองค์พระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีนักการเมืองที่มีคุณภาพ จริยธรรม ความรู้ ความสามารถสูง และยึดผลประโยชน์ของประชาชน และประเทศชาติเป็นหลัก มากขึ้น กล่าวแสดงความคิดเห็นทางการเมือง กล่าวต่อต้านความคิดและอดทนต่อความคิดเห็นที่แตกต่าง ได้มากขึ้น การศึกษาขั้นพื้นฐานจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล การศึกษา ขั้นพื้นฐานช่วยให้คนรวยและคนจนมีความเท่าเทียมทางการเมืองมากขึ้น เนื่องจากการศึกษา ขั้นพื้นฐานทำให้ช่องว่างในรายได้ระหว่างคนจนกับคนรวยแคบเข้า ซึ่งการลดช่องว่างในรายได้ของ

บุคคลสองกลุ่มดังกล่าว มีผลทำให้กลุ่มคนที่มีรายได้น้อยมีอำนาจทางการเมืองสูงขึ้น โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา กลุ่มคนที่มีรายได้น้อยมักจะเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศเมื่อคนกลุ่มนี้มีการศึกษาและรายได้สูงขึ้นอำนาจต่อรองทางการเมืองมากขึ้น ย่อมเป็นฐานทางการเมืองที่สำคัญของรัฐบาลที่ประกอบขึ้นจากผู้แทนราษฎร ทำให้กระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะของรัฐบาลสามารถตอบสนองต่อความต้องการของชนกลุ่มนี้ได้อย่างแท้จริงมากขึ้น นอกจากนี้ การศึกษาขั้นพื้นฐานและเสรีภาพทางการเมืองของประชาชนมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในระดับที่สูงมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มของสตรี ซึ่งปัจจัยทางด้านการศึกษาจะเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญมากกว่าตัวแปรอื่น ๆ การบรรลุซึ่งเจตนารมณ์ดังกล่าว จำเป็นต้องเร่งยกระดับการศึกษาของพลเมืองให้สูงขึ้น ยกเว้นความคิดให้มองการศึกษาเป็นไปเพื่อคนส่วนใหญ่ (เพื่อมวลชน) ประชาชนทุกคน ทุกส่วนมีส่วนร่วมจัดการศึกษา เนื่องจากการศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้คนมีทัศนคติและพฤติกรรมที่ดีต่อระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเรียนการสอนในโรงเรียน ความสามารถส่งเสริมการปกครองแบบประชาธิปไตยได้เป็นอย่างดี โดยการส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ วิจัย อย่างมีเหตุผล ส่งเสริมการจัดการศึกษา (รวมทั้งการเรียนการสอน) แบบมีส่วนร่วม (co-operative learning) อันจะช่วยปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตยในตัวเด็กและติดตัวไปเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่

เป็นที่คาดหวังในอนาคตว่าการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม การยกระดับการศึกษา และการปรับกระบวนการจัดการศึกษา กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมมากขึ้นจะเป็นกุญแจสำคัญผลักดันให้ระบบการเมืองภาคประชาชนในท้องถิ่นพัฒนาไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยที่มีพลังอำนาจต่อรองมากขึ้นในอนาคต

กล่าวโดยสรุปการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถทำให้มวลชนส่วนใหญ่ปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ประเทศที่ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ขั้นพื้นฐานในระดับสูงย่อมสามารถสร้างสรรค์โอกาสในการพัฒนาสู่ความเป็นผู้นำได้อย่างรวดเร็ว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, อ้างถึงใน นิมิตร มั่งมีทรัพย์ 2543 : 34) การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิบสองปีจึงมีความสำคัญสูงสุดในการสร้างความมั่นคงและมั่นคงให้กับประเทศชาติ เป็นแนวคิดหลักของประเทศไทย ที่พยายามนำเอาการศึกษามาเป็นปัจจัยหลักอย่างหนึ่งในการพัฒนาประเทศนั้น ปรากฏอย่างชัดเจนในรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบัน ทั้งนี้โดยกำหนดวิสัยทัศน์การศึกษาไทยที่จะพัฒนาพลังอำนาจคน ให้มีความรู้ โดยการจัดกระบวนการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้

1) มุ่งพัฒนาคนให้สมดุลทั้งด้านร่างกาย ปัญญา จิตใจ และสังคมให้คนไทยมี คุณลักษณะ ดังนี้

- มองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม

- มีความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในยุคโลกาภิวัตน์

2) มุ่งจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลชุมชน สังคม และ ประเทศชาติ

3) มุ่งให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

4) มุ่งให้ผู้เรียนได้รู้วิธีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

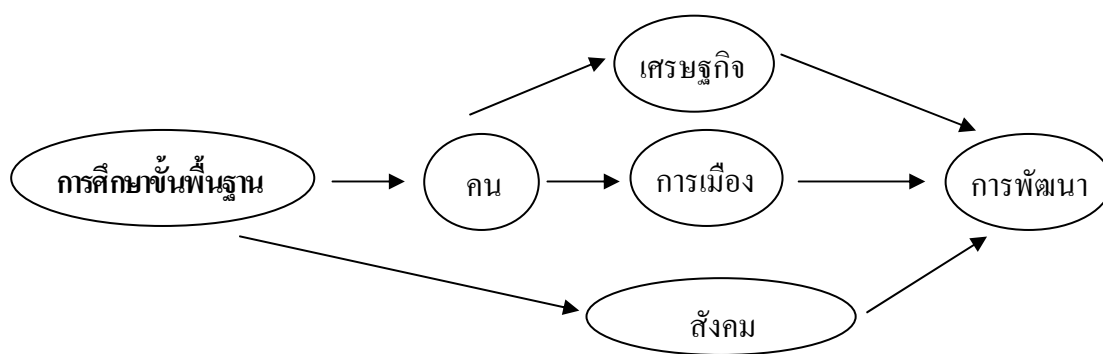
5) มุ่งเน้นให้ทุกคนได้มีโอกาสเข้ามามีการศึกษาด้วยรูปแบบการจัดการศึกษาที่

หลากหลาย

6) มุ่งระดมสรรพกำลังทุกส่วนของสังคมให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

สำหรับประเทศซึ่งแม้ว่าระบบการเมืองในปัจจุบัน ได้พัฒนาสู่ประชาธิปไตยมากขึ้น เมื่อเทียบกับอดีตที่ผ่านมาก็ตาม แต่การเปิดโอกาสและการกระจายอำนาจเพื่อการระดมสรรพกำลัง จากทุกส่วนในสังคมให้หันมาร่วมมือกันจัดการศึกษาให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้ได้ จำเป็นต้องเร่ง ทำการกระจายอำนาจ และทรัพยากรการจัดการศึกษาไปยังชุมชนท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การยกระดับ การศึกษาของพลเมืองให้สูงขึ้นเนื่องจากการสร้างการมีส่วนร่วมเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้ คนมีทัศนคติและพฤติกรรมที่ดีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเรียนการสอนในโรงเรียน สามารถส่งเสริมการมีส่วนร่วม สามารถส่งเสริมการปกครองแบบ ประชาธิปไตยได้อย่างดี โดยส่งเสริมให้บ้าน โรงเรียน ชุมชน รู้จักวิเคราะห์ วิจัยปัญหาการศึกษา ในท้องถิ่นของตนเองอย่างมีเหตุผล ส่งเสริมการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมอันจะช่วยพัฒนา ความรู้ความเข้าใจ สภาพปัญหา และการแก้ไขปัญหาของตนเองได้ อันจะนำไปสู่การสร้างพลัง อำนาจของคน และชุมชนให้มีความเข้มแข็งในกระแสของการเปลี่ยนแปลง หากจะพอสรุปในทาง ทฤษฎี ซึ่งได้มีการพิสูจน์จากผลงานการศึกษาวิจัยเป็นจำนวนมาก และเป็นระยะเวลายาวนาน

มาแล้วว่า การศึกษาเป็นบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคน และประเทศชาติในทุก ๆ ด้านทั้งทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องระลึกลักษณะที่สอดคล้องระหว่างระดับการศึกษาของคนในประเทศเป็นสิ่งสำคัญซึ่งนำการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองในอนาคต ดังแผนภาพต่อไปนี้ (รุ่ง แก้วแดง, อ้างถึงใน นิมิตร มั่งมีทรัพย์ 2543 : 36)

แผนภูมิที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับการพัฒนาประเทศ

ที่มา : นิมิตร มั่งมีทรัพย์, รายงานการวิจัยการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นศึกษาระบบการบริการส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี (กรุงเทพมหานคร :

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2541).

“คน” เป็นศูนย์กลางการศึกษา

สังคมโลกกำลังเคลื่อนตัวเข้าสู่ยุคของการเปลี่ยนแปลงโดยเปลี่ยนจากยุคทุนนิยมเข้าสู่การเป็นสังคมแห่งความรู้ ลักษณะของสังคมแห่งความรู้ (knowledge society) ทรัพยากรทางเศรษฐกิจขั้นพื้นฐานที่นักเศรษฐศาสตร์เรียกว่าปัจจัยการผลิตจะไม่ใช่เรื่องทุนทรัพยากรธรรมชาติและแรงงาน (ที่ปราศจากความรู้) อีกต่อไป (สุเรษฐ บัวชาติ, อ้างถึงใน นิมิตร มั่งมีทรัพย์ 2543 : 22) แต่เป็นความรู้ซึ่งมีคุณค่าที่จะก่อให้เกิดผลผลิตที่เป็นผลมาจากความคิดริเริ่มหรือการนำความรู้มาใช้ประโยชน์นอกเงยขึ้นมาได้ก็เช่นกัน อย่างไรก็ตามคงไม่อาจปฏิเสธว่าความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมโลกดังกล่าวนั้น “คน” ส่วนใหญ่เป็นผู้กระทำและ “คนอีกหลายส่วนเป็นผู้ถูกกระทำ” ให้เกิดปัญหาการอยู่ร่วมกันอย่างไม่เท่าเทียมขึ้น อันนำไปสู่การเอาเปรียบกันมากขึ้นในศตวรรษที่ 21 เป็นสังคมที่การปฏิวัติทางเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร และโลกาภิวัตน์เป็น

แรงขับเคลื่อนที่สำคัญที่สุด ข้อมูลข่าวสารและความรู้จึงเป็นตัวกระตุ้นการพัฒนาชาติต่าง ๆ จึงแข่งขันกันโดยอาศัยฐานความเข้มแข็งของทรัพยากรทางปัญญาเป็นหลัก ซึ่งมนุษย์จะมีความสำคัญ และเป็นศูนย์กลางการพัฒนามากที่สุดเนื่องจากมนุษย์เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตที่สำคัญที่สุด (คือ แรงงาน และสติปัญญา)

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) ได้ตั้งข้อสังเกตและเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนา มนุษย์ไว้ว่าการพัฒนามนุษย์จะต้องพัฒนา 2 ความหมาย คือ ความหมายแรกในฐานะเป็นทรัพยากร มนุษย์ (human resource) เป็นเครื่องมือหรือเป็นทุนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และความหมายที่สองในฐานะเป็นคนเป็นการพัฒนาเพื่อตัวของเขาเอง ให้เป็นชีวิตที่มีคุณค่า เป็นชีวิตที่ ดีงาม และสมบูรณ์ในตัวเอง การพัฒนาศักยภาพของคนทีพึงปรารถนาจะต้องพัฒนาให้ทุกคนได้รับการ พัฒนาตามศักยภาพอย่างเต็มที่ทั้งทางร่างกาย จิตใจ ปัญญา และทักษะฝีมือ เพื่อให้คนเป็นคนดี มีคุณธรรม มีสุขภาพอนามัยที่ดีและมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีจิตสำนึกและมีบทบาทในการดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและ วัฒนธรรมที่ดีงามทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยให้การพัฒนาประเทศมีความสมดุล และยั่งยืนบนพื้นฐานของความเป็นคนไทย

การพัฒนามนุษย์ทุกคนให้มีพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และมีคุณภาพได้นั้นการศึกษามี บทบาทสำคัญ ทั้งนี้เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองด้านต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถ ด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีวิต และประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง รวมตัวกัน เป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนดังนั้น การศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษา ขั้นพื้นฐานจึงเป็นทั้งสิทธิขั้นพื้นฐาน และเป็นบริการของรัฐที่จะพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพตาม รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน (แก้วสรร อติโพธิ, อ้างถึงใน นิมิตร มั่งมีทรัพย์ 2543 : 23) ซึ่งมี ความสอดคล้องดังพระราชกระแสของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในคราว ปาฐกถา “เรื่องการศึกษากับการพัฒนาประเทศ” ใน “วันสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ครั้งที่ 9” วันที่ 7 พฤษภาคม 2538 ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร “ไว้ดังนี้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, อ้างถึงใน นิมิตร มั่งมีทรัพย์ 2543 : 23)

“...สิทธิพื้นฐานของบุคคลอีกอย่างหนึ่ง คือ เรื่องการศึกษา เพราะ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ ช่วยให้คนเราสามารถทำอะไรได้นอกเหนือจากธรรมชาติ หรือที่เป็นสัญชาตญาณ...การได้ศึกษาเรียนรู้ ยิ่งได้เร็วเท่าไรยิ่งดี สิ่งที่ได้จะเป็นพื้นฐานของการศึกษาของคนเราไปตลอดชีวิต เป็นเรื่องมือในการดำรงชีวิต...แสวงหาความรู้เพิ่มเติมต่อไป ตลอดชีวิตตามความสามารถของเขาหรือตามกระแสสังคม...”

การพัฒนาศักยภาพของคนให้บรรลุตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้น ระบบการศึกษา จะต้องเป็นระบบที่เปิดกว้าง ทั้งผู้เรียนและผู้จัดการศึกษา ให้อิสระเสรีและทางเลือกสูงสุดทั้งในแง่ สาระของความรู้ซึ่งจะมีความหลากหลาย และในแง่กระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งกระบวนการจัดการศึกษา จะพึงรัฐแต่เพียงฝ่ายเดียวไม่ได้ จะต้องเชื่อมบ้าน โรงเรียน สถานที่ทำงาน หรือวิถีชีวิต ชุมชนและทุก ๆ ส่วนในสังคมให้เป็นเครือข่ายให้ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทยจะต้องเข้าสู่ วงจรของกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการแข่งขันสูงทั้งในปัจจุบันและอนาคต

กล่าวได้ว่า การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาให้คนมีความรู้ คนที่มีความรู้ คือ องค์ประกอบของพลังงานอำนาจของชาติ ซึ่งเหตุและผลนี้คงไม่มีใครปฏิเสธได้ว่า การศึกษา ก่อให้เกิดผลกระทบเชิงบวก ต่อกระบวนการพัฒนาประเทศ จากประสบการณ์ของประเทศ ที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ญี่ปุ่น เยอรมัน หรือประเทศที่มีทิศทางการพัฒนา เศรษฐกิจคล้ายคลึงกับไทย ล้วนชี้ให้เห็นว่าการทุ่มเทศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีความรู้ส่งเสริมให้ กำลังแรงงานมีการเรียนรู้และพัฒนาตนเองตลอดเวลา เป็นการลงทุนที่คุ้มค่า และส่งผลโดยตรงต่อ การพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน อย่างไรก็ตามการสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในตัวมนุษย์มิใช่ได้มาด้วยการลงทุนถูก ๆ ทุกประเทศที่พัฒนาแล้ว ได้ทุ่มเทงบประมาณเพื่อการศึกษาซึ่งมีค่าเฉลี่ยประมาณ ร้อยละ 5 ถึง ร้อยละ 6 ของผลผลิตมวลรวมประชาชาติ เมื่อเทียบกับการลงทุนการศึกษาของ ประเทศไทย นับว่าการลงทุนทางด้านนี้ของไทยยังอยู่ในระดับที่ต่ำมาโดยตลอด (สกส., อ้างถึงใน นิมิตร มังมีทรัพย์ 2543 : 36)

การกระจายอำนาจทางการศึกษา

ความหมายของการกระจายอำนาจทางการศึกษา มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ดังต่อไปนี้

สมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์ (2536 : 58) ได้กล่าวถึงการกระจายอำนาจทางการศึกษาว่าเป็น การสนับสนุนการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทมากขึ้น ในส่วนของการบริหาร และจัดการศึกษาในระดับประเภทที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพและวิถีชีวิต ส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยองค์กรชุมชนและองค์กรผู้ปกครอง

ชยอนันต์ สมุทวณิช และ ปาริชาติ โชติยะ (2538 : 12) กล่าวว่า การกระจายอำนาจ คือ การกระจายอำนาจในการตัดสินใจในระดับของชุมชนตามท้องถิ่นต่างๆ ทั่วประเทศ ตามความตั้งใจหรือเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นเอง

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2540 : 15) กล่าวว่า การกระจายอำนาจทางการศึกษาเป็นการถ่ายโอน (transfer) อำนาจ (power) อำนาจหน้าที่ (authority) และความรับผิดชอบจากศูนย์กลางหรือศูนย์รวมอำนาจไปยังพื้นที่ จากระดับบนไปสู่ระดับล่างหรือจากระดับชาติไปสู่ท้องถิ่น

กล่าวโดยสรุป การกระจายอำนาจทางการศึกษาเป็นการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบในการตัดสินใจทางการบริหารการศึกษาจากส่วนกลางไปสู่ระดับล่างหรือระดับปฏิบัติ ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรบริหารส่วนตำบล ชุมชนในท้องถิ่น หน่วยงาน และสถานศึกษา (จันทง เหลาะโตะหมั้น 2545 : 8)

แผนปฏิบัติการกระจายอำนาจด้านการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

การกระจายอำนาจทางการศึกษา กำลังอยู่ในความสนใจของประชาชน และนักการศึกษาว่าจะดำเนินไปอย่างไร เมื่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 39 ระบุให้ กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาทั้งทางด้าน วิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงาน การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง และในมาตรา 41 และ 42 ระบุให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่ง

หรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย และได้มาตรฐานการศึกษารวมทั้งการเสนอแนะ การจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2543 : 25)

สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการกระจายอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (สุรพล นิติไกรพจน์, อ้างถึงใน จำนง เหลาะโต๊ะหมั่น 2545 : 9) กำหนดสาระสำคัญไว้ 4 ประการ ได้แก่

ประการที่ 1 กำหนดลักษณะของสถานศึกษาที่จะไม่ต้องมีการถ่ายโอนให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 9 ประเภท คือ

1. สถานศึกษาที่เน้นการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศเฉพาะด้านที่มุ่งให้บริการในเขตที่กว้างกว่าเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. สถานศึกษาที่จัดการศึกษาในเชิงทดลอง วิจัยและพัฒนา
3. สถานศึกษาที่จัดการศึกษาเพื่อผู้พิการและด้อยโอกาส
4. สถานศึกษาที่จัดตั้งเพื่อเป็นสถานศึกษาตัวอย่างสำหรับการจัดการศึกษาในระดับภาค ระดับจังหวัด และให้ระดับเขตพื้นที่การศึกษา
5. สถานศึกษาขนาดใหญ่ที่มีภาระงานมาก และมีความซับซ้อนในการบริหารงาน ได้แก่ สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป และสถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 300 คนขึ้นไป
6. สถานศึกษาที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานของสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือที่ขาดความพร้อมในเชิงบุคลากรและระบบบริหารซึ่งจะต้องมีการพัฒนามาตรฐานและความพร้อมก่อน
7. สถานศึกษาที่จัดตั้งอยู่ในลักษณะเป็นองค์การกระจายอำนาจในรูปองค์กรมหาชนอยู่แล้ว
8. สถานศึกษาในโครงการพระราชดำริ ที่อยู่ในพระบรมราชานุเคราะห์ หรือที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติในวโรกาสต่าง ๆ

9. สถานศึกษาที่ผู้บริจาคที่ดินและอาคารมีวัตถุประสงค์ให้รัฐเป็นผู้ดำเนินการจัดการศึกษาเอง

ประกาศที่ 2 กำหนดลักษณะเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะรับโอนสถานศึกษาที่กำหนดให้เฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะรับโอนสถานศึกษา ที่กำหนดให้เฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการจัดตั้งมานานแล้วเท่านั้นที่จะรับโอนสถานศึกษาของรัฐได้ โดยกำหนดให้เฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปของเทศบาลเมือง และเทศบาลนครกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ (กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา) เท่านั้น ที่จะสามารถรับโอนสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ เฉพาะการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย ได้แก่ การจัดการศึกษา ระดับอนุบาลเท่านั้นที่อาจโอนให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบล หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่นที่สถานศึกษาดังอยู่ในพื้นที่ได้

ประกาศที่ 3 กำหนดว่าการถ่ายโอนการศึกษาต้องเป็นไปตามความพร้อมตามหลักเกณฑ์ประเมินความพร้อมของท้องถิ่นที่กำหนด โดยกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดประสงค์จะรับโอน จะต้องแจ้งไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่สถานศึกษานั้น ๆ ตั้งอยู่เพื่อประสานงาน และจัดเตรียมการโอนล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนการถ่ายโอน

ประกาศที่ 4 กำหนดหลักเกณฑ์ว่าการถ่ายโอนจะต้องไม่กระทบกระเทือนต่อข้าราชการครู แม้จะมีการถ่ายโอนสถานศึกษาตามความพร้อมและหลักเกณฑ์การประเมิน แต่ถ้าท้องถิ่นไม่สามารถกำหนดให้มีการวางระบบบริหารงานบุคคลที่เสมอภาค และทัดเทียมกับระบบบริหารงานบุคคลที่สามารถรองรับความเสมอภาคและทัดเทียมกับระบบบริหารงานบุคลากรของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ก็ยังคงให้เป็นข้าราชการในสังกัดของกระทรวงการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ) ที่จะตั้งขึ้นต่อไป สำหรับระยะเวลาการถ่ายโอน กำหนดไว้ 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ในระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 – 2548 ให้เริ่มทำการถ่ายโอนการจัดการศึกษาในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้แก่เทศบาลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่นที่มีความพร้อมที่สถานศึกษานั้นตั้งอยู่ในพื้นที่ ในระหว่างระยะเวลาดังกล่าว กระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จะต้องส่งเสริมให้มีการประสานความร่วมมือระหว่างเขตพื้นที่การศึกษา กับ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อพัฒนาความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเตรียมรับการถ่ายโอนภารกิจด้านการจัดการศึกษา

ระยะที่ 2 ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 – 2554 ให้ถ่ายโอนการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐานที่อยู่ในกลุ่มภารกิจที่จะต้องถ่ายโอน และไม่ใช่การจัดการศึกษาในลักษณะที่รัฐจะต้องดำเนินการเองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตที่มีความพร้อมตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กำหนดในกฎกระทรวง เรื่องการกำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ออกตามความในมาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

การดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับภารกิจในการจัดการศึกษา

ในร่างแผนปฏิบัติการกระจายอำนาจด้านการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มติชนรายวัน, อ้างถึงใน จำนวน เหล่าโต๊ะหมั้น 2545 : 11) ได้กล่าวถึงการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับภารกิจในการจัดการศึกษาไว้ 4 ประการ คือ

1. เมื่อมีการจัดตั้งสถานศึกษาขึ้นใหม่ หรือมีการถ่ายโอนสถานศึกษาแล้ว หากสถานศึกษาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่ง มีอาณาเขตติดต่อกัน และมีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดบริการทางการศึกษา หรือประชาชนในท้องถิ่นได้รับการบริการทางการศึกษาร่วมกันจะต้องจัดให้มีคณะกรรมการที่รับผิดชอบ ดูแล กำกับ ติดตามงานทางด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกันขึ้น เพื่อประสานนโยบายสนับสนุน ส่งเสริมและกำกับดูแลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ

2. ในกรณีมีภาระงานทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้น หรือมีการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งหลายระดับการศึกษา อาจดำเนินการร่วมกันในรูปของสหการขึ้นเพื่อรับผิดชอบดูแลบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเหล่านั้นเป็นการเฉพาะได้ ซึ่งสหการนี้ควรมีขอบเขตความรับผิดชอบในด้านพื้นที่เท่ากับหรือใกล้เคียงกับเขตพื้นที่การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดการประสานงาน และความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพระหว่างการจัดการศึกษาของกระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. กรณีมีการจัดตั้งองค์กรร่วมเพื่อบริหารจัดการการศึกษาในรูปสหการ หากมีองค์กรบริหารส่วนจังหวัดเข้าร่วมในสหการดังกล่าวด้วย จะต้องมีการจัดตั้งคณะกรรมการภายในขององค์กรร่วมในรูปสหการที่สัมพันธ์กับเขตพื้นที่ เพื่อให้มีการประสานสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับกระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

4. กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งสถานศึกษาขึ้นใหม่ ไม่ว่าจะเคยจัดการศึกษาในระดับนั้นมาก่อน หรือไม่เคยจัดในระดับมาก่อน ทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบจะต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อจัดการศึกษาของเอกชน โดยต้องรับฟังความคิดเห็น ของเอกชนที่จัดการศึกษา อยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนประกอบการพิจารณาตัดสินใจจัดตั้งสถานศึกษาขึ้นใหม่ด้วย

จากสาระสำคัญในแผนกระจายอำนาจทางการศึกษาไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถสรุปได้ว่า รัฐพยายามที่จะเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นในการจัดการศึกษาถ้าหากท้องถิ่นมีความพร้อมในทุกด้าน โดยรัฐจะเป็นหน่วยสนับสนุน ส่งเสริมให้การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคุณภาพ ประสิทธิภาพในมาตรฐานเดียวกันกับการจัดการศึกษาของกระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ปัจจุบันแนวคิดของการกระจายอำนาจในการบริหารรัฐกิจของรัฐบาลกลางจะต้องมุ่งเน้นการกระจายอำนาจไปยังท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการมากขึ้น ส่วนกลางเป็นเพียงผู้กำหนดนโยบายในภาพรวมเป็นสำคัญ รวมทั้งแนวความคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาของชาติ ทั้งนี้ ได้มีกฎหมายกำหนดให้รัฐต้องกระจายอำนาจแก่ท้องถิ่นด้วยกันหลายฉบับ ดังจะได้สรุปในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นดังนี้ (สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น กรมการปกครอง, อ้างถึงใน สุริภาศ สีหะวงษ์ 2544 : 34)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

กำหนดบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นและการจัดการศึกษา ดังนี้

มาตรา 43 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 78 รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง

มาตรา 81 รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม

มาตรา 289 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมและฝึกอาชีพ ตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้นและเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ แต่ต้องไม่ขัดต่อมาตรา 43 และมาตรา 81 ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

กำหนดบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาท้องถิ่น ดังนี้

มาตรา 41 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น

มาตรา 42 ให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษารวมทั้งการเสนอการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา 58 ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงินและทรัพย์สินทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาใช้จัดการศึกษา ดังนี้

(1) ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยอาจจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พ.ศ. 2542

มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองดังนี้

- (6) การส่งเสริม การฝึกและการประกอบอาชีพ
- (9) การจัดการศึกษา
- (10) การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
- (11) การบำรุงรักษาศิลปะจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของ

ท้องถิ่น

- (14) การส่งเสริมกีฬา
- (19) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัวและการรักษาพยาบาล

มาตรา 17 ภายใต้งบบังคับมาตรา 16 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

- (1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองและประสานแผนพัฒนาจังหวัด ตามระเบียบ

ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

- (6) การจัดการศึกษา
- (18) การส่งเสริมการกีฬา จารีตประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น
- (20) การจัดให้มีพิพิธภัณฑ์และหอจดหมายเหตุ
- (27) การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิต เด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส

มาตรา 23 เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล อาจมีรายได้จากภาษีอากร ค่าธรรมเนียม และเงินรายได้ ดังต่อไปนี้

- (9) ภาษีเพื่อการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

มาตรา 28 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจมีรายรับดังต่อไปนี้

- (6) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

มาตรา 30 แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการ
ดังนี้

(1) ให้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจการให้บริการสาธารณะที่รัฐดำเนินการอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในระยะเวลาที่กำหนด ดังนี้

ก) ภารกิจที่เป็นการดำเนินการซ้ำซ้อนระหว่างรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือภารกิจที่รัฐจัดให้บริการในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในสี่ปี

(4) กำหนดการจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุนและรายได้อื่นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่นอย่างเหมาะสม (ตามระยะเวลาที่กำหนด)

(5) การจัดตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริการสาธารณะในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนให้เป็นไปตามความจำเป็นและความต้องการของท้องถิ่น

พระราชบัญญัติเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3)

มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้าน

เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

(5) ส่วนส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

(6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ

(8) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

มาตรา 68 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล อาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

(4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ

(7) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

มาตรา 82 องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายได้ ดังนี้

(6) รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้

(7) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

มติคณะรัฐมนตรี 16 มีนาคม 2542

มติคณะรัฐมนตรีเห็นชอบ สาระสำคัญของนโยบายและแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ตามที่สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติเสนอในมาตรการที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น ดังนี้

มาตรการที่ 3 รัฐสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมรับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ตามที่กำหนดไว้ในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 43 และมาตรา 289

มาตรการที่ 4 กำหนดบทบาทของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษา ทั้งนี้ สำนักงานปรมาณมีความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี โดยให้กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องจัดทำยุทธศาสตร์ย่อย การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาของท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร และเอกชน สำหรับกรอบการแบ่งภาระความรับผิดชอบการจัดการศึกษาของท้องถิ่น ปัจจุบันจัดการศึกษาตามนโยบายการกระจายอำนาจของรัฐบาล ยึดหลักการที่สำคัญ คือ

1. หลักการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาท้องถิ่น ซึ่งแต่เดิมได้รวมอำนาจไว้ในราชการส่วนกลางให้ไปอยู่กับราชการท้องถิ่น

2. หลักการมอบภาระหน้าที่ในการจัดการศึกษาท้องถิ่น ให้อยู่ในความรับผิดชอบของท้องถิ่นและประชาชน ดังที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงวางรากฐานการประถมศึกษาไว้แต่เดิมและเช่นที่นานาอารยประเทศจัดทำอยู่

3. หลักการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาท้องถิ่น รัฐบาลจะเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องก็เฉพาะในสิ่งที่ท้องถิ่นและประชาชนยังช่วยตัวเองไม่ได้

จากหลักการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กล่าวข้างต้น กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดเกณฑ์ที่จะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปเป็นกรอบแนวทางจัดการศึกษาตามศักยภาพเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อม ระดับที่ 1 ความพร้อมสูง ดำเนินการ ดังนี้

1.1 จัดการศึกษาก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (อนุบาล/ปฐมวัย)

1.2 จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี

- 1.3 จัดการส่งเสริมอาชีพ
- 1.4 จัดการศึกษานอกระบบ
- 1.5 จัดกิจกรรมเด็กเยาวชน
- 1.6 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อม ระดับที่ 2 ความพร้อมปานกลางดำเนินการ
ดังนี้
  - 2.1 จัดการศึกษาก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (อนุบาล/ปฐมวัย)
  - 2.2 จัดการส่งเสริมอาชีพ
  - 2.3 จัดการศึกษานอกระบบ
  - 2.4 จัดกิจกรรมเด็กเยาวชน
  - 2.5 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อม ระดับที่ 3 ความพร้อมต่ำ ดำเนินการ
ดังนี้
  - 3.1 จัดการส่งเสริมอาชีพ
  - 3.2 จัดการศึกษานอกระบบ
  - 3.3 จัดกิจกรรมเด็กและเยาวชน
  - 3.4 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
  - 3.5 ร่วมสนับสนุนการจัดการศึกษากับสถานศึกษาในการกำกับของรัฐ

กล่าวโดยสรุป การจัดการศึกษาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจะต้องดำเนินการ เพื่อให้ประชาชนของท้องถิ่น ได้รับการศึกษาอบรมตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2544 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 พระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 และพระราชบัญญัติเฉพาะของท้องถิ่นกำหนด ให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ท้องถิ่น จะต้องจัดการศึกษาแก่ประชาชนให้เป็นที่ไปตามกฎหมายกำหนดตามความพร้อมและความต้องการ ของประชาชน เฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (อนุบาล/ปฐมวัย) ที่รัฐบาล กำหนดจะถ่ายโอนการจัดการศึกษาระดับนี้ให้กับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีจำนวนมากที่สุด

อยู่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด คือ องค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องเตรียมความพร้อมและพัฒนาความพร้อมในทุกด้าน เพื่อเตรียมรับการถ่ายโอนภารกิจ ด้านการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา (อนุบาล/ปฐมวัย) ตามหลักเกณฑ์ระดับความพร้อมที่ บทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมรองรับภารกิจด้านการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลให้สนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองให้สมดังที่รัฐบาลมุ่งหวังต่อไป (สุริภาศ สีหะวงษ์ 2544 : 34)

แนวนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระยะ 15 ปี (พ.ศ.2545 – 2559)

แนวนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2545 – 2559) กระทรวงมหาดไทยได้เสนอคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นเพิ่มเติม ในการประชุม ครั้งที่ 9/2543 โดยกระทรวงมหาดไทยได้นำประเด็นความเห็นของที่ประชุมมา ปรับปรุงเพิ่มเติม ในแนวนโยบาย และนำเสนอคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติรับทราบ ในการประชุม ครั้งที่ 1/2544

วิสัยทัศน์

จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและศักยภาพคนในท้องถิ่นให้มีคุณลักษณะที่สามารถ บูรณาการวิถีชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคม และประเทศชาติ ตามหลัก แห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น

ภารกิจการจัดการศึกษาท้องถิ่น

1. การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาความพร้อมแก่เด็กตั้งแต่ แรกเกิดก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เต็มตามศักยภาพ และมีความพร้อม ในการเข้ารับการศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน
2. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนา และวางรากฐานชีวิต การเตรียมความพร้อมของเด็ก ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพและสังคม ให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน

รวมทั้งให้สามารถค้นพบความต้องการ ความสนใจ ความถนัดของตนเอง ด้านวิชาการ วิชาชีพ ความสามารถ ในการประกอบงานอาชีพ และทักษะทางสังคม โดยนักเรียนมีความรู้คู่คุณธรรมและมีความสำนึกในความเป็นไทย

3. การจัดบริการให้ความรู้ด้านอาชีพ เป็นการจัดบริการและส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพแก่ประชาชน รวมทั้งการรวมกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพเพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน

4. การจัดการส่งเสริมกีฬา นันทนาการ และกิจกรรมเด็กเยาวชน เป็นการจัดการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานด้านการกีฬา นันทนาการ กิจกรรมเด็กและเยาวชน แก่เด็กและเยาวชนประชาชนทั่วไปอย่างหลากหลาย

5. การดำเนินงานด้านการศึกษา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการดำเนินงานด้านกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุน อนุรักษ์ ศึกษา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเฉพาะกิจกรรมที่เน้นเอกลักษณ์ความเป็นไทยและท้องถิ่น

วัตถุประสงค์การจัดการศึกษาท้องถิ่น

1. เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา ให้มีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. เพื่อให้เด็กที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนในเขตความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นได้รับการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานครบตามหลักสูตรอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

3. เพื่อพัฒนาการดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปตามมาตรฐานที่รัฐกำหนด และตรงตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยมุ่งพัฒนาให้เกิดความสมดุลทั้งทางด้านปัญญา จิตใจ ร่างกาย สังคม ระดับความคิด ค่านิยม พฤติกรรม ซึ่งเน้นวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. เพื่อให้การจัดการศึกษาของท้องถิ่น ดำเนินการตามความต้องการและคำนึงถึงการมีส่วนร่วมการสนับสนุนของบุคคล ครอบครัว ชุมชน เอกชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและประชาชนในท้องถิ่น ในการจัดการศึกษาทุกระดับตามศักยภาพและความสามารถของท้องถิ่น

5. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเยาวชนและประชาชนในท้องถิ่น ออกกำลังกายและฝึกฝนกีฬา ร่วมกิจกรรมนันทนาการ และกิจกรรมพัฒนาเยาวชน เพื่อพัฒนาให้เป็นคนที่มีคุณภาพ ทั้งด้าน ร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และสังคม โดยมีความตระหนักในคุณค่าของการศึกษานันทนาการและ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กเยาวชนไปในแนวทางที่ถูกต้อง ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

6. เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในการสร้างและพัฒนาอาชีพ เพื่อคุณภาพ ชีวิต โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ขาด โอกาส ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการทุพพลภาพ ซึ่งเป็นการส่งเสริมสนับสนุน การประกอบอาชีพให้มีงานทำไม่เป็นการแก่สังคม

7. เพื่อบำรุงการศาสนาและอนุรักษ์ บำรุง รักษา ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทย

นโยบายด้านความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เร่งรัดจัดการศึกษาให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการเข้ารับบริการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปี ให้ได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นในท้องถิ่น มีสิทธิและมี ส่วนร่วมในการจัดการ

เป้าหมาย

1. จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น โดยจัดการศึกษาได้ทั้ง 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

2. เด็กในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับทุกคนได้รับการศึกษา

3. เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับมีโอกาสได้ศึกษาต่อในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. บุคคลที่ได้รับการศึกษาไม่ถึงระดับการศึกษาภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องได้รับโอกาสเข้ารับบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาสนับสนุน การศึกษา และการฝึกอบรม

6. มีระบบบริหารหรือการประสานให้ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาสได้รับบริการการศึกษา
ขั้นพื้นฐานเป็นกรณีพิเศษ ตามศักยภาพที่จะเรียนได้

7. ส่งเสริมและสนับสนุนบุคคลที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการศึกษาด้วยรูปแบบ
ที่เหมาะสม

มาตรการ

1. จัดให้มีบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพให้ได้ตาม
ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น

2. จัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องโดยให้มีการเทียบโอนผลการเรียนตามที่กฎหมายกำหนด

3. เร่งรัดให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง ได้ส่งบุตรหรือบุคคลในความดูแลได้เข้ารับ
การศึกษาภาคบังคับ ตามความพร้อมของครอบครัว

4. ส่งเสริม สนับสนุน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน
องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ให้มีความรู้
ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูให้การศึกษาแก่บุตร บุคคลที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบ และสามารถ
จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตามที่ความต้องการและความเหมาะสม

5. จัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา
อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถ
พึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือผู้ด้อยโอกาส มีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

6. จัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษด้วยรูปแบบที่เหมาะสม
โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

นโยบายด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย

จัดการศึกษาให้เด็กปฐมวัยได้เข้ารับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กร
วิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นในท้องถิ่น มีสิทธิและส่วนร่วม
ในการจัดการศึกษาปฐมวัย

เป้าหมาย

1. เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นในท้องถิ่น มีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัย

มาตรการ

1. จัดการศึกษาปฐมวัยในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียนหรือศูนย์การเรียนรู้
2. ดำเนินการและหรือส่งเสริมสนับสนุน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูให้การศึกษาแก่บุตร บุคคลที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบให้ได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา จริยธรรมและสามารถจัดการศึกษาปฐมวัยได้ตามที่ความต้องการและเหมาะสม

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

นโยบายด้านคุณภาพมาตรฐานการศึกษา

พัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ และประเภทการศึกษา

เป้าหมาย

1. มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่มาตรฐานชาติ
2. ดำเนินการประกันคุณภาพภายใน และให้จัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนทุกปี
3. สถานศึกษาเตรียมรับการประเมินคุณภาพภายนอกครั้งแรกภายในวันที่ 19 สิงหาคม 2548 และอย่างน้อย 1 ครั้ง ในทุก 5 ปี นับแต่การประเมินครั้งสุดท้าย

มาตรการ

1. จัดทำเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยความร่วมมือระหว่าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษา เพื่อกำหนดเป้าหมาย คุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานชาติ

2. ให้นำหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อรับรองระบบการประกันคุณภาพภายในนอกตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่กำหนด
3. สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้กับบุคลากร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

นโยบายด้านระบบการบริหารและการจัดการศึกษา

จัดระบบบริหารและการจัดการทางการศึกษาให้สอดคล้องกับระบบการจัดการศึกษาของชาติอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยมีเอกภาพในเชิงนโยบาย มีความหลากหลายในการปฏิบัติ อีกทั้งมีความพร้อมในการดำเนินการจัดการศึกษา และส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาท้องถิ่น การกำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาให้คำนึงถึงผลกระทบต่อ

การจัดการศึกษาของเอกชนหรือรับฟังความคิดเห็นของเอกชนและประชาชนประกอบการพิจารณาด้วย

เป้าหมาย

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมในการรับการถ่ายโอนการจัดการศึกษาจากรัฐและดำเนินการจัดการศึกษา
2. จัดการศึกษาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับระยะเวลา และเงื่อนไขที่ระบุไว้ในกฎหมาย ทั้งนี้ให้คำนึงถึงผลกระทบต่อการศึกษาเอกชน โดยรับฟังความคิดเห็นของเอกชนและประชาชนประกอบการพิจารณาด้วย
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษา ดำเนินการจัดการศึกษาในรูปแบบคณะกรรมการ

4. สถานศึกษามีสิทธิในการดำเนินการบริหารและจัดการศึกษา

มาตรการ

1. มีการเตรียมความพร้อมในการรับการถ่ายโอนการจัดการศึกษาจากรัฐ และดำเนินการจัดการศึกษาอย่างทั่วถึงมีคุณภาพมาตรฐาน ตามศักยภาพความพร้อมและความต้องการของท้องถิ่น โดยได้รับการประสานและส่งเสริม สนับสนุน จากกระทรวงการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยตนเอง

2. ปรับปรุง แก้ไข ข้อยกเว้น ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายให้เอื้อต่อการบริหารจัดการท้องถิ่น และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยไม่กระทบกระเทือนต่อการจัดการศึกษาของเอกชน

3. ให้มีคณะกรรมการพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

4. ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ และให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการ

5. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษามีอิสระในการดำเนินการบริหารและจัดการศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

นโยบายด้านครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

วางแผนงานบุคคลเพื่อใช้ในการประสานข้อมูลและเป็นข้อมูลในการนำเสนอพิจารณา สรรหาบุคลากร พร้อมทั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีคุณภาพ และมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยมีสิทธิประโยชน์สวัสดิการค่าตอบแทนเพียงพอและเหมาะสมกับคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพชั้นสูง

เป้าหมาย

มีการวางแผนงานบุคลากรทางการศึกษาตามความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษาตามเกณฑ์ที่กำหนด

1. ครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้มีคุณภาพ และมาตรฐานเป็นไปตามกฎหมาย

2. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

มาตรการ

1. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีบุคลากรผู้รับผิดชอบงานด้านการศึกษา
2. ให้สถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนงานบุคคลของการศึกษา ตามความต้องการ และตามเกณฑ์ที่กำหนด
3. จัดสรรทรัพยากรในการส่งเสริม พัฒนา ครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาและ มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อส่งเสริมงานที่ริเริ่มสร้างสรรค์ และหรือผลงานดีเด่น และเป็นรางวัลเชิดชูเกียรติ
4. จัดทำเกณฑ์และดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
5. จัดตั้งชมรมหรือองค์กรวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อร่วมกันพัฒนาวิชาชีพ ให้เป็นไปตามมาตรฐานและจรรยาบรรณ
6. ระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยนำ ประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้ เพื่อให้เกิด ประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

นโยบายด้านหลักสูตร

ให้สถานศึกษาจัดทำรายละเอียด สาระหลักสูตรแกนกลาง และสาระหลักสูตรท้องถิ่น ที่เน้นความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมแต่ระดับ การศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบการศึกษา นอกกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้ สอดคล้องกับสภาพปัญหาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของ สังคม และของชาติ โดยคำนึงถึงความเป็นมาทางประวัติศาสตร์

เป้าหมาย

1. การจัดทำหลักสูตรและสาระการเรียนรู้จะต้องมีความหลากหลายและถือว่า ผู้เรียนสำคัญที่สุด
2. สถานศึกษาจัดทำสาระหลักสูตรแกนกลางของการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยคำนึงถึง ความเป็นไทย และความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ ตลอดจน เพื่อการศึกษาต่อในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ เพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

3. สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นและสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางของรัฐ โดยคำนึงถึงสภาพปัญหาในชุมชน สังคมของแต่ละท้องถิ่น

มาตรการ

1. ให้สถานศึกษากำหนดรายละเอียด สาระหลักสูตรแกนกลาง และสาระหลักสูตรท้องถิ่นให้มีความต่อเนื่อง หลากหลาย ซึ่งจะต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด

2. สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีการเทียบโอนผลการเรียนตามหลักสูตรที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์ทำงาน

3. สถานศึกษาจัดทำรายละเอียดสาระของหลักสูตรแกนกลางที่มุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม โดยมีรายละเอียดสาระการเรียนรู้ในเรื่องต่อไปนี้

3.1 ความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคมได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย และระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

3.2 ความรู้ และทักษะด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีรวมทั้งความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

3.3 ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา กฎมณีนุญญาไทย และการประยุกต์ใช้กฎมณีนุญญา

3.4 ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

3.5 ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

4. สถานศึกษาจัดทำสาระหลักสูตรท้องถิ่นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาและความต้องการในชุมชน สังคม และกฎมณีนุญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชนสังคม และประเทศชาติรวมถึงสาระความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์กับตนเองกับสังคม ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของสังคมไทยและการปกครองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตย

5. จัดทำเนื้อหาสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

6. สถานศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัด ติดตามประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้อย่าง ต่อเนื่องและร่วมปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปตามที่กำหนด

7. พัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจ สังคม และวิทยาการในบริบทของสังคมไทย

นโยบายด้านกระบวนการเรียนรู้

จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกคนมีจิตสำนึกในความเป็นไทยสามารถเรียนรู้และ พัฒนาตนเองได้โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดในการจัดการศึกษา เพื่อต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนา ตามธรรมชาติเต็มตามศักยภาพ เป็นการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต และส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถ วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

เป้าหมาย

1. การจัดการศึกษาเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการ

ตามความเหมาะสมของแต่ละรูปแบบและระดับการศึกษา

2. ผู้เรียนได้รับการศึกษาตามความสนใจ ความถนัดโดยเรียนรู้จากการผสมผสานสาระ ความรู้ เรียนรู้พร้อมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเป็นการเรียนรู้ทุกรูปแบบ จากประสบการณ์จริง โดยสามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และประยุกต์ความรู้มาใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน

3. ผู้สอนมีการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

มาตรการ

1. สถานศึกษาจัดการศึกษาแบบบูรณาการ โดยให้ความสำคัญทั้งด้านความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมตามระดับการศึกษา

2. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยให้คำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล

3. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้ มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

4. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

5. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

7. ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากการพัฒนาของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

8. ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อ และให้นำผลของการประเมินผู้เรียนมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

9. ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ๆ ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรมมีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน

10. ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ในแต่ละระดับการศึกษา

11. ส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้ง สามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

นโยบายด้านทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

ระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ทั้งด้านงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สินในประเทศจากรัฐ บุคคล องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา มาใช้จัดการศึกษาและจัดสรรงบประมาณให้กับการศึกษาในสถานะที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เป้าหมาย

1. จัดระบบหรือวางแผนการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาจากเงินงบประมาณ ทรัพย์สินและทรัพยากร ที่ได้รับการสนับสนุนในประเทศจากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน องค์กรสถาบัน รวมทั้งจากต่างประเทศ และภาษีเพื่อการศึกษาในอัตราส่วนที่เหมาะสมของงบประมาณทั้งหมดในปีงบประมาณนั้น ๆ

2. ส่งเสริม สนับสนุน รมรงค์ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

มาตรการ

1. จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละกลุ่ม โดยคำนึงถึงความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาและความเป็นธรรม

2. สนับสนุนงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ และงบลงทุนให้กับสถานศึกษาตามนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติและภารกิจของสถานศึกษา โดยให้มีอิสระในการบริหารงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงคุณภาพและความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา

3. สนับสนุนเงินอุดหนุนการศึกษาที่จัดโดยบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชนองค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นตามความเหมาะสมและความจำเป็น

4. สนับสนุนเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนของการศึกษาภาคบังคับ และการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐให้เท่าเทียมกัน

5. จัดสรรทุนการศึกษาในรูปของกองทุนกู้ยืมให้แก่ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยตามความเหมาะสมและความจำเป็น

6. จัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาในท้องถิ่น

7. จัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

8. ให้มีระบบตรวจสอบ ติดตาม ประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการใช้จ่ายงบประมาณการจัดการศึกษาให้สอดคล้องให้สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาและคุณภาพมาตรฐานการศึกษา โดยหน่วยงานภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่น ที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบภายนอก

9. ให้ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยอาจจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด

10. สนับสนุนให้บุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สิน และทรัพยากรอื่น ให้สถานศึกษาสามารถและมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น

11. ส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากรต่าง ๆ โดยการสนับสนุน อุดหนุน และใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีตามความเหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด

เป้าหมาย

1. พัฒนาคณาจารย์ คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะในการผลิต พัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา อย่างเหมาะสม เกิดประโยชน์สูงสุด

2. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

3. มีคลื่นความถี่ สื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม และการสื่อสารในรูปแบบอื่น เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษา ในระบบการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย การทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ตามความจำเป็น

4. การระดมทุนเพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

มาตรการ

1. พัฒนาคณาจารย์ทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ

2. พัฒนาขีดความสามารถผู้เรียนในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต

3. ส่งเสริมการวิจัย พัฒนาการผลิต และการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้ง การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อทำให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่า และเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้

4. จัดให้มีคลื่นความถี่ สื่อตัวนำ และโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุและการสื่อสารในรูปแบบอื่น เพื่อประโยชน์สำหรับการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย การทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมตามความจำเป็น

5. จัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจากเงินอุดหนุนของรัฐ ค่าสัมปทาน และผลกำไร ที่ได้จากการดำเนินกิจการด้านสื่อมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และโทรคมนาคม จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรประชาชน เพื่อพัฒนาคนและสังคม

6. จัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ประสานดูแลให้บริการทางเทคโนโลยี เสนอนโยบายแผนส่งเสริม และประสานการวิจัย การพัฒนาและการประยุกต์ใช้ร่วมทั้งการประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของการผลิต และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

นโยบายด้านการส่งเสริมกีฬา นันทนาการและกิจกรรมเด็กเยาวชน

ส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานด้านกีฬา นันทนาการ กิจกรรมเด็ก เยาวชน รวมทั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบอย่างหลากหลาย เพียงพอและมีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย

1. มีสถานที่เล่นกีฬา ออกกำลังกายและนันทนาการอย่างเหมาะสม
2. ให้ประชาชนมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการออกกำลังกาย การกีฬานันทนาการ และการแสวงหาความรู้
3. สร้างทักษะพื้นฐานด้านกีฬา เพื่อนำไปสู่การแข่งขันกีฬา กีฬาเพื่อสุขภาพ กีฬาเพื่ออาชีพ กีฬาเพื่ออาชีพ ตามความเหมาะสม
4. มีการจัดตั้งและดำเนินการด้านแหล่งเรียนรู้ทุกรูปแบบอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ
5. ปहुกฝ้งจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย ระเบียนวินัย ความเป็นไทย มีคุณธรรม จริยธรรม

มาตรการ

1. จัดตั้งและสนับสนุนให้มีศูนย์เยาวชน ลานกีฬา สนามกีฬา สถานที่ออกกำลังกาย สวนสุขภาพและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจให้เพียงพอกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น
2. ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกีฬาเพื่อมวลชน

3. จัดกีฬาสำหรับบุคคลกลุ่มพิเศษอย่างเหมาะสมและเพียงพอ
4. ฝึกกีฬาขั้นพื้นฐาน โดยผู้ฝึกสอนที่มีความชำนาญในด้านการกีฬาแต่ละประเภทตามศักยภาพและความพร้อมของท้องถิ่น
5. ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มและจัดตั้งชมรม สมาคม สโมสร องค์กรเกี่ยวกับการกีฬาและนันทนาการ
6. ส่งเสริมหรือจัดให้มีการแข่งกีฬาประเภทต่าง ๆ
7. รณรงค์และเผยแพร่ความรู้และสร้างจิตสำนึกให้เด็กเยาวชน ด้านการออกกำลังกาย กีฬานันทนาการ อย่างต่อเนื่องทั่วถึง
8. ดำเนินการจัดตั้ง ตลอดจนสนับสนุนแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ สวนสาธารณะ สวนสัตว์ และสวนพฤกษศาสตร์ เป็นต้น
9. จัดกิจกรรมปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยระบอบวินัย ความเป็นไทย มีคุณธรรม จริยธรรม

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์ นโยบายด้านการส่งเสริมอาชีพ

ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ ให้มีการประกอบอาชีพอิสระที่ถูกต้องตามกฎหมาย จัดให้มีการรวมกลุ่มอาชีพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนการระดมทุนและการจัดการ นำวิทยาการต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงการประกอบอาชีพการจัดการด้านการตลาดให้ได้มาตรฐานและความเหมาะสมตามสภาพท้องถิ่น

เป้าหมาย

1. มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ และภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. ประชาชนได้รับการพัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพ
3. มีการระดมทุนและรวมกลุ่มของผู้ประกอบอาชีพอิสระในลักษณะเดียวกัน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
4. มีการพัฒนามาตรฐานของสินค้า บริการ และบรรจุภัณฑ์ให้สามารถออกสู่ตลาดสากล
5. มีระบบการจัดการและสร้างเครือข่ายด้านการตลาด

มาตรการ

1. ดำรวจข้อมูลพื้นฐานอาชีพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ
2. ดำรวจและจัดลำดับความต้องการในการพัฒนาอาชีพของประชาชนในท้องถิ่น
3. จัดให้มีการให้ความรู้ และถ่ายทอดเทคโนโลยีในการประกอบอาชีพการจัดการให้แก่ เด็กเยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น ทั้งในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน ตลอดจนเผยแพร่ความรู้ตามสื่อประเภทต่าง ๆ
4. จัดทัศนศึกษาและส่งบุคลากรเข้ารับความรู้จากแหล่งต่าง ๆ เพื่อเป็นแกนนำในการพัฒนาและเผยแพร่
5. จัดตั้งกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระ กลุ่มสนใจ สมาคม ชมรมอาชีพต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมความสามัคคี และแลกเปลี่ยนความรู้ในการประกอบอาชีพของท้องถิ่น
6. จัดให้มีการระดมเพื่อการพัฒนาอาชีพ ส่งเสริมการผลิต การจำหน่ายสินค้า
7. ให้มีการประสานงานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล และช่วยเหลือด้านการตลาด สินค้า แรงงาน บริการ
8. จัดตั้งศูนย์จำหน่ายสินค้าท้องถิ่น
9. พัฒนาผลิตผล บริการ และบรรจุภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้า

นโยบายด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

บำรุงรักษา ส่งเสริมและอนุรักษ์สถาบันศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดสังคมภูมิปัญญาแห่งการเรียนรู้ และสังคมที่เอื้ออาทรต่อกัน สืบทอดวัฒนธรรม ความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทยและท้องถิ่น

เป้าหมาย

1. เด็ก เยาวชน และประชาชน รู้คุณค่าของศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีของภูมิปัญญาไทย
2. มีศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่น พิพิธภัณฑ์ แหล่งและข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. มีการบำรุงรักษาโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และแหล่งประวัติศาสตร์

มาตรการ

1. เผยแพร่และถ่ายทอดให้เด็ก เยาวชน ประชาชน ในท้องถิ่นมีความรักและหวงแหนในศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. จัดตั้งหรือส่งเสริมให้มีการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่น พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ศิลปกรรมท้องถิ่น
3. จัดสรรทรัพยากรและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดูแลรักษามรดกทางวัฒนธรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ศิลปกรรมท้องถิ่น
4. จัดกิจกรรมส่งเสริม อนุรักษ์ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี ที่เน้นเอกลักษณ์ความเป็นไทยและท้องถิ่น
5. อนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย ให้คงอยู่และพัฒนาให้เป็นที่ยอมรับ

การนำแผนนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

เนื่องจากแผนนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พ.ศ. 2545 – 2559) ที่จัดทำขึ้น เป็นการจัดทำภายใต้กรอบแห่งบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และพระราชบัญญัติเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ละประเภทเพื่อให้ครอบคลุมภารกิจทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ภายใต้ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกระทรวงมหาดไทยได้เสนอแนะยุทธศาสตร์การนำแผนนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ดังนี้

1. แนวทางการดำเนินการจัดการศึกษา

เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความแตกต่างกันทั้งในด้านความพร้อม และตามศักยภาพ เมื่อพิจารณาแนวทางการดำเนินงานรับผิดชอบการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นไปตามรัฐธรรมนูญตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนท้องถิ่น สามารถดำเนินการได้ 2 แนว คือ

1.1 การดำเนินการจัดการศึกษาเอง โดยดำเนินการได้ 2 กรณี คือ

1.1.1 ดำเนินการจัดตั้งสถานศึกษาขึ้นเองภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.1.2 ดำเนินการรับถ่ายโอนภารกิจจัดการศึกษาที่รัฐจะถ่ายโอนภารกิจจัดการศึกษาของรัฐให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บริหารจัดการศึกษา

สำหรับการดำเนินการทั้ง 2 กรณี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องผ่านการประเมินความพร้อมที่กระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กำหนดและมีหน้าที่ต้องดำเนินการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสามารถจัดการศึกษาได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

1.2 การดำเนินการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการมีส่วนร่วมเป็นการดำเนินการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของรัฐ โดยให้มีการส่งเสริมสนับสนุน งบประมาณ วัสดุครุภัณฑ์ อุปกรณ์ทางการศึกษา ทรัพย์สินอื่น ๆ รวมทั้งการเสนอแนะ แนะนำ และร่วมพัฒนาการศึกษา

2. การพิจารณาความพร้อมในการจัดการศึกษา

พิจารณาจากลักษณะ และการแบ่งกลุ่มขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

2.1 ลักษณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษาอยู่แล้ว ดำเนินการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 โดยเฉพาะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชนในความรับผิดชอบของท้องถิ่นอย่างทั่วถึง ตามความต้องการของประชาชน

2.1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ยังไม่ได้จัดการศึกษา ดำเนินการจัดให้บริการทางการศึกษาแก่ประชาชนในความรับผิดชอบของท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พระราชบัญญัติการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามความเหมาะสม ความพร้อมและความต้องการของท้องถิ่น

ทั้งนี้ภายใต้การประเมินความพร้อมตามเกณฑ์ที่กระทรวงการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมกำหนด

2.2 การแบ่งกลุ่มขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการกำหนดกรอบภารกิจ การจัดการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม

2.2.1 กลุ่มความพร้อมสูง ควรดำเนินการกิจ

- การศึกษาก่อนการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน
- การศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน
- การส่งเสริมอาชีพ/การศึกษานอกระบบ

- กิจกรรมเด็ก เยาวชน การกีฬานันทนาการ
- บำรุงรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.2.2 กลุ่มความพร้อมปานกลาง ควรดำเนินการกิจ

- การศึกษาขั้นพื้นฐาน
- การส่งเสริมอาชีพ/การศึกษานอกระบบ
- กิจกรรมเด็ก เยาวชน การกีฬา นันทนาการ
- บำรุงรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.2.3 กลุ่มความพร้อมต่ำ ควรดำเนินการกิจ

- การส่งเสริมอาชีพ/การศึกษานอกระบบ
- กิจกรรมเด็ก เยาวชน การกีฬา นันทนาการ
- บำรุงรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ร่วมในการจัดการศึกษาของรัฐ

3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะจัดการศึกษาโดยพิจารณาจาก

3.1 ความต้องการและข้อคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่น

3.2 ความคิดเห็นของสภาท้องถิ่น

3.3 ข้อมูล ข้อเท็จจริง (จำนวนโรงเรียน จำนวนเด็ก สภาพที่ตั้ง ฯลฯ)

3.4 ข้อคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาที่จะโอน

3.5 ศักยภาพของท้องถิ่น (คน เงิน วัสดุ การจัดการ)

คน ได้แก่ ศักยภาพในการบริหารการศึกษาของนักบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และอัตรากำลังบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เงิน ได้แก่ รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้น จะเพิ่มขึ้น และได้รับอุดหนุนจากรัฐเพิ่มขึ้นตลอดจนได้รับสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ

วัสดุ ได้แก่ ความต้องการทางด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ ๆ มีที่ที่จะรับโอน ที่จะมีให้ ให้เป็น ให้เกิด ที่จะขอสนับสนุน

การจัดการ ได้แก่ ศักยภาพของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ความรู้ ความสนใจ ความสามารถ วิสัยทัศน์ ต่อการจัดการศึกษา และการจัดโครงสร้างการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. การใช้แผนเป็นเครื่องมือในการพัฒนา

เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาระดับความพร้อมและศักยภาพแล้ว จะนำแผนนโยบายตามกรอบภารกิจซึ่งสอดคล้องกับระดับความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม และหรือแผนปฏิบัติการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยยึดหลักเกณฑ์ดำเนินการ ดังนี้

4.1 กำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน ครอบคลุมภารกิจตามกฎหมาย ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายและพื้นที่อย่างทั่วถึง

4.2 ประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดความต้องการ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการและร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผน

4.3 ใช้แผนเป็นแนวทางในการบริหารกิจการและสนองตอบปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม

4.4 การกำหนดกิจกรรมโครงการในแผน ต้องมุ่งหลักความเป็นไปได้และประโยชน์สูงสุดที่ประชาชนในท้องถิ่นจะได้รับ

5. การประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง

ใช้สื่อและวิธีการทุกรูปแบบที่จะชี้แจงให้ประชาชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้ององค์กรเอกชน ให้รู้จักและเข้าใจเกี่ยวกับแนวทาง และแผนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม เพื่อนำไปสู่ความร่วมมือจากทุกฝ่าย

6. การระดมทรัพยากรและความร่วมมือจากทุกฝ่าย

สร้างความตระหนักในความเป็นส่วนหนึ่งของสังคมให้แก่กลไกทางสังคมทุกส่วน ทั้งกลุ่มประชาชน ภาครัฐ เอกชน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น ทุกรูปแบบการสนับสนุนกำลังใจ กำลังทรัพย์ ตลอดจนความคิดเห็นหรือการติดตามตรวจสอบ เพื่อให้กิจกรรมต่าง ๆ บังเกิดผลดีเป็นรูปธรรม

7. การเตรียมความพร้อมในการรับผิดชอบจัดการศึกษา

ปรับโครงสร้างการบริหาร กิจกรรม การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนสร้างองค์ความรู้ ครอบคลุมคิด และพัฒนาเทคนิคการบริหารจัดการศึกษาให้บุคลากรของท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาได้ตามเกณฑ์มาตรฐานตลอดจนจัดระบบนิเทศ ประเมินผลการดำเนินงานอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิผล

ประวัติความเป็นมาและโครงสร้างการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ในส่วนนี้จะได้กล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจะกล่าวถึงแต่ละประเด็น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. การจัดรูปแบบและโครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
3. อำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล
4. การจัดชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล

1. ความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นตามมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542) โดยมีจุดมุ่งหมายในการจัดตั้งขึ้น ในท้ายพระราชบัญญัติจะเห็นได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นรูปแบบหนึ่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งในปัจจุบันนี้แบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ คือ (กรมการปกครอง, อ้างถึงใน สุริภาศ สีหะวงษ์ 2544 : 27)

- 1.1 องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)
- 1.2 เทศบาล
- 1.3 องค์การบริหารส่วนจังหวัด
- 1.4 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ได้แก่ เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่นที่มีกฎหมายกำหนด

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีจำนวนมากที่สุดและใกล้ชิด ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศมากที่สุด คือ องค์การบริหารส่วนตำบล ภายใต้นโยบายการกระจายอำนาจการปกครอง และมีส่วนร่วมของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลจึงเป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่ถูกคาดหวังว่าจะเป็นหน่วยปฏิบัติที่ใกล้ชิด รู้และเข้าใจปัญหาดีที่สุด จึงกำหนดบทบาทหน้าที่ไว้มากมาย เพื่อให้มีความชัดเจนถูกต้องตรงกัน จึงขอกกล่าวถึงการจัดรูปแบบและโครงสร้างอำนาจหน้าที่ การจัดชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล (สุริภาศ สีหะวงษ์ 2544 : 27) ดังต่อไปนี้

2. การจัดรูปแบบและโครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล มีรูปแบบคล้ายกับสภาผู้แทนราษฎรของประเทศ ประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่เป็นฝ่ายบริหาร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละ 2 คน ซึ่งเลือกตั้งโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้าน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ในกรณีเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นมีหมู่บ้านเดียว ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6 คน กรณีเขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีสองหมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่บ้านละ 3 คน อายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีกำหนดคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้งให้มีประธานสภา รองประธานสภา และเลขานุการสภา โดยเลือกจากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น อยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี

2.2 คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย ประธานกรรมการบริหารคนหนึ่ง และกรรมการบริหารจำนวนสองคน ซึ่งสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล แล้วเสนอนายอำเภอแต่งตั้ง โดยมีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเลขานุการของคณะกรรมการบริหาร ในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลมีพนักงานส่วนตำบลเป็นของตนเอง และอาจแบ่งการบริหารงานออกเป็น

2.2.1 สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานบริหารทั่วไป งานธุรการ งานพิมพ์ดีด งานการเจ้าหน้าที่ งานสวัสดิการของพนักงานส่วนตำบล และลูกจ้างประจำขององค์การบริหารส่วนตำบล งานการประชุม งานเกี่ยวกับการตราข้อบังคับ งานนิติกร งานการพาณิชย์ งานรัฐพิธี งานประชาสัมพันธ์ งานจัดทำแผนพัฒนาตำบล งานจัดทำข้อบังคับ งบประมาณประจำปี งานอนุมัติดำเนินการตามข้อบังคับ งานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

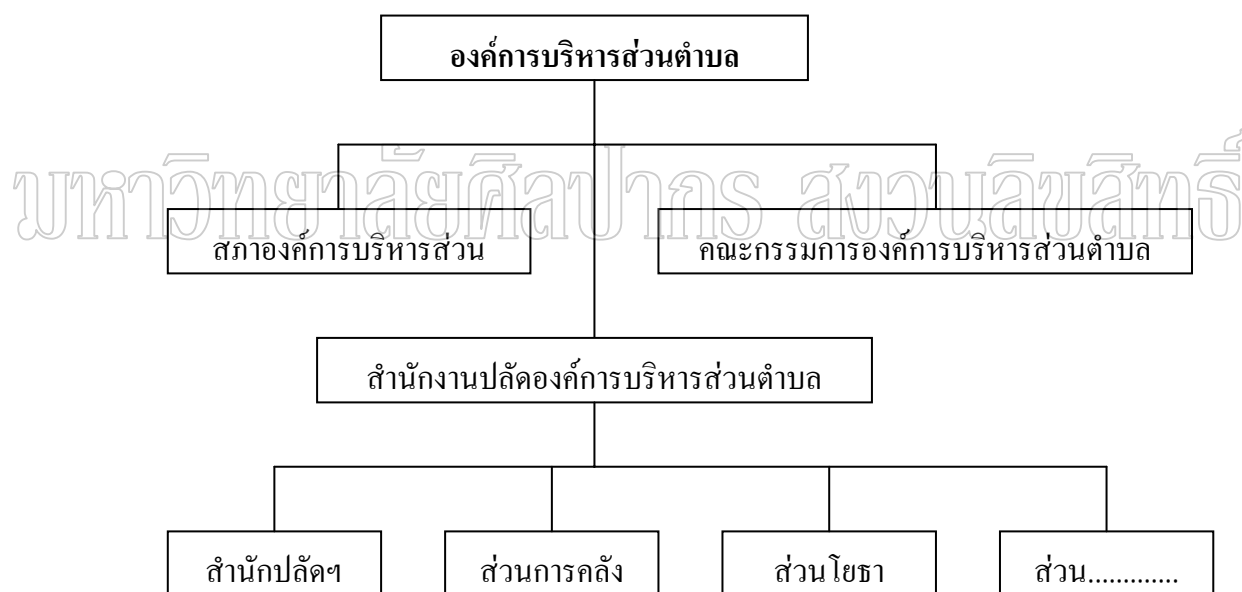
2.2.2 ส่วนการคลัง มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน การตรวจเงิน งานหักภาษีเงินได้และการนำส่งภาษี งานเกี่ยวกับการตัดโอนเงินเดือน งานรายงานเงินคงเหลือประจำวัน งานขออนุมัติเบิกตัดปีและขอขยายเวลาเบิกจ่าย งานการจัดทำงบประมาณแสดงฐานะทางการเงิน งบทรัพย์สิน หนี้สิน งบโครงการ เงินสะสม

งานการจัดทำบัญชีทุกประเภท งานทะเบียนคุมเงินรายได้ รายจ่าย ทรัพย์สิน งานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

2.2.3 ส่วนโยธา มีหน้าที่เกี่ยวกับงานสำรวจ ออกแบบ เขียนแบบถนน อาคาร สะพาน แหล่งน้ำ งานประมาณการค่าใช้จ่ายตามโครงการ งานควบคุมอาคารตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 งานก่อสร้างและซ่อมบำรุงทาง อาคาร สะพาน แหล่งน้ำ งานควบคุมการก่อสร้าง งานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

การจัดโครงสร้างและการจัดรูปองค์กรขององค์การบริหารส่วนตำบล จะประกอบด้วยโครงสร้างและการจัดรูปองค์กร ดังนี้

โครงสร้างและการจัดรูปองค์กรขององค์การบริหารส่วนตำบล

แผนภูมิที่ 3 แผนภูมิแสดงโครงสร้างและการจัดรูปองค์กรขององค์การบริหารส่วนตำบล

3. อำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) 2542 กำหนดไว้ในมาตรา 67 ดังต่อไปนี้ (สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น, อ้างถึงใน สุริภาศ สีหะวงษ์ 2544 : 29)

(1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
 (2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอย
 และสิ่งปฏิกูล

(3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
 (4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
 (5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 (6) ส่งเสริมพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ
 (7) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 (8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของ
 ท้องถิ่น

(9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณหรือ
 บุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร
 ในขณะที่ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร
 ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะใน
 เขตท้องถิ่นของตนเอง ตามมาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล
 มีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

- (1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตนเอง
- (2) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
- (3) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
- (4) การสาธารณูปโภคและการก่อสร้างอื่น ๆ
- (5) การสาธารณูปการ
- (6) การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ
- (7) การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
- (8) การส่งเสริมการท่องเที่ยว
- (9) การจัดการศึกษา

(10) การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส

(11) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

(12) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

(13) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

(14) การส่งเสริมกีฬา

(15) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน

(16) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

(17) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

(18) การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย

(19) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล

(20) การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน

(21) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์

(22) การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์

(23) การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย โรงมหรสพ และสาธารณอื่น ๆ

(24) การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(25) การผังเมือง

(26) การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร

(27) การดูแลรักษาที่สาธารณะ

(28) การควบคุมอาหาร

(29) การป้องกันและการบรรเทาสาธารณภัย

(30) การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

(31) กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ส่วนอำนาจและหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ได้มีการกำหนดไว้ในมาตรา 46 และมาตรา 59 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2542 ดังนี้

มาตรา 46 สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(1) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

(2) พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับตำบล ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีและร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

(3) ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบล และกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ

มาตรา 59 คณะกรรมการบริหารมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(1) บริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

(2) จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล

(3) รายงานการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

(4) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย

4. การจัดชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันในเรื่องรายได้ ขนาดของพื้นที่และประชากร สำนักงานคณะกรรมการพนักงานเทศบาล (กท.) จึงจัดแบ่งชั้นองค์การบริหารส่วนตำบลออกเป็น 5 ชั้น ดังนี้

ตารางที่ 1 ชั้นและรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล	ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล
20 ล้านบาท ขึ้นไป	1
12 – 20 ล้านบาท	2
6 – 12 ล้านบาท	3
3 – 6 ล้านบาท	4
ไม่เกิน 3 ล้านบาท	5

จากตารางแบ่งชั้นองค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าว จึงมีผลให้กำหนดอัตราพนักงานส่วนตำบลให้เหมาะสมกับรายได้และปริมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชกฤษฎีกาพนักงานส่วนตำบล พ.ศ. 2539 (กรมการปกครอง, อ้างถึงใน สุริภาศ สีหะวงษ์ 2544 : 32) ดังตารางต่อไปนี้

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 2 กรอบอัตรากำลังพนักงานส่วนตำบลตามการจัดแบ่งชั้น

จำนวนพนักงานส่วนตำบล	ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล
21	1
12	2
6	3
4	4
3	5

นอกจากพนักงานส่วนตำบลแล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลยังสามารถจ้างลูกจ้างชั่วคราวและลูกจ้างประจำเพื่อช่วยปฏิบัติงานได้ตามรายได้ของตนเองในปีที่ผ่านมา โดยไม่รวมเงินอุดหนุนจากรัฐบาล ดังรายละเอียดตามบัญชีกรอบอัตรากำลังลูกจ้างท้ายระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยลูกจ้างของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2538 (กรมการปกครอง, อ้างถึงใน สุริภาศ สีหะวงษ์ 2544 : 33) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนลูกจ้างและรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

จำนวนลูกจ้าง	รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล
จ้างได้ 1-2 คน	3 แสนบาทลงมา
จ้างได้ 1-4 คน	เกิน 3 แสนบาท – ไม่เกิน 5 แสนบาท
จ้างได้ 2-8 คน	เกิน 5 แสนบาท – ไม่เกิน 1 ล้านบาท
จ้างได้ 2-10 คน	เกิน 1 ล้านบาท – ไม่เกิน 1.5 ล้านบาท
จ้างได้ 5-14 คน	เกิน 1.5 ล้านบาท – ไม่เกิน 2 ล้านบาท
จ้างได้ 5-18 คน	เกิน 2 ล้านบาท – ไม่เกิน 3 ล้านบาท
จ้างได้ 5-24 คน	3 ล้านบาทขึ้นไป

กล่าวโดยสรุป องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ที่ได้รับการยกฐานะจากสภาตำบลขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542) ทั้งนี้เพื่อให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล ทำให้การบริหารงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและคล่องตัว สามารถที่จะรับภารกิจ การกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ประชาชนในท้องถิ่นได้มากยิ่งขึ้น โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลมีลักษณะเหมือนการบริหารงานส่วนกลาง ซึ่งประกอบไปด้วย สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ และตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร คณะกรรมการ องค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่ในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล และข้าราชการส่วนท้องถิ่นที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการตามระเบียบ ข้อบังคับ แผนงาน โครงการที่ผ่านความเห็นชอบจากสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว มีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้บังคับบัญชาดูแลรับผิดชอบ การกำหนดโครงสร้างอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นรูปแบบเดียวกันทั่วประเทศ จะแตกต่างกันก็เพียงการจัดชั้น การกำหนดจำนวนพนักงานส่วนตำบล และการจัดจ้างลูกจ้างซึ่งจะต้องยึดหลักเกณฑ์รายได้ของ องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นสำคัญ (สุริภาศ สีหะวงษ์ 2544 : 34)

องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนดให้สภาตำบลมีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท จัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยจัดทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทย และประกาศในราชกิจจานุเบกษา (โกวิทย์ พวงงาม, อ้างถึงใน จำนง เหลาะโตะหมั้น 2545 : 58)

เกณฑ์การแบ่งชั้น องค์การบริหารส่วนตำบล

ใช้ข้อมูล 4 ด้าน ในการพิจารณา (กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง 2544 : 9) ได้แก่

1. ด้านการปกครอง (20%) ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับขนาดของพื้นที่ จำนวนราษฎร ความหนาแน่นของประชากร จำนวนหมู่บ้าน และจำนวนหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนา
2. ด้านเศรษฐกิจ (55%) ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้จริงของตำบลที่ไม่รวมเงินอุดหนุน เงินสะสมหรือเงินกู้ จำนวนเงินอุดหนุนที่ได้รับ ลักษณะของงบประมาณรายจ่าย จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม จำนวนสถาบันทางการเงิน จำนวนโรงแรม จำนวนโรงจมน้ำ จำนวนโรงฆ่าสัตว์ จำนวนห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัท จำนวนสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง จำนวนสถานีโดยสาร ตลาดสด หน่วยงานของรัฐที่มีในพื้นที่
3. ด้านสังคม การศึกษา และวัฒนธรรม (8%) ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวน โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย สถานพยาบาล สถานที่นันทนาการ จำนวนงานประเพณีที่ได้รับการส่งเสริมจากราชการ สถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับการส่งเสริม จำนวนศูนย์เยาวชน สมาคม มูลนิธิ วัด โบสถ์ มัสยิด
4. งานการบริหารจัดการ (7%) ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนโครงการพระราชดำริ จำนวนนิคมสร้างตนเอง จำนวนแหล่งน้ำ จำนวนโครงสร้างพื้นฐาน (ถนน/ประปา/ไฟฟ้า) จำนวนอุทยานแห่งชาติ กลุ่มอาชีพ กลุ่มสหกรณ์ กลุ่มองค์กรเอกชน การมีส่วนร่วมของราษฎรในการเสนอแผนพัฒนาโครงการ หรือการแสดงความคิดเห็น ภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวนผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาโรคเอดส์ ตลอดจนปัญหาที่เกิดจากภัยธรรมชาติ

ข้อมูลทั้ง 4 ด้านดังกล่าวข้างต้น จะถูกนำมาพิจารณาตัวชี้วัดของแต่ละด้าน โดยแบ่งชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามคะแนนเป็น 5 ชั้น ในปี 2543 มีจำนวน องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้นต่าง ๆ ดังนี้

องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้นที่ 1 จำนวน 74 แห่ง รายได้ 20 ล้านบาทขึ้นไป
 องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้นที่ 2 จำนวน 78 แห่ง รายได้ 12 – 20 ล้านบาทขึ้นไป
 องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้นที่ 3 จำนวน 205 แห่ง รายได้ 6 – 12 ล้านบาทขึ้นไป
 องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้นที่ 4 จำนวน 843 แห่ง รายได้ 3 – 6 ล้านบาท
 องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้นที่ 5 จำนวน 5,543 แห่ง รายได้ต่ำกว่า 3 ล้านบาทขึ้นไป

เกณฑ์การประเมินความพร้อม

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดการศึกษาจำแนกตามองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และระดับคุณภาพ ดังนี้

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 4 เกณฑ์การประเมินความพร้อม

1. ด้านความพร้อม มี 5 องค์ประกอบ

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	ระดับคุณภาพ
1. รายได้และการใช้รายได้เพื่อการศึกษาเฉลี่ย 3 ปีงบประมาณย้อนหลังที่จัดเก็บได้ (ไม่รวมปีปัจจุบัน)	1.1 รายได้ทุกประเภท ไม่รวมเงินอุดหนุนจากรัฐและเงินกู้	ระดับที่ 1 รายได้น้อยกว่า 12 ล้านบาท ระดับที่ 2 รายได้ 12 – 20 ล้านบาท ระดับที่ 3 รายได้มากกว่า 20 ล้านบาท สำหรับการศึกษาสงเคราะห์ เพื่อคนพิการ ผู้มีความสามารถพิเศษ สถานศึกษาขนาดใหญ่ สถานศึกษาในโครงการพระราชดำริและ สถานศึกษาอาชีวศึกษา ระดับที่ 1 รายได้น้อยกว่า 20 ล้านบาท ระดับที่ 2 รายได้ 20 – 50 ล้านบาท ระดับที่ 3 รายได้มากกว่า 50 ล้านบาท

ตารางที่ 4 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	ระดับคุณภาพ
2. แผนการจัดการศึกษา	1.2 สัดส่วนการใช้จ่ายที่ไม่รวมเงินอุดหนุนจากรัฐและเงินกู้ในการจัดหรือสนับสนุนการศึกษาจากรายได้ที่จัดเก็บได้	ระดับที่ 1 รายได้ร้อยละ 10 ของรายได้ ระดับที่ 2 ร้อยละ 10 – 20 ของรายได้ ระดับที่ 3 มากกว่าร้อยละ 20 ของรายได้
	2.1 มีแผนในลักษณะแผนกลยุทธ์เพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษา	ระดับที่ 1 มีแผนในลักษณะแผนกลยุทธ์รองรับการจัดการศึกษารองรับการจัดการศึกษาครอบคลุมภารกิจในทุกกลุ่มเป้าหมายและมีแผนปฏิบัติการที่แสดงถึงการแปลงแผนกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ ระดับที่ 2 มีแผนในลักษณะแผนกลยุทธ์รองรับการจัดการศึกษาครอบคลุมภารกิจในทุกกลุ่มเป้าหมายและมีแผนปฏิบัติการที่แสดงถึงการแปลงแผนกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ ระดับที่ 3 มีแผนในลักษณะแผนกลยุทธ์รองรับการจัดการศึกษาครอบคลุมภารกิจในทุกกลุ่มเป้าหมายและมีแผนปฏิบัติการที่แสดงถึงการแปลงแผนกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติโดยการวางระบบบริหารการจัดการถึงขั้นตอนควบคุมกำกับติดตามรายงานผลอย่างต่อเนื่องชัดเจน

ตารางที่ 4 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	ระดับคุณภาพ
<p>3. ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p>	<p>2.2 มีแผนการจัดการศึกษาที่แสดงให้เห็นความพร้อมในการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส ด้านระบบในการรองรับและส่งต่อเด็กด้อยโอกาสในการศึกษาต่อ หรือมีงานทำ ด้านเครือข่ายองค์กรภาครัฐและเอกชน ภายในและภายนอกท้องถิ่น เพื่อประสานความร่วมมือในการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส</p> <p>3.1 มีหน่วยงานภายในและบุคลากรที่มีความชำนาญการหรือเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน</p>	<p>สำหรับการศึกษาสงเคราะห์</p> <p>ระดับที่ 1 มีความพร้อมในการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส 1 ด้าน</p> <p>ระดับที่ 2 มีความพร้อมในการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส 2 ด้าน</p> <p>ระดับที่ 3 มีความพร้อมในการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส 3 ด้าน</p> <p>ระดับที่ 1 มีหน่วยงานภายในและบุคลากรที่มีความชำนาญการหรือเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่รับผิดชอบจัดการศึกษาทุกรูปแบบทุกประเภท</p> <p>ระดับที่ 2 มีหน่วยงานภายในและบุคลากรที่มีความชำนาญการหรือเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่รับผิดชอบจัดการศึกษาทุกรูปแบบทุกประเภทมีความสัมพันธ์กันระหว่างองค์กร และมีบุคลากรพร้อมที่จะปฏิบัติงานทุกด้าน</p> <p>ระดับที่ 3 มีหน่วยงานภายในและบุคลากรที่มีความชำนาญการหรือเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่รับผิดชอบจัดการศึกษาทุกรูปแบบทุกประเภทมีความสัมพันธ์กันระหว่างองค์กร และมีบุคลากรพร้อมที่จะปฏิบัติงานทุกด้านเต็มตามกรอบภารกิจ</p>

ตารางที่ 4 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	ระดับคุณภาพ
	3.2 ด้านอาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์	<p>ระดับที่ 1 มีความพร้อมที่จะสนับสนุน อาคาร และวัสดุครุภัณฑ์สำหรับการบริหารและจัดกิจกรรมการศึกษาทุกรูปแบบทุกประเภท</p> <p>ระดับที่ 2 มีความพร้อมที่จะสนับสนุน อาคารและวัสดุครุภัณฑ์สำหรับการบริหารและจัดกิจกรรมการศึกษาทุกรูปแบบทุกประเภท อย่างเพียงพอ</p> <p>ระดับที่ 3 มีความพร้อมที่จะสนับสนุน อาคาร และวัสดุครุภัณฑ์สำหรับการบริหารและจัดกิจกรรมการศึกษาทุกรูปแบบทุกประเภท อย่างเพียงพอและเหมาะสม</p>
	3.3 การปรับระบบบริหารงานบุคคลเพื่อการศึกษา	<p>ระดับที่ 1 ใช้ระบบบริหารงานบุคคลสำหรับพนักงานส่วนท้องถิ่น</p> <p>ระดับที่ 2 ใช้ระบบบริหารงานบุคคลสำหรับพนักงานส่วนท้องถิ่น โดยนำเอา ระบบบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูมาใช้โดยอนุโลม</p> <p>ระดับที่ 3 ใช้ระบบบริหารงานบุคคลสำหรับพนักงานส่วนท้องถิ่น โดยนำเอา ระบบบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูมาใช้ครบถ้วน ได้มาตรฐานเดียวกับ กระทรวงศึกษาธิการ</p>

ตารางที่ 4 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	ระดับคุณภาพ
	3.4 มีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ	<p>ระดับที่ 1 มีระบบบริหารงานที่มีความร่วมมือ ราบรื่น โปร่งใส</p> <p>ระดับที่ 2 มีระบบบริหารงานที่มีความร่วมมือ ราบรื่น โปร่งใส และมีการตรวจสอบติดตาม</p> <p>ระดับที่ 3 มีระบบบริหารงานที่มีความร่วมมือ ราบรื่น โปร่งใส และมีการตรวจสอบติดตามและ ผู้รับบริการมีความพึงพอใจ</p>
	3.5 การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา	<p>ระดับที่ 1 สถานศึกษาจัดการศึกษามีคุณภาพและมาตรฐาน โดยผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น น้อยกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนสถานศึกษา</p> <p>ระดับที่ 2 สถานศึกษาจัดการศึกษามีคุณภาพและมาตรฐาน โดยผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 50–80 ของจำนวน สถานศึกษา</p> <p>ระดับที่ 3 สถานศึกษาจัดการศึกษามีคุณภาพและมาตรฐาน โดยผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มากกว่าร้อยละ 80 ของจำนวน สถานศึกษา</p>

ตารางที่ 4 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	ระดับคุณภาพ
4. การกระจายอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สถานศึกษา	4.1 การกระจายอำนาจให้สถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารงานทั่วไปไม่น้อยกว่าอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เคยได้รับ	ระดับที่ 1 มีระเบียบ คำสั่ง หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติในการกระจายอำนาจ ใน 2 ด้าน ระดับที่ 2 มีระเบียบ คำสั่ง หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติในการกระจายอำนาจ ใน 3 ด้าน ระดับที่ 3 มีระเบียบ คำสั่ง หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติในการกระจายอำนาจ ใน 4 ด้าน
5. รูปแบบการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	5.1 มีรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองหรือรูปแบบสหการศึกษา 5.2 มีคณะกรรมการรับ ผิดชอบการจัดการศึกษา	ระดับที่ 1 จัดการศึกษา โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง ระดับที่ 2 จัดการศึกษา โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะต้องเป็นขนาดใหญ่ หรือจัดตั้งสหการศึกษาในระดับอำเภอ ระดับที่ 3 ออกกฎหมาย ข้อบัญญัติ หรือข้อบังคับ กำหนดให้คณะกรรมการรับผิดชอบการจัดการศึกษา ระดับที่ 1 มีการกำหนดเป็นคำสั่ง หรือระเบียบ ของฝ่ายบริหารให้มีคณะกรรมการรับผิดชอบการจัดการศึกษา

ตารางที่ 4 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	ระดับคุณภาพ
		<p>ระดับที่ 2 มีการกำหนดเป็นข้อบัญญัติ หรือ ข้อบังคับซึ่งออกโดยความเห็นชอบของสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีคณะกรรมการรับผิดชอบการจัดการศึกษา</p> <p>ระดับที่ 3 มีการกำหนดเป็นข้อบัญญัติหรือ ข้อบังคับซึ่งออกโดยความเห็นชอบของสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีคณะกรรมการรับผิดชอบการจัดการศึกษา และมีการกำหนด องค์ประกอบอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการไว้ชัดเจน</p> <p>หมายเหตุ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเขตบริการทั้งจังหวัดที่ไม่มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นอยู่ภายในจังหวัดนั้น 2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเขตบริการทั้งจังหวัดที่ไม่มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษอื่น หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีลักษณะเช่นเดียวกันกับเทศบาลนคร หรือ เมืองพัทยา

ตารางที่ 4 (ต่อ)

2. ด้านความเหมาะสมมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	ระดับคุณภาพ
6. สัดส่วนจำนวนผู้เรียนทั้งหมดที่เข้าเรียนในระบบ นอกกระบบ โรงเรียนต่อจำนวนประชากรในวัยเรียน	6.1 สัดส่วนจำนวนผู้เรียนทั้งหมดที่เข้าเรียนในระบบและนอกกระบบโรงเรียนต่อจำนวนประชากรในวัยเรียน	ระดับที่ 1 ประชากรในวัยเรียนในเขตพื้นที่ได้เข้าเรียน มากกว่าร้อยละ 90 ระดับที่ 2 ประชากรในวัยเรียนในเขตพื้นที่ได้เข้าเรียน ร้อยละ 80 – 90 ระดับที่ 3 ประชากรในวัยเรียนในเขตพื้นที่ได้เข้าเรียน น้อยกว่าร้อยละ 80
7. สภาพทางภูมิศาสตร์ การคมนาคมและการเดินทางของนักเรียน	7.1 ลักษณะพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ และการคมนาคม 7.2 ระยะทางในการเดินทางของนักเรียนส่วนใหญ่ไปโรงเรียนที่ใกล้ที่สุด	ระดับที่ 1 ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบ มีถนนลาดยาง ใช้พาหนะเดินทางได้ทุกชนิด ระดับที่ 2 ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบ มีถนนลาดยาง ถนนลูกรัง และทางเดินเท้าบางส่วน ใช้พาหนะเดินทางได้ทุกชนิด ระดับที่ 3 ลักษณะพื้นที่เป็นป่าเขาหรือเกาะแก่ง เป็นส่วนใหญ่ มีภูเขาหรือแหล่งน้ำขวางกั้น ถนนลูกรัง การเดินทางไม่สะดวกในบางฤดู ระดับที่ 1 ระยะทางน้อยกว่า 3 ก.ม. ระดับที่ 2 ระยะทาง 3 – 6 ก.ม. ระดับที่ 3 ระยะทางมากกว่า 6 ก.ม.

ตารางที่ 4 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	ระดับคุณภาพ
8. ผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของหน่วยงานอื่นหรือภาคเอกชน	8.1 ระยะทางระหว่างสถานศึกษาของหน่วยงานที่จัดอยู่เดิมซึ่งจัดการศึกษาในประเภทและระดับเดียวกันหรือสถานศึกษาของเอกชนกับสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ระดับที่ 1 อยู่ห่างจากสถานศึกษาอื่น ๆ น้อยกว่า 3 ก.ม. ระดับที่ 2 อยู่ห่างจากสถานศึกษาอื่น ๆ น้อยกว่า 3 - 6 ก.ม. ระดับที่ 3 อยู่ห่างจากสถานศึกษาอื่น ๆ มากกว่า 6 ก.ม. ขึ้นไป
9. ประสิทธิภาพและ การมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	9.1 ระยะเวลาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการจัดการศึกษา ในช่วงที่ผ่านมา 9.2 การมีส่วนร่วมสนับสนุน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการช่วยเหลือ สถานศึกษาก่อน การถ่ายโอน - ด้านทรัพย์สิน - ด้านวิชาการ - ด้านบริการ - ด้านกิจกรรม	ระดับที่ 1 เคยจัดการศึกษามาแล้ว น้อยกว่า 2 ปี ระดับที่ 2 เคยจัดการศึกษามาแล้ว 2 - 3 ปี ระดับที่ 3 เคยจัดการศึกษามาแล้ว 3 ปีขึ้นไป ระดับที่ 1 มีส่วนร่วมสนับสนุน ด้านใดด้านหนึ่ง ระดับที่ 2 มีส่วนร่วมสนับสนุนตั้งแต่ 2 ด้านขึ้นไป ระดับที่ 3 มีส่วนร่วมสนับสนุนตั้งแต่ 2 ด้านขึ้นไปอย่างต่อเนื่อง
10. ความร่วมมือของ ชุมชนต่อการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	10.1 ความร่วมมือของชุมชน ต่อการจัดการศึกษา ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น - ด้านทรัพย์สิน - ด้านวิชาการ - ด้านบริการ - ด้านกิจกรรม	ระดับที่ 1 ชุมชนให้ความร่วมมือด้านใด ด้านหนึ่ง ระดับที่ 2 ชุมชนให้ความร่วมมือตั้งแต่ 2 ด้านขึ้นไป ระดับที่ 3 ชุมชนให้ความร่วมมือตั้งแต่ 2 ด้านขึ้นไปอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

3. ด้านความต้องการภายในท้องถิ่น มี 3 องค์ประกอบ

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	ระดับคุณภาพ
11. ความเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นด้วยและสนับสนุนให้จัดการศึกษา	11.1 ความเห็นของประชาชนที่เห็นด้วยกับการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษา	ระดับที่ 1 ไม่เกินร้อยละ 50 เห็นด้วยที่จะให้จัดการศึกษา ระดับที่ 2 มากกว่าร้อยละ 50 แต่ไม่เกินร้อยละ 80 เห็นด้วยที่จะให้จัดการศึกษา ระดับที่ 3 มากกว่าร้อยละ 80 เห็นด้วยที่จะให้จัดการศึกษา
12. ความเห็นของสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสงค์จะจัดการศึกษา	12.1 มติของสภาให้ความเห็นชอบในการจัดการศึกษา	ระดับที่ 1 มติของสภาไม่เห็นชอบ ระดับที่ 2 มติของสภาเห็นชอบ ระดับที่ 3 มติของสภาเห็นชอบอย่างเป็นเอกฉันท์
13. ความต้องการของคณะกรรมการสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษา	13.1 มติของคณะกรรมการสถานศึกษาในการถ่ายโอนการศึกษาไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัด 13.2 ความเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาในการถ่ายโอนการศึกษาไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัด	ระดับที่ 1 มติของคณะกรรมการของสถานศึกษาไม่เห็นด้วย ระดับที่ 2 มติของคณะกรรมการของสถานศึกษาเห็นด้วย ระดับที่ 3 มติของคณะกรรมการของสถานศึกษาเห็นด้วย อย่างเป็นเอกฉันท์ ระดับที่ 1 มติของคณะกรรมการของสถานศึกษาไม่เห็นด้วย ระดับที่ 2 มติของคณะกรรมการของสถานศึกษาเห็นด้วย ระดับที่ 3 มติของคณะกรรมการของสถานศึกษาเห็นด้วย อย่างเป็นเอกฉันท์

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, คณะอนุกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงศึกษาธิการ, หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : คณะอนุกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงศึกษาธิการ).

ข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร

พื้นที่ในเขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 5 จังหวัด คือนนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ นครปฐม และสมุทรสาคร ซึ่งใน 5 จังหวัด ประกอบด้วย อำเภอ และองค์การบริหารส่วนตำบล จากข้อมูล ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2542 ดังต่อไปนี้

1. จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วยอำเภอ รวม 6 อำเภอ เป็นที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 37 แห่ง มีองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 จำนวน 9 แห่ง

2. จังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วยอำเภอ รวม 7 อำเภอ เป็นที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 52 แห่ง มีองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 จำนวน 10 แห่ง

3. จังหวัดสมุทรปราการ ประกอบด้วยอำเภอ รวม 6 อำเภอ เป็นที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 32 แห่ง มีองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 จำนวน 11 แห่ง

4. จังหวัดนครปฐม ประกอบด้วยอำเภอ รวม 7 อำเภอ เป็นที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 102 แห่ง มีองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 จำนวน 2 แห่ง

5. จังหวัดสมุทรสาคร ประกอบด้วยอำเภอ รวม 3 อำเภอ เป็นที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 31 แห่ง มีองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 จำนวน 9 แห่ง

รวมพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 41 แห่ง รายละเอียดปรากฏตามตารางแสดงข้อมูลพื้นที่ในการศึกษาวิจัย

ตารางที่ 5 ข้อมูลพื้นที่ในการศึกษาวิจัย

ระดับชั้น	จังหวัดนนทบุรี						รวม
	เมือง	บางกรวย	บางบัวทอง	ไทรน้อย	ปากเกร็ด	บางใหญ่	
1	2	-	3	2	-	2	9
2	1	-	3	2	-	1	7
3	-	1	-	1	1	1	4
4	1	5	1	2	6	2	17
5	-	-	-	-	-	-	0
รวม	4	6	7	7	7	6	37

ระดับชั้น	จังหวัดปทุมธานี						รวม
	เมือง	คลองหอม	ธัญบุรี	หนองเสือ	ลาดหลุมแก้ว	สามโคก	
1	3	1	1	-	1	-	10
2	3	3	-	2	2	-	12
3	4	1	-	3	1	2	11
4	3	-	-	-	3	5	15
5	-	-	-	2	-	4	4
รวม	13	5	1	7	8	11	52

ระดับชั้น	จังหวัดสมุทรปราการ						รวม
	เมือง	บางบ่อ	บางพลี	บางเสาธง	พระประแดง	พระสมุทรเจดีย์	
1	2	2	5	1	-	1	11
2	-	1	-	2	-	-	3
3	3	2	-	-	-	-	5
4	-	2	1	-	5	2	10
5	-	1	-	-	1	1	3
รวม	5	8	6	3	6	4	32

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ระดับชั้น	จังหวัดนครปฐม							รวม
	เมือง	กำแพงแสน	นครชัยศรี	พุทธมณฑล	ดอนตูม	บางเลน	สามพราน	
1	-	-	-	-	-	-	2	2
2	1	-	-	1	-	-	2	4
3	2	1	2	1	-	-	5	11
4	14	4	4	1	-	4	3	30
5	7	10	18	-	6	11	3	55
รวม	24	14	24	3	6	15	15	102

ระดับชั้น	จังหวัดสมุทรสาคร			รวม
	เมือง	กระทุ่มแบน	บ้านแพ้ว	
1	7	3	-	10
2	2	1	-	3
3	-	2	1	3
4	6	2	7	15
5	-	-	-	-
รวม	15	8	8	31

ที่มา : กรมการปกครอง, กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

(กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสาศึกษาดินแดน, 2542).

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร ยังไม่มีได้ผู้ศึกษามาก่อน พบว่า มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในบางประเด็นและสามารถใช้เป็นแนวคิดประกอบการศึกษาของผู้วิจัย ที่รวบรวมไว้ มีดังนี้

จรัส หนูนอนันต์ (2530 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความร่วมมือต่อหน่วยงานการศึกษา ผู้ใหญ่ ของประธานกรรมการกลางหมู่บ้านอาสาพัฒนา และป้องกันตนเองในจังหวัดสตูล ผลการวิจัยปรากฏว่า กรรมการฝ่ายการศึกษาและวัฒนธรรมมากกว่าครึ่งหนึ่งมีอายุไม่เกิน 40 ปี มีความรู้เพียง ป. 4 และส่วนมากจะดำรงตำแหน่งมาแล้วมากกว่า 3 ปี สำหรับความร่วมมือในการปฏิบัติงานการศึกษาผู้ใหญ่ของประธานกรรมการกลางหมู่บ้านอาสาพัฒนา และป้องกันตนเอง จากความเห็นของคณะกรรมการฝ่ายการศึกษาและวัฒนธรรม ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ประธานกรรมการกลางให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานมาก และเมื่อจำแนกกรรมการฝ่ายการศึกษา และวัฒนธรรม ตามอายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าประธานกรรมการกลางหมู่บ้าน อพป. ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานการศึกษาผู้ใหญ่ไม่แตกต่างกันทางสถิติ

ลักขณา นักร้อง (2538 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา เรื่องความคิดเห็นด้านการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกโรงเรียนระหว่างผู้นำชุมชน และผู้จัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนระหว่างผู้นำชุมชนและผู้จัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนในจังหวัดนครปฐม พบว่า ด้านการวางแผน การดำเนินงานและการนิเทศติดตามผลในกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนกรมสามัญ กิจกรรมข่าวสารข้อมูล และกิจกรรมการศึกษาในสายอาชีพ ทั้งผู้นำชุมชนและผู้จัดกิจกรรม มีความเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับมากทุกด้าน แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนมีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากประสิทธิภาพของผู้จัดกิจกรรมในการศึกษารวบรวมข้อมูลความต้องการในการจัดกิจกรรม ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า ผู้จัดกิจกรรมควรเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดกิจกรรมการศึกษาในทุกขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การกำหนดความต้องการ การวางแผนการดำเนินการ และการติดตามประเมินผล การวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าความสอดคล้องตรงตามความต้องการของผลการพัฒนาที่มีต่อชุมชนนั้นมิได้สะท้อนความมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของชุมชนอย่างสมบูรณ์ ทั้งนี้เพราะในขณะที่เจ้าหน้าที่หรือ

นักพัฒนาผู้ขาดกระบวนการพัฒนาทั้งระบบแม้ว่าผลงานที่ออกมาจะตรงกับความต้องการของชุมชนก็จริง แต่ถ้าหากชุมชนมิได้มีโอกาสได้พัฒนาศักยภาพของตนเองจากกระบวนการพัฒนาดังกล่าวก็มิอาจสร้างประโยชน์อย่างต่อเนื่องยั่งยืนได้

สถาบันดำรงราชานุภาพ (2539 : 110) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบการพัฒนา : โครงการสุพรรณบุรี : พื้นฐานของการปกครองท้องถิ่น ผลการวิจัยได้สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปกครองตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลไว้ว่า

1. ควรมีการชี้แจงรวมทั้งการอบรมให้ความรู้กับคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการบริหารงบประมาณ ซึ่งคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลยังมีความรู้หรือประสบการณ์ในด้านนี้น้อย และในระยะแรก ๆ ควรให้มีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนร่วมหารือในกรณีที่มีปัญหาแก่คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

2. เพื่อให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ควรจัดตั้งคณะทำงานออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ อาทิเช่น ฝ่ายพัฒนาอาชีพ ฝ่ายพัฒนาเยาวชน ฝ่ายพัฒนาสตรีและเด็ก เป็นต้น เพื่อร่วมมือกันในการพัฒนาตำบล

3. การวางแผนพัฒนาตำบล ที่ผ่านมาขององค์การบริหารส่วนตำบลมักจะเน้นทำโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเป็นส่วนใหญ่ ควรทำความเข้าใจกับองค์การบริหารส่วนตำบลให้คำนึงถึงปัญหาด้านอื่น ๆ ของตำบลด้วย โดยยึดปัญหาจากเครื่องชี้วัดการพัฒนาเป็นหลัก เพื่อสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

โกวิท พวงงาม (2539 : 35) ได้สำรวจภาคสนามถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2538 พบประเด็นปัญหาที่คล้ายคลึงกันดังนี้

1. อาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ในองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่ามีปัญหาอุปสรรค คือยังไม่มีสถานที่ตั้งสำนักงานเป็นของตนเอง อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ยังไม่พร้อม

2. ความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ยังไม่ค่อยมีความรู้ ประสบการณ์ ความเข้าใจในระบบ ระเบียบ ข้อบังคับ ขององค์การบริหารส่วนตำบล

3. ด้านการจัดการงบประมาณน้อยไม่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการการประชุมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ตรงตามเวลา การแสดงความคิดเห็นยังไม่กล้าแสดงออก ทำงานไม่ทันงบประมาณและการจัดสรรยังไม่เป็นธรรมเท่าที่ควร ขาดเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ขาดความสามัคคี ขาดการประสานงาน และการประชาสัมพันธ์ดี

จรัส สุวรรณมาลา (2539 : 109 – 111) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ศักยภาพและทางเลือกในอนาคต ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลต่าง ๆ มีจุดเด่นคือ การมีโครงสร้างองค์การที่เล็กและมีความยืดหยุ่นสูง มีบุคลากรแบบ paraprofessional ซึ่งประกอบด้วยบุคคลในท้องถิ่นทั้งสิ้น มีการทำงานเป็นทีม มีความตั้งใจที่จะทำงานเพื่อชุมชนของตนเองสูง ในด้านปัจจัยแวดล้อม มีหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์การเอกชน (NGO) ซึ่งดำเนินกิจกรรมด้านพัฒนาชนบทและจัดบริการพื้นฐานต่าง ๆ ซึ่งสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล สามารถประสานงานขอความช่วยเหลือและจัดทำกิจกรรมร่วมกันได้

2. สภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ยังมีข้อด้อยที่จำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาศักยภาพการบริหารได้ดียิ่งขึ้น ได้แก่ การวางแผน การจัดทำงบประมาณ และการบริหารจัดการและบุคลากร

สถาบันดำรงราชานุภาพ (2539 : 105) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะไว้ ดังนี้

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

1. ด้านการจัดโครงสร้างและระบบงาน

- 1.1 การจัดการประชุมไม่ค่อยถูกต้องตามระเบียบ
- 1.2 การจัดเก็บเอกสารไม่เป็นระบบ
- 1.3 เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบงานสารบรรณ
- 1.4 สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่ค่อยเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง
- 1.5 กำนันยังมีบทบาทมากในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ทำให้บทบาทของฝ่ายสภา

ด้อยกว่าฝ่ายบริหาร

- 1.6 เกิดความขัดแย้งระหว่างฝ่ายสภากับฝ่ายบริหาร โดยเฉพาะการต่อรองในการจัดสรรงบประมาณ

- 1.7 การปฏิบัติงานประจำวันยังไม่เป็นระบบ

2. ด้านการบริหารงานบุคคล

2.1 ลูกจ้างยังไม่ให้ความสำคัญในการลงเวลาปฏิบัติงานเท่าที่ควร ลูกจ้างมักกระจัดกระจายปฏิบัติอยู่ตามหน่วยต่าง ๆ ของอำเภอที่ต้องช่วยปฏิบัติงานให้กับองค์การบริหารส่วนตำบล

2.2 การขาดแคลนบุคลากรที่สำคัญบางตำแหน่ง เช่น ช่างโยธา เจ้าหน้าที่การเงิน และบัญชี

2.3 บางหน่วยงานไม่มีนโยบายให้ข้าราชการในสังกัดไปช่วยปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล

2.4 ข้าราชการที่ไปช่วยปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ได้ทุ่มเทปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติการบริหารส่วนตำบลเพราะเห็นว่าตนไปช่วยปฏิบัติงานเพียงชั่วคราวเท่านั้น

2.5 เมื่อข้าราชการที่ไปช่วยปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลลอนตัวออกไปและมีการบรรจุพนักงานส่วนตำบลลงไปแทน จะส่งผลต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในระยะหนึ่งโดยเฉพาะการเสี่ยงต่อความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน

3. ด้านการบริหารการคลังและงบประมาณ

3.1 ในการจัดทำงบประมาณ ยังขาดฐานข้อมูลที่สมบูรณ์ในการประมาณการ

3.2 การจัดทำงบประมาณล่าช้า เนื่องจากคณะกรรมการการบริหารยังไม่เข้าใจกระบวนการจัดทำร่างข้อบังคับงบประมาณ

3.3 โครงการพัฒนาส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานแทบไม่มีโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในด้านอื่น ๆ เลย

3.4 เจ้าหน้าที่ยังขาดความแม่นยำในระเบียบเกี่ยวกับการเงินการคลัง

3.5 องค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่ให้ความสำคัญกับแผนพัฒนาตำบลและแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

3.6 ขาดการประสานงานระหว่างกันในห้องปฏิบัติการบริหารส่วนตำบล ที่มีพื้นที่ติดต่อกัน โดยเฉพาะการจัดทำโครงการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

3.7 องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ทราบแหล่งที่มาของบัญชีเงินฝากกว่าได้รับจัดสรรมาจากหน่วยงานใดบ้าง จำนวนเท่าใด

วิระพงษ์ เดชบุญ และคณะ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพร้อมในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขตการศึกษา 10 ด้านการมีความรู้ เรื่องการศึกษา ด้านการเห็นประโยชน์ของการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา และด้านความพร้อมในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและ

แนวทางแก้ปัญหาในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี กลุ่มตัวอย่างคือ องค์กรบริหารส่วนตำบล 108 แห่ง ศึกษาจากประธานกรรมการบริหารองค์กรบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์กรบริหารส่วนตำบล และปลัดองค์กรบริหารส่วนตำบล รวมทั้งสิ้น 235 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ แบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ f-test ผลการวิจัยแยกเป็น ด้านการมีความรู้เรื่องการศึกษา พบว่า องค์กรบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ด้านการมีความรู้เรื่องการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการเห็นประโยชน์ของการศึกษา พบว่าองค์กรบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมด้านการเห็นประโยชน์ของการศึกษา อยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา และด้านความพร้อมในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี พบว่าองค์กรบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมด้านการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

การเปรียบเทียบความพร้อมในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ขององค์กรบริหารส่วนตำบล ด้านการมีความรู้เรื่องการศึกษา ด้านการเห็นประโยชน์ของการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา และด้านความพร้อมในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี จำแนกตามตำแหน่งของผู้นำองค์กรบริหารส่วนตำบล พบว่า โดยรวมประธานกรรมการบริหารองค์กรบริหารส่วนตำบล มีความพร้อมมากกว่าปลัดองค์กรบริหารส่วนตำบล เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ประธานกรรมการบริหารองค์กรบริหารส่วนตำบล และประธานสภาองค์กรบริหารส่วนตำบล มีความพร้อมด้านการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา มากกว่าปลัดองค์กรบริหารส่วนตำบล

จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้นำองค์กรบริหารส่วนตำบล พบว่า โดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้นำองค์กรบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลายลงมา มีความพร้อมในด้านการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา มากกว่าผู้นำองค์กรบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษา มากกว่าผู้นำองค์กรบริหารส่วนตำบลกลุ่มอายุ 40 ปี ลงมา

ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี คือขาดงบประมาณที่เพียงพอ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านการศึกษา ขาดการประสานงาน ขาดการวางแผน และการติดตามประเมินผลร่วมกัน สำหรับแนวทางแก้ไขคือ รัฐจัดสรรงบประมาณในส่วนการศึกษา

เพิ่มขึ้นให้องค์การบริหารส่วนตำบล กำหนดอัตรากำลังด้านศึกษา จัดฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้กับบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ออกระเบียบกฎหมายว่าด้วยการนี้ให้ชัดเจน เพื่อถือเป็นแนวปฏิบัติอย่างจริงจัง

อรพินท์ สพโชคชัย และคณะ (2540 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวไว้ในรายงานผลการศึกษาคำสั่งการศึกษารูปแบบและแนวทางการส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล (ระยะที่ 2) ว่า ...อบต. ยังขาดศักยภาพในการวางแผนและพัฒนาโครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่เป็นกิจกรรมนอกรอบจาก กิจกรรมที่เคยทำและคุ้นเคย การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายจึงทำเฉพาะโครงการที่ผู้บริหาร อบต. และข้าราชการสามารถเข้าใจ ...

บุญเชษฐ ยินดี และคณะ (2540 : 69) การศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล : แนวทางปรับปรุงแก้ไขการบริหารงานกรณีศึกษา : คณะกรรมการบริหารส่วนตำบลจังหวัดขอนแก่น พบว่าผลการดำเนินงานของ อบต. ส่วนใหญ่เน้นที่การพัฒนาโครงสร้างทางถาวรวัตถุ ได้แก่ การสร้างถนนและพัฒนาแหล่งน้ำ ยังขาดการวางแผนพัฒนาทางด้านการศึกษา สาธารณสุข เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และอื่น ๆ ที่สำคัญ นอกจากนี้ ยังพบว่าการบริหารงานของ อบต. ยังมีบางพื้นที่ที่มีการหาผลประโยชน์ที่ไม่ถูกต้องจากการดำเนินงาน อันเป็นผลให้คณะกรรมการบริหารจำนวนหนึ่งถูกสอบสวนและถูกลงโทษ แนวทางแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาการบริหารของ อบต. เสนอว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีการฝึกอบรม พัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะในการบริหารงานให้คณะกรรมการ อบต. ได้เกิดการเรียนรู้พัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

เดือนเพ็ญ สังฆะฤกษ์ และคณะ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการพัฒนาเด็กและครอบครัว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวคิดในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล การนำไปปฏิบัติความรู้ ความเข้าใจในบทบาทของ องค์การบริหารส่วนตำบลต่อการดำเนินงานการพัฒนาเด็ก และครอบครัวว่ามีโครงการ ปัจจัยอะไรบ้าง ที่ส่งเสริมให้ องค์การบริหารส่วนตำบลตระหนักถึงการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ องค์การบริหารส่วนตำบล ระหว่างหน่วยงานร่วมกันในการพัฒนาเด็กและ ครอบครัวกลุ่มตัวอย่างคือองค์การบริหารส่วนตำบลใน 3 ภาค 3 จังหวัด ๆ ละ 4 องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น ภาคใต้ จังหวัดสงขลา และภาคเหนือ จังหวัดลำปาง ทำการสนทนากลุ่มกับคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลทั้งคณะ ๆ ละ 7 คน จำนวน 12 องค์การบริหารส่วนตำบล รวม 84 คน คัดเลือกผู้แทนคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจาก

12 องค์การบริหารส่วนตำบล ๆ ละ 3 คน ประกอบด้วย ประธาน เลขานุการ และกรรมการ ทำการวิเคราะห์สรุปภาพรวมในการกำหนดแนวทางปฏิบัติการพัฒนาเด็กและครอบครัว รวบรวมผลการศึกษาจากข้อมูลเชิงคุณภาพ และวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เทคนิคที่ใช้ในการศึกษา คือวิธีการปริกษาหารือกับคณะทำงาน และผู้ทรงคุณวุฒิการศึกษาเอกสาร การสนทนากลุ่ม (focus group analysis) การวิเคราะห์บทบาท (role analysis method) การวิเคราะห์ระบบไขว้ (diagonal system analysis) ผลการวิจัยพอสรุปได้ ดังนี้

ด้านแนวคิดในการวางแผนพัฒนาตำบล มีการกำหนดโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กและครอบครัวไว้เป็นกลุ่มปัญหาท้าย ๆ แผนพัฒนาตำบล 5 ปี ยังคงกำหนดกลุ่มปัญหาแรกคือกลุ่มปัญหาโครงสร้างพื้นฐานตามที่ทางราชการกำหนดไว้แต่เดิม ซึ่งมีได้กำหนดปัญหาเกี่ยวกับคนไว้เป็นอันดับแรก ในแผนของทุกองค์การบริหารส่วนตำบล และการจัดทำข้อบังคับตำบลเรื่องงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อการพัฒนาตำบล และแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน โครงการส่วนใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบล จึงเน้นไปที่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทุกองค์การบริหารส่วนตำบล

ด้านแนวคิดในการพัฒนาคน องค์การบริหารส่วนตำบลยังคงให้ความสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน มากกว่าการพัฒนาคน ในการให้ความสำคัญแก่บุคคลวัยต่าง ๆ องค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญแก่เด็กวัย 0 – 6 ขวบ มากกว่าวัยอื่น โดยมองว่าเป็นวัยเริ่มต้นของชีวิต ต้องมีการเตรียมความพร้อมด้านความรู้ และพัฒนาการต่าง ๆ เพื่อการเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในสังคม

ด้านปัจจัยที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้องค์การบริหารส่วนตำบล ตระหนักถึงการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาเด็กและครอบครัว ประกอบด้วย การรับรู้ข้อมูลข่าวสารยังน้อยมาก ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องพัฒนาคนและการวางแผน องค์การบริหารส่วนตำบลยังสับสนในบทบาท หน้าที่ สิ่งที่ต้องทำขาดการประสานงานร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับหน่วยงาน และประการสุดท้ายคือ ขาดความสม่ำเสมอในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 9 (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เขตการศึกษา 9 พบว่า 1) องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่รับรู้ เข้าใจสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการศึกษาในท้องถิ่น และสามารถระบุแหล่งของปัญหาส่วนใหญ่ว่ามาจากผู้ปกครองยากจน รองลงมาโรงเรียนขาดอุปกรณ์และ

เทคโนโลยีที่ทันสมัย 2) องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณสำหรับการศึกษาโดยตรง ส่วนมากจะจัดสรรเพื่อการศึกษาที่ให้ผลทางอ้อม เช่นการส่งเสริมกีฬา และประเพณี 3) องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ยังไม่ได้แสดงบทบาทในการดำเนินการจัดกิจกรรมสนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาการศึกษา แต่บทบาทในขณะนี้ คือการปรับปรุงอาคารสถานที่ บริเวณ โรงเรียน ตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน 4) องค์การบริหารส่วนตำบลใหญ่มีความคิดเห็นว่าจะทำอะไรได้ในขณะนี้ คือการออกข้อบังคับของสภาตำบลในการส่งเสริมการศึกษาโดยเฉพาะ ส่วนเรื่องการส่งเสริมครูให้มีการพัฒนาตนเองโดยการจัดการอบรม องค์การบริหารส่วนตำบลเห็นว่ายังไม่มีศักยภาพเพียงพอที่จะทำได้ เว้นแต่จะได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานกลาง รูปแบบแนวทางตามความคิดเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินการจัดการศึกษาให้ได้ผล ต้องให้นโยบายการดำเนินงานด้านการศึกษาแก่องค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อรับทราบ รับรู้ และเข้าใจแนวทางการจัดการศึกษา ให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และกรรมการหมู่บ้าน ดิดอาวุธทางความคิดให้แก่ประชาชนให้เห็นความสำคัญของการศึกษาเสริมบทบาท อำนาจหน้าที่ เตรียมความพร้อมก่อนดำเนินการจัดการศึกษา จัดให้มีการประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลและ การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในโรงเรียน

นิคม สุวรรณทา (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 780 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์ความแปรปรวน (annova) และทดสอบด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป spss/ pc+ ผลการวิจัยพบว่า 1) สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวม ทุกงานตามภารกิจของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง งานวิชาการที่ต้องการมีส่วนร่วมสูงสุด คือ แนะนำให้ครูสอนเพิ่มพิเศษแก่นักเรียนนอกเวลาเรียนปกติ ต่ำสุด คือ เป็นกรรมการอนุมัติผลการเรียนจบหลักสูตร งานกิจการนักเรียนที่ต้องการมีส่วนร่วมสูงสุด คือ

แนะนำการแก้ปัญหาเสพติดในโรงเรียน ต่ำสุด คือ ต้องการมีส่วนร่วมเป็นกรรมการอนุมัติแผนการจัดกิจกรรมนักเรียน งานบุคลากรที่ต้องการมีส่วนร่วมสูงสุด คือ ร่วมสอดคล้องดูแลเกี่ยวกับจรรยาบรรณและความประพฤติของครู ต่ำสุด คือการร่วมเป็นวิทยากรปฐมนิเทศครูบรรจุใหม่ งานธุรการที่ต้องการมีส่วนร่วมสูงสุด คือ การร่วมเป็นกรรมการตรวจสอบกำกับติดตามการใช้จ่ายเงินที่ชุมชนบริจาคให้โรงเรียน ต่ำสุด คือต้องการมีส่วนร่วมบริจาคทรัพย์สินส่วนตัวให้แก่โรงเรียน งานอาคารสถานที่ ต้องการมีส่วนร่วมสูงสุด คือ แนะนำการปรับปรุงบริเวณโรงเรียนให้มีสภาพแวดล้อมสวยงาม ร่มรื่น ต่ำสุด คือ ต้องการมีส่วนร่วมแนะนำการวางแผนการจัดสร้าง การใช้ประโยชน์ และการรื้อถอนอาคารเรียน งานความสัมพันธ์กับชุมชน ที่ต้องการมีส่วนร่วมสูงสุด คือ ช่วยเสนอปัญหา และความต้องการของโรงเรียนต่อองค์การบริหารส่วนตำบล ต่ำสุด คือแนะนำการจัดทำแผนประชาสัมพันธ์โรงเรียน 2) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบริหารส่วนตำบลที่มีวุฒิการศึกษา อาชีพ รายได้ และฐานะตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ต่างกัน ยกเว้นงานกิจการนักเรียน พบว่า ประธานองค์การบริหารส่วนตำบล มีความเห็นแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สหภาพมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุจิตต์ศักดิ์ นุสีทา(2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

เกี่ยวกับการส่งเสริมการศึกษา บริการสังคม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่าง คือ องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง 19 จังหวัด จำนวน 289 แห่ง ได้กลุ่มตัวอย่าง 275 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าและแบบสอบถามปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ปัญหาในการดำเนินกิจกรรมตามบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ด้านการส่งเสริมการศึกษาที่มีความถี่สูงสุด คือองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีงบประมาณเพียงพอที่จะให้การสนับสนุนกิจกรรมทางด้านการจัดการศึกษา รวมทั้งประชาชนขาดแคลนปัจจัยในการเรียน รองลงมา คือ ขาดความชัดเจนในเรื่องกฎ ระเบียบ คำสั่ง นโยบาย ขาดบุคลากร รวมถึงการทำงานซ้ำซ้อนของหน่วยงานต่าง ๆ ทำให้ยากต่อการดำเนินงาน

ด้านการบริการสังคมที่มีความถี่สูงสุด คือองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีงบประมาณเพียงพอที่จะดำเนินการด้านการบริการสังคม ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ รองลงมาคือ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวนน้อยขาดความรู้ ความสามารถ และ

ยังขาดการประสานงาน ขาดความร่วมมือระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประชาชน

สมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์ และคณะ (2542 : 243 – 245) ได้ศึกษา การกระจายอำนาจทางการจัดการศึกษาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า สมาชิกสภาและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่พึงพอใจต่อสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในท้องถิ่นของตน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ อบต. อบจ. และเทศบาลส่วนใหญ่ต้องการจัดการศึกษาด้วยตนเอง แต่มี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งและบางส่วนเท่านั้น ที่ต้องการเพียงมีส่วนร่วมจัดการศึกษา กับหน่วยงานของรัฐ เมื่อพิจารณาในด้านความพร้อม ความเป็นไปได้ และความสมเหตุสมผลแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเหมาะสมในการจัดการศึกษาเอง และในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา กับหน่วยงานอื่น กลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นครูในท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเห็นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีบทบาทร่วมกันร่วมกับหน่วยงานของรัฐในการจัดการศึกษา ส่วนประชาชนมีความเห็นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีบทบาทในการจัดการศึกษาเอง และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ในเขตของตน

ประกอบ คุณารักษ์ และคณะ (2543 : ก – ข) ได้วิจัยเรื่อง สภาพความพร้อมของหน่วยงานทางการศึกษาต่อการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า หน่วยงานทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการโดยรวม มีความพร้อมเกี่ยวกับการยอมรับการปฏิรูปการศึกษามากกว่ากลุ่มอื่น ๆ กลุ่มผู้บริหารหรือผู้ช่วยผู้บริหารมีการยอมรับการปฏิรูปการศึกษามากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

นิมิตร มั่งมีทรัพย์ (2543 : บทสรุปสำหรับผู้บริหาร) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนนทบุรีผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. สภาพปัญหาและแนวโน้มการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าปัญหาความเสมอภาค ทั้งทางด้านโอกาส และอำนาจทางการศึกษาได้กลายเป็นปัญหาระดับโครงสร้างของระบบการศึกษาไทยที่ไม่เอื้อให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับคนส่วนใหญ่อันเป็นผลมาจาก ปัจจัยทางด้านการเมืองการปกครองการเปลี่ยนแปลงในระบบเศรษฐกิจและการที่ระบบราชการยึดมั่นอยู่กับวัฒนธรรมอำนาจบนฐานของระบบอุปถัมภ์ทำให้การแก้ไขปัญหาคอนภาพและประสิทธิภาพ การจัดการศึกษาด้วยการปรับปรุงกลไกภายในตัวระบบการศึกษา (เช่น การปรับปรุงหลักสูตร สื่อ/วิธีการจัดการเรียนการสอน การกำหนดมาตรฐานอย่างเข้มงวดและเฉพาะเจาะจงมากขึ้น ฯลฯ)

ที่ผ่านมา นอกจากจะไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เป็นอยู่ให้หมดสิ้นไปได้แล้วยังมิใช่เป็นการแก้ไขที่โครงสร้างระบบการศึกษาอันเป็นรากเหง้าของปัญหา ดังนั้น แนวทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาในอนาคตจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับเงื่อนไขที่นำไปสู่การปรับเปลี่ยนโครงสร้างระบบการศึกษาที่เป็นอยู่ให้มีความเป็นธรรมกับคนส่วนใหญ่มากขึ้น การกำหนดนโยบายพัฒนาการจัด และพัฒนาการศึกษาต้องเชื่อมโยงกับเงื่อนไขของ การกระจายอำนาจ การปรับเปลี่ยนบทบาทและอุดมการณ์ของระบบราชการในการทำงานพัฒนา และการส่งเสริมให้ท้องถิ่นชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมจัดและพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างแท้จริง

2. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยและเข้าไปมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในโรงเรียนในระดับทุกระดับที่ศึกษา (การวางแผนการจัดการศึกษาและการสนับสนุนทรัพยากรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี) หากแต่เป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมที่มุ่งเน้นไปที่การสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และถาวรวัตถุที่ยึดมั่นอยู่กับโลกทัศน์ แนวคุณธรรมจริยธรรมมากกว่าการจัดการเชิงภาระหน้าที่/พันธกิจของความเป็นตัวแทนท้องถิ่น ความคิดความเข้าใจดังกล่าวเกิดขึ้น และดำรงอยู่อย่างมั่นคง และสอดคล้องกันอย่างยิ่งระหว่างผู้ให้ (องค์การบริหารส่วนตำบล) กับผู้รับ (สถานศึกษา) ดังนั้นหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องจึงควรมีนโยบายในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ และปรับเปลี่ยนโลกทัศน์ของงานพัฒนาที่ควรเกิดขึ้น บนหลักของเหตุและผลมากขึ้น ทั้งในกลุ่มผู้นำชุมชนและสถานศึกษา

3. ปัจจัยที่ส่งเสริมให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีระดับพฤติกรรมและความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาโน้มเอียงไปในทิศทางที่พึงประสงค์มากที่สุด คือ สถานภาพการเป็นคณะกรรมการศึกษาของโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตตำบล แสดงให้เห็นภาพอีกด้านหนึ่งว่า ในขณะที่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความหมายกับการศึกษาเป็นงานราชการ ดังนั้น ถ้าหน่วยงานและสถานศึกษาลดบทบาทการผูกขาดอำนาจในการจัดการศึกษาลง และเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการจำนวนมากขึ้นแล้ว จะส่งผลให้ชุมชนท้องถิ่นมีระดับและทิศทางของพฤติกรรมและทัศนคติต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมจัดและพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมากขึ้น

เวสุวรรณ สมทรัพย์ (2543 : 81 – 84) ศึกษาศักยภาพและความเป็นไปได้ในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอราศีไศล จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ในปัจจุบัน อบต. ยังไม่ได้ดำเนินการจัดการศึกษา ยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจ และไม่กระตือรือร้น

ในการแสดงบทบาทของบุคลากร อบต. จึงไม่มีความสมดุลระหว่างเป้าหมายในการดำเนินงานขององค์กรกับอำนาจตามกฎหมายกำหนด ด้านความเป็นไปได้ มีความเป็นไปได้ในการจัดการศึกษาตำ้องค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่ได้ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษา เพราะยังไม่ได้ดำเนินการจัดการศึกษา นอกจากนี้ยังไม่ได้ดำเนินการวางแผน ไม่มีการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร ไม่มีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและยังไม่มีการประชุมสัมมนาการดำเนินงานแต่อย่างใด ด้านเครือข่ายในการจัดการศึกษา มีหลายองค์กรที่พร้อมจะให้คำแนะนำให้การช่วยเหลือและให้ความรู้ทางด้านวิชาการ แต่ อบต. ยังไม่ได้ติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือในเรื่องนี้เท่าที่ควร ปัญหาที่สำคัญ พบว่า ความซ้ำซ้อนในการจัดการศึกษา เนื่องจากมีหลายหน่วยงานเป็นผู้จัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกัน ควรให้ อบต. เป็นผู้จัดการศึกษาโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ศุริภาศ สีหะวงษ์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า (1) ความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาตามการรับรู้ของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้บริหาร และครูอยู่ในระดับปานกลาง (2) การรับรู้ของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลกับผู้บริหาร และครูเกี่ยวกับความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (3) ปัญหาเกี่ยวกับความพร้อมคือด้านการบริหารงานบุคคลเป็นปัญหามากที่สุด และข้อเสนอแนะเห็นว่าการสนับสนุนด้านงบประมาณมากที่สุด

อนุพงศ์ เนื่องจางง (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อโครงสร้างและองค์ประกอบอำนาจหน้าที่ รูปแบบการบริหารและกระบวนการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 ในเขตปริมณฑล ผลการวิจัยสรุปได้ว่าบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีบทบาทแตกต่างกันมีความคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับโครงสร้างและองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่รูปแบบการบริหารและกระบวนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ไม่แตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่โครงสร้างและองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ รูปแบบการบริหาร ตลอดจนกระบวนการบริหารงาน ที่กฎหมายกำหนดไว้ในปัจจุบันสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อใช้ในการบริหารงานหรือบริหารการพัฒนาท้องถิ่น มีความเหมาะสมดีแล้ว มีเพียงการนำไปปฏิบัติในบางเรื่องเท่านั้นที่ยังไม่เป็นไป

ตามหลักการสากลเท่าที่ควร อาทิ การจัดทำแผนการพัฒนาท้องถิ่น การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ การประชาสัมพันธ์หรือการรายงานผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไปสู่สาธารณชน

พล.ต.ต.ดำรง ทวีมา และคณะ (2544 : 30) ได้ศึกษาการเตรียมความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการรองรับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พบว่า ทุกฝ่ายมีความเห็นด้วยในหลักการที่จะมีการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา และด้านศาสนา ไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเฉพาะ อบต. รับผิดชอบ แต่เนื่องจากปัจจุบัน อบต. เกือบทั้งหมดไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ยังอยู่ในสภาพที่ไม่มีความพร้อมเท่าที่ควร ยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจในภารกิจนี้ อาจทำให้งานล่าช้า และไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร ประกอบกับงานการศึกษาเป็นเรื่องการใช้วิชาชีพที่ต้องอาศัยผู้มีความรู้และผู้มีประสบการณ์มาบริหารจัดการ และ อบต. เองก็ขาดงบประมาณที่จะนำมาสนับสนุนงานในด้านนี้ มีความจำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ในการวางพื้นฐานด้านสาธารณูปโภค แหล่งน้ำ ถนนหนทาง ไฟฟ้า ประปา ให้ครบสมบูรณ์เสียก่อน เมื่อมีความพร้อมแล้วจึงขอรับโอนงานนี้มาดำเนินการในระยะต่อไป อาจต้องใช้เวลาอีกไม่น้อยกว่า 5 ปี ดังนั้น ในช่วงนี้จึงขอให้หน่วยงานระดับสูงได้ช่วยเหลือและสนับสนุนด้านงบประมาณ บุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรให้ด้วยแต่อย่างไรก็ตาม หากให้ อบต. รับผิดชอบงานการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งหมด ส่วนกลางจะต้องโอนงบประมาณ บุคลากร อาคารสถานที่ และอื่น ๆ มาให้ด้วย เพราะ อบต. ทุกแห่งคงไม่มีศักยภาพเพียงพอที่จะต้องหางบประมาณจำนวนมากมาดำเนินการเองทั้งหมด

จางง เหลาะ โต๊ะหมั้น (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 และชั้น 2 ผลการวิจัยพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 และชั้น 2 มีการดำเนินการในอันดับสูงในแต่ละเรื่องดังนี้

1. เรื่องการมีส่วนร่วมคิด ศึกษาสภาพปัจจุบัน กระบวนการที่ดำเนินการมากที่สุดสามอันดับแรก คือ การสำรวจปัญหาและความต้องการจากประชาชนในท้องถิ่น แต่งตั้งคณะทำงาน โดยมีตัวแทนประชาคม ศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางสังคม และความต้องการของชุมชน
2. เรื่องการมีส่วนร่วมจัดทำแผน พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดนโยบายเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ตามสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นมากที่สุด

3. เรื่องการมีส่วนร่วมตรวจสอบและแสดงความคิดเห็นต่อแผนงานองค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาคมชกถามได้อย่างอิสระ สำหรับปัญหาที่พบ ได้แก่ บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ ประเด็นการจัดทำแผน การได้มาของข้อมูล การจัดระบบข้อมูล การกำหนดนโยบาย และการปรับปรุงแผนให้สอดคล้องกับความต้องการ

สรุป

การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการศึกษาที่ทุกคนควรได้รับเพื่อให้มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต หรือเพื่อศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการมุ่งเน้นที่การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีจำนวนมากที่สุดและอยู่ใกล้ประชาชนมากที่สุด ที่มีสิทธิในการจัดการศึกษาดังกล่าวตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 และพระราชบัญญัติเฉพาะของท้องถิ่นกำหนด ดังนั้น การประเมินองค์ประกอบความพร้อมทั้งด้านความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้ทราบระดับความพร้อมที่จะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมและพัฒนาความพร้อมในทุกด้าน เพื่อเตรียมรับการถ่ายโอนภารกิจด้านการจัดการศึกษาตามหลักเกณฑ์ระดับความพร้อมตามบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อันจะนำไปสู่การเตรียมความพร้อมรองรับภารกิจและพัฒนาด้านการศึกษาต่อไป

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง“องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร” เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยใช้บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปอย่างเป็นระบบและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงกำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ บรรลุตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจึงกำหนดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยไว้เป็นสามขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 : การจัดเตรียมโครงการ

จัดเตรียมโครงการวิจัย เป็นการจัดเตรียมโครงการอย่างเป็นระบบ โดยศึกษาปัญหาศึกษาวรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจากตำรา เอกสารทางวิชาการ ข้อมูลสารสนเทศรวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรียบเรียงผลงานเสนอขอความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง และเสนอขออนุมัติโครงการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร

ขั้นที่ 2 : การดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัย เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยศึกษารายละเอียดของทฤษฎีวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดสร้างเครื่องมือ จัดสร้างเครื่องมือโดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก ทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ นำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ตลอดจนแปลผลการวิเคราะห์

ขั้นที่ 3 : รายงานผลการวิจัย

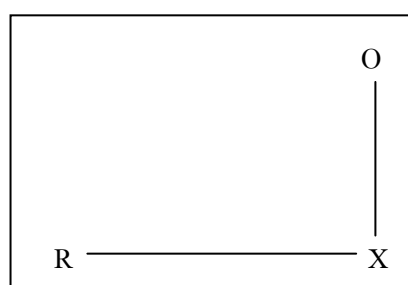
เป็นขั้นตอนการจัดทำร่างรายงานผลการวิจัย เสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามหลักวิชาการ แล้วปรับปรุงข้อบกพร่องตามคำแนะนำที่คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ให้ข้อเสนอแนะ ขออนุมัติสอบวิทยานิพนธ์ แล้วจัดพิมพ์รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขออนุมัติจบการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยผู้วิจัยจึงได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งประกอบด้วยแผนแบบการวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และ สถิติที่ใช้ในการวิจัยซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

แผนแบบของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยอาศัยข้อมูลจากแบบสอบถาม ในลักษณะของการวิจัยแบบวัดครั้งเดียว ไม่มีการทดลอง (the one shot non – experimental case study) ซึ่งเขียนเป็นแผนผัง ได้ดังนี้

- R หมายถึง ตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม
- X หมายถึง ตัวแปรที่ศึกษา
- O หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

ประชากรเป้าหมาย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 ในเขตจังหวัดติดต่อกกรุงเทพมหานคร รวมทั้งสิ้น 41 แห่ง ดังรายละเอียดตามตารางที่ 6

ตัวอย่างและการเลือกตัวอย่าง

ขนาดตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) จาก อบต. ชั้น 1 จำนวน 36 อบต. ดังรายละเอียดตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัด อำเภอ	จำนวน อบต. ชั้น 1	สุ่ม อบต. ชั้น 1	ตัวอย่างหรือผู้ให้ข้อมูล			
			ปลัด อบต.	กรรมการบริหาร อบต.	สมาชิกสภา อบต.	รวม
นนทบุรี						
เมือง	2	2	2	6	6	14
บางบัวทอง	3	3	3	9	9	21
ไทรน้อย	2	2	2	6	6	14
บางใหญ่	2	2	2	6	6	14
ปทุมธานี						
เมือง	3	3	3	9	9	21
คลองหลวง	1	1	1	3	3	7
ชัยบุรี	1	1	1	3	3	7
ลาดหลุมแก้ว	1	1	1	3	3	7
ลำลูกกา	4	3	3	9	9	21
สมุทรปราการ						
เมือง	2	2	2	6	6	14
บางบ่อ	2	2	2	6	6	14
บางพลี	5	3	3	9	9	21
บางเสาธง	1	1	1	3	3	7
พระสมุทรเจดีย์	1	1	1	3	3	7
นครปฐม						
สามพราน	2	2	2	6	6	14
สมุทรสาคร						
เมือง	6	4	4	12	12	28
กระทุ่มแบน	3	3	3	9	9	21
รวม	41	36	36	108	108	252

ตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ตัวแปรพื้นฐานและตัวแปรที่ศึกษามีรายละเอียด ดังนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ในด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง รายได้ของ อบต. และ ประสบการณ์เกี่ยวกับการศึกษาและการฝึกอบรม

2. ตัวแปรที่ศึกษา คือ องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร ซึ่งหมายถึง ความพร้อม ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร มีองค์ประกอบในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ด้านความพร้อม องค์ประกอบด้านนี้พิจารณาจาก

2.1.1 รายได้และการใช้รายได้เพื่อการศึกษาเฉลี่ย 3 ปีงบประมาณย้อนหลังที่ จัดเก็บได้ (ไม่รวมปีปัจจุบัน)

2.1.2 แผนการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นแผนในลักษณะแผนกลยุทธ์ที่แสดงความพร้อม ในการจัดการศึกษา

2.1.3 ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่แสดงความพร้อมในด้าน ความสามารถในหน่วยงาน มีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ มีการอำนวยความสะดวก ด้านอาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์เครื่องมือ เครื่องใช้ รองรับการกิจในการจัดการศึกษา รวมทั้ง มีการปรับปรุงระบบบริหารงานบุคคลเพื่อการศึกษาที่แสดงถึงสิทธิความก้าวหน้า สวัสดิการ ความมั่นคงของบุคลากรที่จะได้รับ และสิ่งที่แสดงถึงการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและ ได้มาตรฐาน

2.1.4 การกระจายอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสถานศึกษา ซึ่งทำให้ บริหารจัดการได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ

2.1.5 รูปแบบการบริหารการศึกษาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดเอง หรือรูปแบบสหการการศึกษา มีการกำหนดคณะกรรมการรับผิดชอบการจัดการศึกษา

2.2 ด้านความเหมาะสม องค์ประกอบด้านนี้ พิจารณาจาก

2.2.1 สัดส่วนของจำนวนผู้เรียนทั้งหมดที่เข้าเรียนในระบบ และนอกระบบ
โรงเรียนต่อจำนวนประชากรในวัยเรียน

2.2.2 สภาพภูมิศาสตร์ การคมนาคมและการเดินทางของนักเรียน

2.2.3 ผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของหน่วยงานอื่นหรือภาคเอกชน

2.2.4 ประสิทธิภาพและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น

2.2.5 ความร่วมมือของชุมชนต่อการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3 ด้านความต้องการ องค์ประกอบด้านนี้พิจารณาจาก

2.3.1 ความเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นด้วยและสนับสนุนให้จัดการศึกษา

2.3.2 ความเห็นของสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสงค์จะจัดการศึกษา

2.3.3 ความต้องการของคณะกรรมการสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 1 ฉบับ
โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ
ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์เกี่ยวกับการศึกษา และฝึกอบรม

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของ
องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร จำนวน 48 ข้อ โดยมี
รายละเอียดดังนี้

1. ด้านความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1
เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร จำนวน 28 ข้อ

2. ด้านความเหมาะสมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล
ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร จำนวน 14 ข้อ

3. ด้านความต้องการภายในท้องถิ่นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 ข้อ

แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความพร้อม ความเหมาะสม ความต้องการภายในท้องถิ่น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ โดยกำหนดคะแนนของแต่ละระดับ ดังนี้

5 หมายถึง อบต.มีองค์ประกอบความพร้อม อยู่ในระดับมากที่สุด

ให้มีน้ำหนักคะแนน 5

4 หมายถึง อบต.มีองค์ประกอบความพร้อม อยู่ในระดับมาก

ให้มีน้ำหนักคะแนน 4

3 หมายถึง อบต.มีองค์ประกอบความพร้อม อยู่ในระดับปานกลาง

ให้มีน้ำหนักคะแนน 3

2 หมายถึง อบต.มีองค์ประกอบความพร้อม อยู่ในระดับน้อย

ให้มีน้ำหนักคะแนน 2

1 หมายถึง อบต.มีองค์ประกอบความพร้อม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ให้มีน้ำหนักคะแนน 1

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาปัญหา วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง แนวคิด หลักการ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดเป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือภายใต้การควบคุมดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแบบสอบถาม โดยใช้กรอบแนวคิดจากเกณฑ์การประเมินความพร้อมของกระทรวงศึกษาธิการ ใน 3 ด้าน คือ ด้านความพร้อม ด้านความเหมาะสม และด้านความต้องการภายในท้องถิ่น โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวลผลเพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างของเครื่องมือ ขอบเขต เนื้อหา โดยคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ (ภาคผนวก ง) พิจารณาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และตัวแปรที่จะศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 ในจังหวัดที่ไม่ใช่จังหวัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 แห่ง คือจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2 แห่ง คือ อบต. พยอม อบต. ลำไทร จังหวัดฉะเชิงเทรา 1 แห่ง คือ อบต. บางปะกง จังหวัดนครราชสีมา 1 แห่ง คือ อบต. โคกกรวด ข้อมูลที่ได้จะไม่นำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิจัย แต่จะใช้เป็นข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลที่ได้จากประชากรกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาคำนวณค่าความเชื่อมั่น (reliability) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.8965 (รายละเอียดตามภาคผนวก จ)

ขั้นตอนที่ 5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขและมีความสมบูรณ์ไปสอบถามบุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลที่กำหนด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยดำเนินไปอย่างถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากรออกให้ ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร ที่เป็นตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยดำเนินการแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและมีผู้ช่วยเก็บข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในเขต จังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการระหว่างเดือนมีนาคม – เมษายน 2547

วิธีวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการนำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้เป็นภาพรวมในการตอบคำถามการวิจัย โดยนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และนำไปลงรหัสข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS (statistical package of the social science) และได้ใช้สถิติในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ (frequencies) และใช้ค่าร้อยละ (%)

2. การวิเคราะห์ระดับองค์ประกอบ ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกกรุงเทพมหานคร ใช้หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง ทั้งนี้โดยใช้เกณฑ์การประเมินเพื่อให้ความหมายข้อมูลตามแนวคิดของ เบสท์ (Best 1981 : 236) ดังนี้

ค่าน้ำหนักเฉลี่ย 4.50 ถึง 5.00 แสดงว่า อบต. มีองค์ประกอบความพร้อม
อยู่ในระดับที่ มากที่สุด

ค่าน้ำหนักเฉลี่ย 3.50 ถึง 4.49 แสดงว่า อบต. มีองค์ประกอบความพร้อม
อยู่ในระดับมาก

ค่าน้ำหนักเฉลี่ย 2.50 ถึง 3.49 แสดงว่า อบต. มีองค์ประกอบความพร้อม
อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าน้ำหนักเฉลี่ย 1.50 ถึง 2.49 แสดงว่า อบต. มีองค์ประกอบความพร้อม
อยู่ในระดับน้อย

ค่าน้ำหนักเฉลี่ย 1.00 ถึง 1.49 แสดงว่า อบต. มีองค์ประกอบความพร้อม
อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. ความแตกต่างทางความคิดเห็นของบุคลากร ในองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกกรุงเทพมหานคร ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way analysis of variance) เมื่อพบความแตกต่างในการวิเคราะห์ความแปรปรวน จะทำการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคู่ โดยใช้วิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffe) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

สรุป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทราบองค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อให้ทราบความแตกต่างทางความคิดเห็นของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างคือ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยวิเคราะห์และอภิปรายผล กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร จำนวน 252 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม 1 ชุด มี 2 ตอน ประเมินผลโดยใช้การวิเคราะห์ด้วย การแจกแจงความถี่ (frequencies) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way analysis of variance) F-test และเชฟเฟ้ (Scheffe) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (statistical package for the social science)

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเรื่อง “องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร” ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. จำนวน 252 คน จาก อบต. 36 แห่ง เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ โดยเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปของตารางประกอบคำบรรยาย และจำแนกผลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร เพื่อตอบคำถามข้อ 1

ตอนที่ 3 เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ความแตกต่างทางความคิดเห็นของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร เพื่อตอบคำถามข้อ 2

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 252 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 223 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.49 และผู้วิจัยได้ตรวจสอบการกรอกข้อมูลในแบบสอบถามของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏว่าแบบสอบถามทุกฉบับที่ได้รับคืนมา เป็นแบบสอบถามที่ได้กรอกข้อความสมบูรณ์ครบทั้ง 223 ฉบับ (หรือคิดเป็นร้อยละ 100) ได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ทำการวิเคราะห์ในรูปบรรยายตารางการวิเคราะห์ ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 223 คน เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งใน อบต. และประสบการณ์ในการเข้ารับการอบรม เกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งวิเคราะห์โดยความถี่ (frequencies) และร้อยละ (percentage) ปรากฏผลดังรายละเอียดตามตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	ปลัด อบต.		กรรมการบริหาร อบต.		สมาชิก สภา อบต.		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ								
- ชาย	32	91.4	81	85.3	77	82.8	190	85.2
- หญิง	3	8.6	14	14.7	16	17.2	33	14.8
รวม	35	100	95	100	93	100	223	100
อายุ								
- 30 ปี หรือต่ำกว่า	-	-	6	6.3	7	7.5	13	5.8
- 31 – 40 ปี	10	28.6	26	27.4	32	34.4	68	30.5
- 41 – 50 ปี	22	62.9	60	63.2	46	49.5	128	57.4
- 51 ปี ขึ้นไป	3	8.5	3	3.1	8	8.6	14	6.3
รวม	35	100	95	100	93	100	223	100
การศึกษา								
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	2.9	25	26.3	28	30.1	54	24.2
- ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	17	48.6	48	50.5	48	51.6	113	50.7
- สูงกว่าปริญญาตรี	17	48.5	22	23.2	17	18.3	56	25.1
รวม	35	100	95	100	93	100	223	100

ตารางที่ 7 (ต่อ)

สถานภาพ	ปลัด อบต.		กรรมการบริหาร อบต.		สมาชิก สภา อบต.		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ								
- เกษตรกรรม	-	-	8	8.4	12	12.9	20	9.0
- รับจ้าง	-	-	8	8.4	12	12.9	20	9.0
- ค้าขาย/ธุรกิจ	-	-	23	24.2	19	20.4	42	18.8
- รับราชการ	35	100	-	-	-	-	35	15.7
- นักการเมืองท้องถิ่น	-	-	56	59.0	50	53.8	106	47.5
รวม	35	100	95	100	93	100	223	100
ระยะเวลาการดำรง ตำแหน่งใน อบต.								
1. 1 ปี หรือต่ำกว่า	1	2.8	5	5.2	7	7.5	13	5.8
2. มากกว่า 1 – 2 ปี	-	-	4	4.2	2	2.1	6	2.7
3. มากกว่า 2 – 3 ปี	3	8.6	22	23.2	22	23.7	47	21.1
4. มากกว่า 3 ปี ขึ้นไป	31	88.6	64	67.4	62	66.7	157	70.4
รวม	35	100	95	100	93	100	223	100
เคยเข้ารับการอบรม เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน								
1. เคย	20	57.1	51	53.7	54	58.1	125	56.1
2. ไม่เคย	15	42.9	44	46.3	39	41.9	98	43.9
รวม	35	100	95	100	93	100	223	100
ในกรณีที่เคยได้รับการอบรม ได้รับการอบรมจาก หน่วยงานใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)								
1. กรมการปกครอง	13	39.4	20	24.4	29	34.5	62	31.1
2. กระทรวงศึกษาธิการ	10	30.3	30	36.6	24	28.6	64	32.2
3. หน่วยงานทาง การศึกษา เช่น สปอ./ ศธ.อ./กศ.น.	9	27.3	31	37.8	30	35.7	70	35.2
4. อื่น ๆ	1	3.0	1	1.2	1	1.2	3	1.5
รวม	33	100	82	100	84	100	199	100

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และ สมาชิกสภา อบต. โดยรวมเป็นเพศชาย จำนวน 32 คน 81 คน และ 77 คน คิดเป็นร้อยละ 91.4, 85.3 และ 82.8 ตามลำดับ ปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. ที่ตอบแบบสอบถาม โดยมากมีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 22 คน 60 คน และ 46 คนคิดเป็นร้อยละ 62.9, 63.2 และ 49.5 ตามลำดับ ปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. ส่วนใหญ่มีการศึกษา ระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า จำนวน 17 คน 48 คน และ 48 คน คิดเป็นร้อยละ 48.6, 50.5 และ 51.6 ตามลำดับ รองลงไปคือมีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี โดยที่กรรมการบริหาร อบต. มีจำนวน ผู้มีวุฒิสองสูงกว่าปริญญาตรี 22 คน หรือร้อยละ 23.2 ในขณะที่ปลัด อบต. มีจำนวนผู้มีวุฒิสองสูงกว่า ปริญญาตรี 17 คน หรือร้อยละ 48.5 และสมาชิกสภา อบต. มีจำนวนผู้มีวุฒิสองสูงกว่าปริญญาตรี 17 คน หรือร้อยละ 18.3 ในด้านอาชีพ ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 35 คน หรือ ร้อยละ 100 รับราชการ เป็นปลัด อบต. ส่วนกรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็น นักการเมืองท้องถิ่น จำนวน 56 คนและ 50 คน คิดเป็นร้อยละ 59.0 และ 53.8 ตามลำดับ รองลงมา คืออาชีพค้าขายและทำธุรกิจ กรรมการบริหาร อบต. จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 24.2 สมาชิกสภา อบต. จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 20.4 เมื่อพิจารณาระยะเวลาการดำรงตำแหน่งใน อบต. ทั้งปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. สมาชิกสภา อบต. ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งมากกว่า 3 ปี ขึ้นไป จำนวน 31 คน 64 คน และ 62 คน คิดเป็นร้อยละ 88.6, 67.4 และ 66.7 ตามลำดับ รองลงไปคือมากกว่า 2-3 ปี โดยที่ปลัด อบต. มีจำนวนผู้ดำรงตำแหน่งใน อบต. 3 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 8.6 กรรมการบริหาร อบต. 22 คน หรือร้อยละ 23.2 และสมาชิกสภา อบต. 22 คน หรือ ร้อยละ 23.7 เห็นได้ชัดว่าทั้งปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. โดยรวมมีประสบการณ์ ในการเข้ารับการอบรม เกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 20 คน 51 คน และ 54 คน คิดเป็นร้อยละ 57.1, 53.7 และ 58.1 ตามลำดับ โดยในส่วนผู้เคยผ่านการอบรมจาก หน่วยงานทางการศึกษา ทั้งปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. สมาชิกสภา อบต. เคยได้รับการ อบรมจากกรมการปกครองมากที่สุด จำนวน 13 คน 20 คน และ 29 คน คิดเป็นร้อยละ 39.4, 24.4 และ 34.5 ตามลำดับ รองลงมาคือกระทรวงการศึกษาธิการ จำนวน 10 คน 30 คน และ 24 คน คิดเป็นร้อยละ 30.3, 36.6 และ 28.6 ตามลำดับ จึงเชื่อได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ที่สามารถให้ ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามได้เป็นอย่างดี

**ตอนที่ 2 องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล
ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร**

ผลการวิเคราะห์องค์การประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร เพื่อตอบคำถามในข้อ 1 ว่าองค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับใด นั้น จากการพิจารณาให้ค่าน้ำหนักระดับองค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามในองค์ประกอบพร้อม ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความพร้อม ด้านความเหมาะสม และด้านความต้องการภายในท้องถิ่น มีรายละเอียดตามตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงค่าระดับองค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร

N = 223

องค์ประกอบ ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ปลัด อบต. n = 35			กรรมการบริหาร อบต. n = 95			สมาชิกสภา อบต. n = 93			ภาพรวม		
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ
ด้านความพร้อม	3.37	0.60	ปานกลาง	3.36	0.62	ปานกลาง	3.27	0.60	ปานกลาง	3.33	0.61	ปานกลาง
ด้านความเหมาะสม	3.37	0.60	ปานกลาง	3.39	0.61	ปานกลาง	3.28	0.54	ปานกลาง	3.34	0.56	ปานกลาง
ด้านความต้องการภายในท้องถิ่น	3.47	0.72	ปานกลาง	3.50	0.80	มาก	3.35	0.70	ปานกลาง	3.43	0.75	ปานกลาง
รวม	3.39	0.53	ปานกลาง	3.39	0.61	ปานกลาง	3.28	0.57	ปานกลาง	3.34	0.58	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 ผลของการวิเคราะห์องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมทั้งปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. ระบุว่า องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 3 กลุ่ม และทุกด้าน (ค่าเฉลี่ย = 3.34) เมื่อจำแนกองค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นรายด้าน ปลัด อบต. ระบุว่า องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านความต้องการภายในท้องถิ่น (ค่าเฉลี่ย = 3.47) ส่วนด้านความพร้อมและด้านความเหมาะสมรองลงมา มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย = 3.37) กรรมการบริหาร อบต. ระบุว่า องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความต้องการภายในท้องถิ่น (ค่าเฉลี่ย = 3.50) รองลงมา คือ ด้านความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย = 3.39) และด้านความพร้อม (ค่าเฉลี่ย = 3.36) และสมาชิกสภา อบต. ระบุว่า องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความต้องการภายในท้องถิ่น (ค่าเฉลี่ย = 3.35) ด้านความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย = 3.28) และด้านความพร้อม (ค่าเฉลี่ย = 3.27) เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่าทั้ง ปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. ระบุว่า ด้านความต้องการภายในท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 3.43) รองลงมา คือ ด้านความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย = 3.34) และด้านความพร้อม (ค่าเฉลี่ย = 3.33) ซึ่งบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานครมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษา
 ชั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร
 ตามตัวแปรที่ศึกษา

N = 223

องค์ประกอบ ความพร้อมในการจัด การศึกษาชั้นพื้นฐาน	ปลัด อบต. n = 35			กรรมการบริหาร อบต. n = 95			สมาชิกสภา อบต. n = 93			ภาพรวม		
	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านความพร้อม (X₁)	3.37	0.60	ปาน กลาง	3.36	0.62	ปาน กลาง	3.27	0.60	ปาน กลาง	3.33	0.61	ปาน กลาง
1.1 รายได้และการใช้ รายได้ (X ₁₁)	3.05	0.62	ปาน กลาง	3.13	0.70	ปาน กลาง	3.08	0.61	ปาน กลาง	3.10	0.65	ปาน กลาง
1.2 แผนการจัด การศึกษา (X ₁₂)	3.53	0.74	มาก กลาง	3.44	0.67	ปาน กลาง	3.35	0.66	ปาน กลาง	3.42	0.68	ปาน กลาง
1.3 ศักยภาพของ องค์การบริหาร ส่วนตำบล (X ₁₃)	3.50	0.61	มาก กลาง	3.45	0.63	ปาน กลาง	3.35	0.62	ปาน กลาง	3.42	0.63	ปาน กลาง
1.4 การกระจายอำนาจ ให้สถานศึกษา (X ₁₄)	3.25	0.69	ปาน กลาง	3.37	0.70	ปาน กลาง	3.24	0.66	ปาน กลาง	3.30	0.68	ปาน กลาง
1.5 รูปแบบการบริหาร การศึกษา (X ₁₅)	3.32	0.68	ปาน กลาง	3.29	0.76	ปาน กลาง	3.19	0.68	ปาน กลาง	3.25	0.71	ปาน กลาง
2. ด้านความเหมาะสม (X₂)	3.37	0.68	ปาน กลาง	3.39	0.61	ปาน กลาง	3.28	0.54	ปาน กลาง	3.34	0.56	ปาน กลาง
2.1 สัดส่วนจำนวน ผู้เรียน (X ₂₁)	3.51	0.66	มาก กลาง	3.27	0.80	ปาน กลาง	3.22	0.69	ปาน กลาง	3.29	0.74	ปาน กลาง
2.2 สภาพทางภูมิศาสตร์ (X ₂₂)	5.59	0.60	มาก กลาง	3.60	0.75	มาก กลาง	3.45	0.63	ปาน กลาง	3.53	0.68	มาก กลาง
2.3 ผลกระทบต่อ การจัดการศึกษา (X ₂₃)	3.40	0.77	ปาน กลาง	3.33	0.80	ปาน กลาง	3.15	0.74	ปาน กลาง	3.26	0.81	ปาน กลาง

ตารางที่ 9 (ต่อ)

องค์ประกอบ ความพร้อมในการจัด การศึกษาระดับพื้นฐาน	ปลัด อบต. n = 35			กรรมการบริหาร อบต. n = 95			สมาชิกสภา อบต. n = 93			ภาพรวม		
	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ
2.4 ประสบการณ์และ การมีส่วนร่วม (X ₂₄)	3.19	0.61	ปาน กลาง	3.24	0.68	ปาน กลาง	3.17	0.61	ปาน กลาง	3.20	0.64	ปาน กลาง
2.5 ความร่วมมือของ ชุมชน (X ₂₅)	3.42	0.75	ปาน กลาง	3.45	0.74	ปาน กลาง	3.33	0.64	ปาน กลาง	3.39	0.70	ปาน กลาง
3. ด้านความต้องการ ภายในท้องถิ่น (X ₃)	3.47	0.72	ปาน กลาง	3.50	0.80	มาก	3.35	0.70	ปาน กลาง	3.43	0.75	ปาน กลาง
3.1 ความเห็นของ ประชาชน (X ₃₁)	3.54	0.78	มาก	3.52	0.85	มาก	3.37	0.82	ปาน กลาง	3.46	0.83	ปาน กลาง
3.2 ความเห็นของ สภาองค์การบริหาร ส่วนตำบล (X ₃₂)	3.66	0.64	มาก	3.54	0.79	มาก	3.37	0.66	ปาน กลาง	3.49	0.72	ปาน กลาง
3.3 ความต้องการของ คณะกรรมการ สถานศึกษาและ บุคลากรใน สถานศึกษา (X ₃₃)	3.14	0.87	ปาน กลาง	3.46	0.90	ปาน กลาง	3.34	0.70	ปาน กลาง	3.39	0.85	ปาน กลาง

จากตารางที่ 9 ซึ่งเป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร ตามตัวแปรที่ศึกษา 13 ข้อ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้งสามกลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่แตกต่างกัน ทั้งสามกลุ่มระบุว่า องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความพร้อม ทั้งปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. ระบุว่าอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทั้งสามกลุ่มระบุว่า มีความพร้อมในระดับปานกลางทั้ง 5 ข้อ โดยพบว่า แผนการจัดการศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล การกระจายอำนาจให้สถานศึกษา รูปแบบการบริหารการศึกษา และรายได้และการใช้รายได้ องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความเหมาะสม ทั้งปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. ระบุว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทั้งสามกลุ่มระบุว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 5 ข้อ โดยพบว่าสภาพทางภูมิศาสตร์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ความร่วมมือของชุมชน สัดส่วนจำนวนผู้เรียน ผลกระทบต่อการจัดการศึกษา และประสบการณ์ และการมีส่วนร่วมเป็นลำดับสุดท้าย องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความต้องการภายในท้องถิ่น ทั้งปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. ระบุว่าด้านความต้องการภายในท้องถิ่น ประชาชนมีความต้องการที่จะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทั้งสามกลุ่มระบุว่า มีความต้องการภายในท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ข้อ โดยพบว่า ความเห็นของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ความเห็นของประชาชน และความต้องการของคณะกรรมการสถานศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษา

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบความพร้อมทางด้านความพร้อม
ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อ
กรุงเทพมหานคร

N = 223

องค์ประกอบ ความพร้อมในการจัด การศึกษาขั้นพื้นฐาน	ปลัด อบต. n = 35			กรรมการบริหาร อบต. n = 95			สมาชิกสภา อบต. n = 93			ภาพรวม		
	ระดับความพร้อม			ระดับความพร้อม			ระดับความพร้อม			ระดับความพร้อม		
	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านความพร้อม(X_1)	3.37	0.06	ปานกลาง	3.36	0.62	ปานกลาง	3.27	0.06	ปานกลาง	3.33	0.61	ปานกลาง
รายได้และการใช้รายได้ (X_{11})	3.05	0.62	ปานกลาง	3.13	0.70	ปานกลาง	3.08	0.61	ปานกลาง	3.10	0.65	ปานกลาง
1. สามารถจัดหารายได้ ทุกประเภท ไม่รวม เงินอุดหนุนจากรัฐ และเงินกู้	3.31	0.72	ปานกลาง	3.25	0.76	ปานกลาง	3.19	0.63	ปานกลาง	3.24	0.70	ปานกลาง
2. สามารถจัดเก็บรายได้ เพิ่มเพียงพอกับ การจัดการศึกษา สงเคราะห์เพื่อคนพิการ และผู้มีความสามารถ พิเศษ	3.14	0.65	ปานกลาง	3.19	0.83	ปานกลาง	3.09	0.63	ปานกลาง	3.14	0.77	ปานกลาง
3. สามารถจัดเก็บรายได้ เพิ่มเพียงพอกับ การจัดการศึกษาของ สถานศึกษาขนาดใหญ่	2.91	0.78	ปานกลาง	3.07	0.75	ปานกลาง	3.00	0.71	ปานกลาง	3.02	0.73	ปานกลาง
4. สามารถจัดเก็บรายได้ เพิ่มเพียงพอกับ การจัดการศึกษาของ สถานศึกษาใน โครงการพระราชดำริ	3.00	0.73	ปานกลาง	3.13	0.76	ปานกลาง	3.11	0.70	ปานกลาง	3.10	0.73	ปานกลาง

ตารางที่ 10 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ปลัด อบต.			กรรมการบริหาร อบต.			สมาชิกสภา อบต.			ภาพรวม		
	n = 35			n = 95			n = 93					
	ระดับความพร้อม			ระดับความพร้อม			ระดับความพร้อม			ระดับความพร้อม		
การศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ
5. สามารถจัดเก็บรายได้เพิ่มเพียงพอกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา	2.86	0.85	ปานกลาง	2.99	0.83	ปานกลาง	3.02	0.78	ปานกลาง	2.98	0.81	ปานกลาง
แผนการจัดการศึกษา(X ₁₂)	3.53	0.74	มาก	3.44	0.67	ปานกลาง	3.35	0.66	ปานกลาง	3.42	0.68	ปานกลาง
6. สามารถจัดการบริหารและวางแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.60	0.74	มาก	3.54	0.73	มาก	3.47	0.76	ปานกลาง	3.52	0.74	มาก
7. สามารถวางแผนและพัฒนาระบบงานสารบรรณให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษา	3.63	0.81	มาก	3.46	0.86	ปานกลาง	3.37	0.79	ปานกลาง	3.45	0.83	ปานกลาง
8. สามารถปฏิบัติการกิจด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.57	0.74	มาก	3.46	0.76	ปานกลาง	3.33	0.76	ปานกลาง	3.43	0.81	ปานกลาง
9. สามารถจัดทำนโยบายและวางแผนการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ	3.69	0.90	มาก	4.43	0.81	ปานกลาง	3.40	0.78	ปานกลาง	3.46	0.81	ปานกลาง
10. สามารถจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาอย่างเป็นระบบ	3.57	0.85	มาก	3.36	0.77	ปานกลาง	3.40	0.81	ปานกลาง	3.41	0.80	ปานกลาง

ตารางที่ 10 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ปลัด อบต.			กรรมการบริหาร อบต.			สมาชิกสภา อบต.			ภาพรวม		
	n = 35			n = 95			n = 93					
	ระดับความพร้อม			ระดับความพร้อม			ระดับความพร้อม			ระดับความพร้อม		
การศึกษาระดับพื้นฐาน	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ
11. สามารถจัดให้มีระบบการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานในด้านต่างๆ อย่างชัดเจนและต่อเนื่อง	3.49	0.95	ปานกลาง	3.53	0.90	มาก	3.41	0.74	ปานกลาง	3.47	0.84	ปานกลาง
12. สามารถจัดการศึกษาสงเคราะห์ อบต. ของท่าน จัดให้ผู้พิการ เด็ก ไร้สัญชาติ และเด็กเร่ร่อนเข้าเรียนในโรงเรียนตามศักยภาพของแต่ละคนที่จะเรียนได้	3.17	0.89	ปานกลาง	3.33	0.84	ปานกลาง	3.12	0.79	ปานกลาง	3.22	0.83	ปานกลาง
ศักยภาพขององค์กรบริหารส่วนตำบล (X ₁₃)	3.50	0.61	มาก	3.45	0.63	ปานกลาง	3.35	0.62	ปานกลาง	3.42	0.63	ปานกลาง
13. สามารถวางแผนและดำเนินการสรรหาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเพื่อรับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับพื้นฐาน	3.31	0.93	ปานกลาง	3.36	0.71	ปานกลาง	3.35	0.79	ปานกลาง	3.35	0.78	ปานกลาง
14. สามารถส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นได้โดยเน้นระบบคุณธรรม	3.71	0.89	มาก	3.54	0.82	มาก	3.42	0.74	ปานกลาง	3.52	0.80	มาก

ตารางที่ 10 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ปลัด อบต.			กรรมการบริหาร อบต.			สมาชิกสภา อบต.			ภาพรวม		
	n = 35			n = 95			n = 93					
	ระดับความพร้อม			ระดับความพร้อม			ระดับความพร้อม			ระดับความพร้อม		
การศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ
15. สามารถจัดหาบุคลากร ที่มีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานและพร้อม ที่จะปฏิบัติงานทุกด้าน ตามที่รัฐมอบหมาย	3.31	0.87	ปาน กลาง	3.28	0.74	ปาน กลาง	3.23	0.80	ปาน กลาง	3.26	0.78	ปาน กลาง
16. สามารถจัดเตรียม งบประมาณใน การจัดสร้างอาคาร สถานที่สำหรับการจัด การศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน อย่างเพียงพอเหมาะสม	3.23	0.94	ปาน กลาง	3.25	0.76	ปาน กลาง	3.24	0.80	ปาน กลาง	3.24	0.80	ปาน กลาง
17. สามารถจัดหาและ สนับสนุนวัสดุครุภัณฑ์ สำหรับการจัด การศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน อย่างเพียงพอและ เหมาะสม	3.46	0.66	ปาน กลาง	3.39	0.76	ปาน กลาง	3.32	0.71	ปาน กลาง	3.37	0.72	ปาน กลาง
18. สามารถนำระบบ บริหารงานของ ข้าราชการครูมาใช้ ในการบริหารงาน บุคคลของ อบต. ได้ มาตรฐานเดียวกับ กระทรวงศึกษาธิการ	3.37	0.91	ปาน กลาง	3.44	0.86	ปาน กลาง	3.28	0.83	ปาน กลาง	3.36	0.85	ปาน กลาง

ตารางที่ 10 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ปลัด อบต.			กรรมการบริหาร อบต.			สมาชิกสภา อบต.			ภาพรวม		
	n = 35			n = 95			n = 93					
	ระดับความพร้อม			ระดับความพร้อม			ระดับความพร้อม			ระดับความพร้อม		
การศึกษาระดับพื้นฐาน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ
19. สามารถจัดให้มีระบบบริหารงานที่บุคลากรมีส่วนร่วม ราบรื่น โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน	3.83	0.75	มาก	3.67	0.84	มาก	3.49	0.75	ปานกลาง	3.62	0.80	มาก
20. สามารถทำให้ชุมชนในเขตบริการมีความพึงพอใจในระบบบริหารของ อบต. ของท่าน	3.86	0.60	มาก	3.69	0.81	มาก	3.57	0.71	มาก	3.57	0.71	มาก
21. สามารถทำให้สถานศึกษาใน อบต. ของท่านจัดการศึกษามีคุณภาพและมาตรฐาน โดยผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนสถานศึกษา	3.46	0.82	ปานกลาง	3.41	0.78	ปานกลาง	3.27	0.74	ปานกลาง	3.36	0.77	ปานกลาง
การกระจายอำนาจให้สถานศึกษา (X_{14})	3.25	0.69	ปานกลาง	3.37	0.70	ปานกลาง	3.24	0.66	ปานกลาง	3.30	0.68	ปานกลาง
22. สามารถกระจายอำนาจให้สถานศึกษาในด้านวิชาการ ไม่น้อยกว่าอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่เคยได้รับ	3.37	0.88	ปานกลาง	3.46	0.82	ปานกลาง	3.34	0.79	ปานกลาง	3.40	0.82	ปานกลาง

ตารางที่ 10 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ปลัด อบต.			กรรมการบริหาร อบต.			สมาชิกสภา อบต.			ภาพรวม		
	n = 35			n = 95			n = 93					
	ระดับความพร้อม			ระดับความพร้อม			ระดับความพร้อม			ระดับความพร้อม		
การศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ
23. สามารถกระจายอำนาจให้สถานศึกษาในด้านงบประมาณไม่น้อยกว่าอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่เคยได้รับ	3.23	0.73	ปานกลาง	3.36	0.78	ปานกลาง	3.26	0.85	ปานกลาง	3.30	0.80	ปานกลาง
24. สามารถกระจายอำนาจให้สถานศึกษาในด้านบริหารงานบุคคลไม่น้อยกว่าอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่เคยได้รับ	3.23	0.73	ปานกลาง	3.37	0.76	ปานกลาง	3.18	0.74	ปานกลาง	3.27	0.75	ปานกลาง
25. สามารถกระจายอำนาจให้สถานศึกษาในด้านการบริหารงานทั่วไปไม่น้อยกว่าอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่เคยได้รับ	3.17	0.75	ปานกลาง	3.29	0.76	ปานกลาง	3.16	0.71	ปานกลาง	3.22	0.74	ปานกลาง

ตารางที่ 10 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ปลัด อบต. n = 35			กรรมการบริหาร อบต. n = 95			สมาชิกสภา อบต. n = 93			ภาพรวม		
	ระดับความพร้อม			ระดับความพร้อม			ระดับความพร้อม			ระดับความพร้อม		
	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ
รูปแบบการบริหาร การศึกษา (X ₁₅)	3.32	0.68	ปาน กลาง	3.29	0.76	ปาน กลาง	3.19	0.68	ปาน กลาง	3.25	0.71	ปาน กลาง
26. สามารถบริหารจัดการศึกษาด้วย ตนเอง หรือจัดตั้ง สหกรณ์การศึกษา ในระดับอำเภอ	3.14	0.77	ปาน กลาง	3.18	0.77	ปาน กลาง	3.15	0.74	ปาน กลาง	3.16	0.75	ปาน กลาง
27. สภา อบต. ของท่าน สามารถออกกฎหมาย ข้อบัญญัติ หรือ ข้อบังคับ กำหนด ให้มีคณะกรรมการ รับผิดชอบจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	3.43	0.74	ปาน กลาง	3.35	0.87	ปาน กลาง	3.19	0.76	ปาน กลาง	3.30	0.81	ปาน กลาง
28. สภา อบต. ของท่าน สามารถกำหนด องค์ประกอบ อำนาจ หน้าที่ของคณะกรรมการ รับผิดชอบการจัด การศึกษาขั้นพื้นฐาน ไว้อย่างชัดเจน	3.40	0.77	ปาน กลาง	3.35	0.86	ปาน กลาง	3.22	0.75	ปาน กลาง	3.30	0.80	ปาน กลาง

จากตารางที่ 10 ผลของการวิเคราะห์ องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวม
 ทั้งปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. ระบุว่ามีความพร้อมในการจัด
 การศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.33) โดยมีค่าเฉลี่ยตามความคิดเห็นของ
 ปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. คือ 3.37, 3.36 และ 3.27 ตามลำดับ
 องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความพร้อมในด้านรายได้และการใช้
 รายได้ พบว่าโดยภาพรวม ทั้งปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. ระบุว่า ความพร้อม
 ด้านรายได้ และการใช้รายได้ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 5 ข้อ (ค่าเฉลี่ย = 3.10) ค่าเฉลี่ยตามความคิดเห็นของ
 ทั้งสามกลุ่ม คือ 3.05, 3.13 และ 3.08 ตามลำดับ ปลัด อบต. ระบุว่า สามารถจัดหารายได้ทุกประเภท
 ไม่รวมเงินอุดหนุนจากรัฐ และเงินกู้มีค่าเฉลี่ยความพร้อมด้านนี้ สูงสุด (ค่าเฉลี่ย = 3.31) รองลงมา
 เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ สามารถจัดเก็บรายได้เพิ่มเพียงพอกับการจัดการศึกษา
 สงเคราะห์ เพื่อคนพิการและผู้มีความสามารถพิเศษ (ค่าเฉลี่ย = 3.14) ข้อที่พบว่ามีค่าเฉลี่ยความพร้อม
 ด้านนี้เป็นลำดับสุดท้าย คือสามารถจัดเก็บรายได้เพิ่มเพียงพอกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
 อาชีวศึกษา (ค่าเฉลี่ย = 2.86) กรรมการบริหาร อบต. ระบุว่าสามารถจัดหารายได้ทุกประเภท ไม่รวม
 เงินอุดหนุนจากรัฐ และเงินกู้ มีค่าเฉลี่ยความพร้อมด้านนี้สูงสุด (ค่าเฉลี่ย = 3.25) รองลงมา
 เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ สามารถจัดเก็บรายได้เพิ่มเพียงพอกับการจัดการศึกษา
 สงเคราะห์ เพื่อคนพิการและผู้มีความสามารถพิเศษ (ค่าเฉลี่ย = 3.19) ข้อที่พบว่ามีค่าเฉลี่ยความพร้อม
 ด้านนี้เป็นลำดับสุดท้าย คือ สามารถจัดเก็บรายได้เพิ่มเพียงพอกับการจัดการศึกษาของอาชีวศึกษา
 (ค่าเฉลี่ย = 2.99) และสมาชิกสภา อบต. ระบุว่าสามารถจัดหารายได้ทุกประเภท ไม่รวมเงินอุดหนุน
 จากรัฐและเงินกู้มีค่าเฉลี่ยความพร้อมสูงสุด (ค่าเฉลี่ย = 3.19) รองลงมาเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก
 ไปหาน้อย คือ สามารถจัดเก็บรายได้เพิ่มเพียงพอกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในโครงการ
 พระราชดำริ (ค่าเฉลี่ย = 3.11) ข้อที่พบว่ามีค่าเฉลี่ยความพร้อมด้านนี้เป็นลำดับสุดท้าย คือ สามารถ
 จัดเก็บรายได้เพิ่มเพียงพอกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขนาดใหญ่ (ค่าเฉลี่ย = 3.00) จะเห็น
 ได้ว่าผู้ให้ข้อมูลทั้งสามกลุ่ม แสดงความคิดเห็นด้านความพร้อมในด้านรายได้และการใช้รายได้
 ไม่แตกต่างกันอยู่ในระดับปานกลางทั้งสามกลุ่ม ทั้ง 5 ข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง
 องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความพร้อมในด้านแผนการจัดการศึกษา

พบว่า โดยภาพรวมทั้งปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. ระบุว่าความพร้อมด้านแผนการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 7 ข้อ (ค่าเฉลี่ย = 3.42) ค่าเฉลี่ยตามความคิดเห็นของทั้งสามกลุ่ม คือ 3.53, 3.44 และ 3.35 ตามลำดับ ปลัด อบต. ระบุว่า สามารถจัดทำนโยบายและวางแผนการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล มีค่าเฉลี่ยความพร้อมในด้านนี้สูงสุด (ค่าเฉลี่ย = 3.69) รองลงมาเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ สามารถวางแผนและพัฒนาระบบงานสารบรรณให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษา (ค่าเฉลี่ย = 3.63) ข้อที่พบว่ามีความพร้อมในด้านนี้เป็นลำดับสุดท้าย คือ สามารถจัดการศึกษาสงเคราะห์ อบต. ของท่านจัดให้ผู้พิการ ยากจน เด็กไร้สัญชาติ และเด็กเร่ร่อน เข้าเรียนในโรงเรียนตามศักยภาพของแต่ละคนที่จะเรียนได้ (ค่าเฉลี่ย = 3.17) กรรมการบริหาร อบต. ระบุว่า สามารถจัดการบริหารและวางแผน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยความพร้อมในด้านนี้สูงสุด (ค่าเฉลี่ย = 3.54) รองลงมาเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ สามารถจัดให้มีระบบการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจน และต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย = 3.53) ข้อที่พบว่ามีความพร้อมในด้านนี้เป็นลำดับสุดท้าย คือ สามารถจัดการศึกษาสงเคราะห์ อบต. ของท่านจัดให้ผู้พิการ ยากจน เด็กไร้สัญชาติ และเด็กเร่ร่อน เข้าเรียนในโรงเรียนตามศักยภาพของแต่ละคนที่จะเรียนได้ (ค่าเฉลี่ย = 3.33) และสมาชิกสภา อบต. ระบุว่า สามารถจัดการบริหารและวางแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยความพร้อมในด้านนี้สูงสุด (ค่าเฉลี่ย = 3.47) รองลงมาเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ สามารถจัดให้มีระบบการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจนและต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย = 3.41) ข้อที่พบว่ามีความพร้อมในด้านนี้เป็นลำดับสุดท้าย คือ สามารถจัดการศึกษาสงเคราะห์ อบต. ของท่าน จัดให้ผู้พิการ ยากจน เด็กไร้สัญชาติ และเด็กเร่ร่อน เข้าเรียนในโรงเรียนตามศักยภาพของแต่ละคน ที่จะเรียน ได้ (ค่าเฉลี่ย = 3.12) จะเห็นได้ว่าทั้ง ปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. มีความคิดเห็นในความพร้อมข้อนี้สอดคล้องและตรงกัน แสดงให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อ กรุงเทพมหานคร มีความพร้อมในด้านแผนการจัดการศึกษาในการจัดให้ผู้พิการ ยากจน เด็กไร้สัญชาติ และเด็กเร่ร่อน เข้าเรียนในโรงเรียนตามศักยภาพ ของแต่ละคนที่จะเรียนได้ ในระดับน้อยที่สุด ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาส่งเสริมสนับสนุน แผนการจัดการศึกษาในด้านนี้ อย่างจริงจังและต่อเนื่อง องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความพร้อม

ในด้านศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าโดยภาพรวมทั้งปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. ระบุว่าความพร้อมด้านศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 9 ข้อ (ค่าเฉลี่ย = 3.42) ค่าเฉลี่ยตามความคิดเห็นของทั้งสามกลุ่มคือ 3.50, 3.45 และ 3.35 ตามลำดับ ปลัด อบต. ระบุว่า สามารถทำให้ชุมชนในเขตบริการมีความพึงพอใจในระบบบริหารของ อบต. มีค่าเฉลี่ยความพร้อมในด้านนี้สูงสุด (ค่าเฉลี่ย = 3.86) รองลงมาเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ สามารถจัดให้มีระบบบริหารงานที่บุคลากรที่มีส่วนร่วม ราบรื่น โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน (ค่าเฉลี่ย=3.83) ข้อที่พบว่ามีค่าเฉลี่ยความพร้อมในด้านนี้เป็นลำดับสุดท้ายคือ สามารถจัดเตรียมงบประมาณในการสร้างอาคารสถานที่สำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเพียงพอและเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย = 3.23) กรรมการบริหาร อบต. ระบุว่า สามารถทำให้ชุมชนในเขตบริการมีความพึงพอใจในระบบบริหารของ อบต. มีค่าเฉลี่ยความพร้อมในด้านนี้สูงสุด (ค่าเฉลี่ย = 3.69) รองลงมาเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือสามารถจัดให้มีระบบบริหารงานที่บุคลากรที่มีส่วนร่วม ราบรื่น โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน (ค่าเฉลี่ย = 3.67) ข้อที่พบว่ามีค่าเฉลี่ยความพร้อมในด้านนี้ เป็นลำดับสุดท้าย คือ สามารถจัดเตรียมงบประมาณในการจัดสร้างอาคารสถานที่สำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเพียงพอและเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย=3.25) และสมาชิกสภา อบต. ระบุว่า สามารถทำให้ชุมชนในเขตบริการมีความพึงพอใจในระบบบริหารของ อบต. มีค่าเฉลี่ยความพร้อมในด้านนี้สูงสุด (ค่าเฉลี่ย = 3.57) รองลงมาเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ สามารถจัดให้มีระบบบริหารงานที่บุคลากรที่มีส่วนร่วม ราบรื่น โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน (ค่าเฉลี่ย = 3.49) ข้อที่พบว่ามีค่าเฉลี่ยความพร้อมด้านนี้เป็นลำดับสุดท้าย คือ สามารถจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพร้อมที่จะปฏิบัติงานทุกด้านตามที่รัฐมอบหมาย (ค่าเฉลี่ย = 3.23) จะเห็นได้ว่าความพร้อมด้านศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. มีความเห็นสอดคล้องกัน แสดงให้เห็นว่า อบต. มีศักยภาพเพียงพอที่จะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ เพราะมีระบบบริหารงานที่ดี และชุมชนมีความพึงพอใจในระดับปานกลางในการบริหารงานของ อบต. แต่สิ่งที่ยังต้องพัฒนาส่งเสริมศักยภาพในด้านให้เพิ่มขึ้น คือ การจัดเตรียมงบประมาณในการสร้างอาคารสถานที่สำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเพียงพอและเหมาะสม องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความพร้อม

ในด้านการกระจายอำนาจ ให้สถานศึกษาพบว่า โดยภาพรวม ทั้งปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. ระบุว่า ความพร้อมด้านการกระจายอำนาจให้สถานศึกษาอยู่ในระดับ ปานกลางทั้ง 4 ข้อ (ค่าเฉลี่ย = 3.30) ค่าเฉลี่ยตามความคิดเห็นของทั้งสามกลุ่มคือ 3.25, 3.37 และ 3.24 ตามลำดับ ปลัด อบต. ระบุว่า สามารถมีการกระจายอำนาจให้สถานศึกษาในด้านวิชาการ ไม่น้อยกว่าอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการเคยได้รับ มีค่าเฉลี่ย ความพร้อมในด้านนี้สูงสุด (ค่าเฉลี่ย = 3.37) รองลงมาเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ สามารถมีการกระจายอำนาจให้สถานศึกษาในด้านงบประมาณ ไม่น้อยกว่าอำนาจหน้าที่ของ สถานศึกษาที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการเคยได้รับและสามารถกระจายอำนาจให้สถานศึกษาในด้านการบริหารงานบุคคลไม่น้อยกว่าอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการเคยได้รับ ซึ่งทั้ง 2 ข้อ มีค่าเฉลี่ย ความพร้อมในด้านเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย = 3.23) ข้อที่พบว่ามีค่าเฉลี่ยความพร้อม ด้านนี้เป็นลำดับสุดท้าย คือ สามารถกระจายอำนาจให้สถานศึกษาในด้านการบริหาร งานทั่วไป ไม่น้อยกว่าอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการเคยได้รับ (ค่าเฉลี่ย = 3.17) กรรมการบริหาร อบต. ระบุว่า สามารถมีการกระจายอำนาจให้สถานศึกษาในด้านวิชาการ ไม่น้อยกว่า อำนาจหน้าที่ของ สถานศึกษาที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการเคยได้รับ มีค่าเฉลี่ยความพร้อมด้านนี้ สูงสุด (ค่าเฉลี่ย = 3.46) รองลงมาเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ สามารถกระจายอำนาจ ให้สถานศึกษาในด้านการบริหารงานบุคคลไม่น้อยกว่าอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาที่สังกัด กระทรวงศึกษาธิการเคยได้รับ (ค่าเฉลี่ย = 3.37) ข้อที่พบว่ามีค่าเฉลี่ยความพร้อมด้านนี้เป็นลำดับ สุดท้าย คือ สามารถกระจายอำนาจให้สถานศึกษาในด้านการบริหารงานทั่วไปไม่น้อยกว่าอำนาจ หน้าที่ของสถานศึกษาที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการเคยได้รับ (ค่าเฉลี่ย = 3.29) และสมาชิกสภา อบต. ระบุว่า สามารถมีการกระจายอำนาจให้สถานศึกษาในด้านวิชาการ ไม่น้อยกว่าอำนาจหน้าที่ ของสถานศึกษาที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เคยได้รับ มีค่าเฉลี่ยความพร้อมด้านนี้สูงสุด (ค่าเฉลี่ย = 3.34) รองลงมาเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ สามารถมีการกระจายอำนาจ ให้สถานศึกษาในด้านงบประมาณไม่น้อยกว่าอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาที่สังกัด กระทรวงศึกษาธิการ เคยได้รับ (ค่าเฉลี่ย = 3.26) ข้อที่พบว่ามีค่าเฉลี่ย ความพร้อมด้านนี้เป็นลำดับ สุดท้าย คือ สามารถกระจายอำนาจ ให้สถานศึกษาในด้านการบริหารงานทั่วไปไม่น้อยกว่าอำนาจ หน้าที่ของสถานศึกษาที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เคยได้รับ (ค่าเฉลี่ย = 3.16) องค์ประกอบความพร้อม

ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความพร้อมในด้านรูปแบบการบริหารการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมทั้งปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. ระบุว่า ความพร้อมด้านรูปแบบการบริหารการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ข้อ (ค่าเฉลี่ย = 3.25) ค่าเฉลี่ยตามความคิดเห็นของทั้งสามกลุ่มคือ 3.32, 3.29 และ 3.19 ตามลำดับ ปลัด อบต.และกรรมการบริหาร อบต. ระบุตรงกันว่า สภา อบต. สามารถออกกฎหมายข้อบัญญัติหรือข้อบังคับ กำหนดให้มีคณะกรรมการรับผิดชอบจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีค่าเฉลี่ยความพร้อมด้านนี้สูงสุด ค่าเฉลี่ย 3.43 และ 3.35 ตามลำดับ รองลงมาเรียงลำดับเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ สภา อบต. สามารถกำหนดองค์ประกอบอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการรับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้อย่างชัดเจน ค่าเฉลี่ย 3.40 และ 3.35 ตามลำดับ ข้อที่พบว่ามีความพร้อมด้านนี้เป็นลำดับสุดท้าย คือ สามารถบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเอง หรือจัดตั้งสหกรณ์การศึกษาในระดับอำเภอ ค่าเฉลี่ย 3.14 และ 3.18 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของสมาชิกสภา อบต. (ค่าเฉลี่ย = 3.15) สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพร้อมด้านนี้สูงสุดสมาชิกสภา อบต. มีความคิดเห็นว่า สภา อบต. สามารถกำหนดองค์ประกอบอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการรับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้อย่างชัดเจน (ค่าเฉลี่ย = 3.22) รองลงมาเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ สภา อบต. สามารถออกกฎหมายข้อบัญญัติ หรือข้อบังคับ กำหนดให้มีคณะกรรมการรับผิดชอบจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ค่าเฉลี่ย = 3.19) สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ซึ่งมีความคิดเห็นที่ตรงกันทั้งปลัด อบต. และกรรมการบริหาร อบต. คือ สามารถจัดบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเอง หรือจัดตั้งสหกรณ์การศึกษาในระดับอำเภอ (ค่าเฉลี่ย = 3.15)

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบความพร้อมทางด้านความเหมาะสม
ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกัน
กรุงเทพมหานคร

N = 223

องค์ประกอบ	ปลัด อบต. n = 35			กรรมการบริหาร อบต. n = 95			สมาชิกสภา อบต. n = 93			ภาพรวม		
	ระดับความเหมาะสม			ระดับความเหมาะสม			ระดับความเหมาะสม			ระดับความเหมาะสม		
	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน												
ด้านความเหมาะสม (X_2)	3.37	0.60	ปานกลาง	3.39	0.61	ปานกลาง	3.28	0.54	ปานกลาง	3.34	0.56	ปานกลาง
สัดส่วนจำนวนผู้เรียน (X_{21})	3.51	0.66	มาก	3.27	0.80	ปานกลาง	3.22	0.69	ปานกลาง	3.29	0.74	ปานกลาง
29. สถานศึกษามีความเหมาะสมสำหรับการรับนักเรียนเกินกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนนักเรียน	3.51	0.66	มาก	3.27	0.80	ปานกลาง	3.22	0.69	ปานกลาง	3.29	0.74	ปานกลาง
สภาพทางภูมิศาสตร์ (X_{22})	3.59	0.06	มาก	3.60	0.75	มาก	3.45	0.63	ปานกลาง	3.53	0.68	มาก
30. ลักษณะพื้นที่ทางภูมิศาสตร์เหมาะสมสำหรับการเดินทางมาสถานศึกษาของนักเรียน	3.66	0.68	มาก	3.61	0.78	มาก	3.45	0.70	ปานกลาง	3.55	0.73	มาก
31. พาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาสถานศึกษามีความเหมาะสม	3.57	0.65	มาก	3.57	0.83	มาก	3.45	0.68	ปานกลาง	3.52	0.75	มาก
32. ระยะทางมาสถานศึกษาของนักเรียนมีความเหมาะสม	3.54	0.61	มาก	3.61	0.83	มาก	3.45	0.70	ปานกลาง	3.53	0.75	มาก

ตารางที่ 11 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ปลัด อบต.			กรรมการบริหาร อบต.			สมาชิกสภา อบต.			ภาพรวม		
	N = 35			N = 95			N = 93					
	ระดับความเหมาะสม			ระดับความเหมาะสม			ระดับความเหมาะสม			ระดับความเหมาะสม		
การศึกษารัฐบาล	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ผลกระทบต่อการจัดการศึกษา (X ₂₃)	3.40	0.77	ปานกลาง	3.33	0.80	ปานกลาง	3.15	0.74	ปานกลาง	3.26	0.81	ปานกลาง
33. มีความเหมาะสมในการจัดตั้งสถานศึกษาเนื่องจากไม่มีสถานศึกษาอื่นในรัศมี 6 กิโลเมตร	3.40	0.77	ปานกลาง	3.33	0.88	ปานกลาง	3.15	0.74	ปานกลาง	3.26	0.81	ปานกลาง
33. มีความเหมาะสมในการจัดตั้งสถานศึกษาเนื่องจากไม่มีสถานศึกษาอื่นในรัศมี 6 กิโลเมตร	3.19	0.61	ปานกลาง	3.24	0.68	ปานกลาง	3.17	0.61	ปานกลาง	3.20	0.64	ปานกลาง
34. มีความเหมาะสมเนื่องจากเคยจัดการศึกษามาแล้ว	3.29	0.96	ปานกลาง	3.17	0.92	ปานกลาง	3.20	0.80	ปานกลาง	3.20	0.87	ปานกลาง
35. มีความเหมาะสมเนื่องจากได้มีการจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาอื่น ๆ ก่อนการถ่ายโอนในด้านทรัพย์สิน	3.06	0.73	ปานกลาง	3.27	0.84	ปานกลาง	3.20	0.80	ปานกลาง	3.21	0.78	ปานกลาง
36. มีความเหมาะสมเนื่องจากได้มีการจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาอื่น ๆ ก่อนการถ่ายโอนในด้านวิชาการ	3.11	0.80	ปานกลาง	3.31	0.84	ปานกลาง	3.24	0.74	ปานกลาง	3.25	0.79	ปานกลาง

ตารางที่ 11 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ปลัด อบต.			กรรมการบริหาร อบต.			สมาชิกสภา อบต.			ภาพรวม		
	n = 35			n = 95			n = 93					
	ระดับความเหมาะสม			ระดับความเหมาะสม			ระดับความเหมาะสม			ระดับความเหมาะสม		
การศึกษาระดับพื้นฐาน	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ
37. มีความเหมาะสม เนื่องจากได้มี การจัดสรรงบประมาณ ให้สถานศึกษาอื่น ๆ ก่อนการถ่ายโอน ในด้านบริการ	3.20	0.72	ปาน กลาง	3.18	0.74	ปาน กลาง	3.09	0.69	ปาน กลาง	3.14	0.71	ปาน กลาง
38. มีความเหมาะสม เนื่องจากได้มี การจัดสรรงบประมาณ ให้สถานศึกษาอื่น ๆ ก่อนการถ่ายโอน ในด้านกิจกรรม	3.31	0.72	ปาน กลาง	3.29	0.74	ปาน กลาง	3.11	0.67	ปาน กลาง	3.22	0.71	ปาน กลาง
ความร่วมมือของชุมชน (X_{25})	3.42	0.75	ปาน กลาง	3.45	0.74	ปาน กลาง	3.33	0.64	ปาน กลาง	3.39	0.70	ปาน กลาง
39. มีความเหมาะสม เนื่องจากชุมชน เกินกว่าร้อยละ 80 ให้ความร่วมมือ ในด้านทรัพย์สิน	3.26	0.78	ปาน กลาง	3.43	0.83	ปาน กลาง	3.24	0.68	ปาน กลาง	3.32	0.77	ปาน กลาง
40. มีความเหมาะสม เนื่องจากชุมชน เกินกว่าร้อยละ 80 ให้ความร่วมมือ ในด้านวิชาการ	3.26	0.78	ปาน กลาง	3.35	0.82	ปาน กลาง	3.22	0.67	ปาน กลาง	3.28	0.76	ปาน กลาง

ตารางที่ 11 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ปลัด อบต.			กรรมการบริหาร อบต.			สมาชิกสภา อบต.			ภาพรวม		
	n = 35			n = 95			n = 93					
	ระดับความเหมาะสม			ระดับความเหมาะสม			ระดับความเหมาะสม			ระดับความเหมาะสม		
การศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ
41. มีความเหมาะสม เนื่องจากชุมชน เกินกว่าร้อยละ 80 ให้ความร่วมมือ ในด้านบริการ	3.43	0.88	ปาน กลาง	3.47	0.82	ปาน กลาง	3.40	0.75	ปาน กลาง	3.43	0.80	ปาน กลาง
42. มีความเหมาะสม เนื่องจากชุมชน เกินกว่าร้อยละ 80 ให้ความร่วมมือ ในด้านกิจกรรม	3.74	0.82	มาก	3.54	0.77	มาก	3.46	0.73	ปาน กลาง	3.54	0.76	มาก

จากตารางที่ 11 ผลของการวิเคราะห์องค์ประกอบความพร้อมทางด้านความเหมาะสมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมทั้งปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. ระบุว่ามีความเหมาะสมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.34) โดยมีค่าเฉลี่ยตามความคิดเห็นของปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. คือ 3.37, 3.39 และ 3.28 ตามลำดับ องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความเหมาะสมในด้านสัดส่วนจำนวนผู้เรียน พบว่า โดยภาพรวมทั้งปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. สมาชิกสภา อบต. ระบุว่าความเหมาะสมด้านสัดส่วนจำนวนผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.29) ค่าเฉลี่ยตามความคิดเห็นของทั้งสามกลุ่ม คือ 3.51, 3.27 และ 3.22 ตามลำดับ ปลัด อบต. ระบุว่าสถานศึกษามีความเหมาะสมสำหรับการรับนักเรียนเกินกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนนักเรียน โดยปลัด อบต. ระบุว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก กรรมการบริหาร อบต. ระบุว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง และสมาชิกสภา อบต. ระบุว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง องค์ประกอบความพร้อม

ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความเหมาะสม ในด้านสภาพทางภูมิศาสตร์โดยภาพรวม ทั้งปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. ระบุว่า ความเหมาะสมด้านสภาพทางภูมิศาสตร์อยู่ในระดับมาก ทั้ง 3 ข้อ (ค่าเฉลี่ย = 3.53) โดยมีค่าเฉลี่ยตามความคิดเห็นของทั้งสามกลุ่ม คือ 3.59, 3.60 และ 3.45 ตามลำดับ ปลัด อบต. ระบุว่า ลักษณะพื้นที่ทางภูมิศาสตร์เหมาะสมสำหรับการเดินทางมาสถานศึกษาของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมด้านนี้สูงสุด (ค่าเฉลี่ย = 3.66) รองลงมาเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ พาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาสถานศึกษามีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย = 3.57) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย คือ ระยะทางมาสถานศึกษาของนักเรียนมีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย = 3.54) กรรมการบริหาร อบต. ระบุว่า ลักษณะพื้นที่ทางภูมิศาสตร์เหมาะสมสำหรับการเดินทางมาสถานศึกษาของนักเรียน และระยะทางมาสถานศึกษาของนักเรียนมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมในด้านนี้สูงสุด คือ 3.61 ลำดับรองลงมาคือ พาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาสถานศึกษามีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย = 3.57) และสมาชิกสภา อบต. ระบุว่าด้านความเหมาะสมทางสภาพภูมิศาสตร์ทั้ง 3 ข้อ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมในด้านนี้เท่ากันคือ 3.45 องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความเหมาะสมในด้านผลกระทบต่อการจัดการศึกษาโดยภาพรวม พบว่า ปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. ระบุว่าความเหมาะสมด้านผลกระทบต่อการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.26) มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นทั้งสามกลุ่มคือ 3.40, 3.33 และ 3.15 ตามลำดับ ปลัด อบต. กรรมการบริหารอบต. และสมาชิกสภา อบต. ระบุว่ามีความเหมาะสมในการจัดตั้งสถานศึกษาเนื่องจากไม่มีสถานศึกษาอื่นในรัศมี 6 กิโลเมตร ในระดับปานกลาง องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความเหมาะสมในด้านประสบการณ์และการมีส่วนร่วม โดยภาพรวม พบว่า ทั้งปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. ระบุว่าความเหมาะสมด้านประสบการณ์และการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 5 ข้อ (ค่าเฉลี่ย = 3.20) ค่าเฉลี่ยตามความคิดเห็นของทั้งสามกลุ่มคือ 3.19, 3.24 และ 3.17 ตามลำดับ ปลัด อบต. ระบุว่ามีความเหมาะสมเนื่องจากได้มีการจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาอื่น ๆ ก่อนการถ่ายโอนในด้านกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมในด้านนี้สูงสุด (ค่าเฉลี่ย = 3.31) รองลงมาเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือมีความเหมาะสมเนื่องจากเคยจัดการศึกษามาแล้ว (ค่าเฉลี่ย = 3.29) ข้อที่พบว่ามีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมในด้านนี้เป็นลำดับสุดท้าย คือมีความเหมาะสมเนื่องจากได้มีการจัดสรรงบประมาณให้

สถานศึกษาอื่น ๆ ก่อนการถ่ายโอนในด้านทรัพย์สิน (ค่าเฉลี่ย = 3.06) กรรมการบริหาร อบต. ระบุว่ามีความเหมาะสมเนื่องจากได้มีการจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาอื่น ๆ ก่อนการถ่ายโอนในด้านวิชาการ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมในด้านนี้สูงสุด (ค่าเฉลี่ย = 3.31) รองลงมาเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มีความเหมาะสมเนื่องจากได้มีการจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาอื่น ๆ ก่อนการถ่ายโอนในด้านกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย = 3.29) ข้อที่พบว่ามีความเหมาะสมในด้านนี้เป็นลำดับสุดท้าย คือ มีความเหมาะสมเนื่องจากเคยจัดการศึกษามาแล้ว (ค่าเฉลี่ย = 3.17) และสมาชิกสภา อบต. ระบุว่า มีความเหมาะสมเนื่องจากได้มีการจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาอื่น ๆ ก่อนการถ่ายโอนในด้านวิชาการ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมในด้านนี้สูงสุด (ค่าเฉลี่ย = 3.24) รองลงมา คือ มีความเหมาะสมเนื่องจากเคยจัดการศึกษามาแล้ว และมีความเหมาะสมเนื่องจากได้มีการจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาอื่น ๆ ก่อนการถ่ายโอนในด้านทรัพย์สิน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.20 ส่วนข้อที่พบว่ามีความเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย คือ มีความเหมาะสมเนื่องจากได้มีการจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาอื่น ๆ ก่อนการถ่ายโอนในด้านบริการ (ค่าเฉลี่ย = 3.09) องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความเหมาะสมในด้านความร่วมมือของชุมชนต่อการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมพบว่าทั้งปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. ระบุว่าความเหมาะสมด้านความร่วมมือของชุมชนต่อการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ข้อ (ค่าเฉลี่ย = 3.39) ค่าเฉลี่ยตามความคิดเห็นทั้งสามกลุ่มคือ 3.42, 3.45 และ 3.33 ตามลำดับ ทั้งปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. ระบุว่ามีความเหมาะสมเนื่องจากชุมชนเกินกว่า ร้อยละ 80 ให้ความร่วมมือในด้านกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมในด้านนี้สูงสุดค่าเฉลี่ย 3.74, 3.54 และ 3.46 ตามลำดับ รองลงมาเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ มีความเหมาะสมเนื่องจากชุมชนเกินกว่าร้อยละ 80 ให้ความร่วมมือในด้านบริการ ค่าเฉลี่ย 3.43, 3.47 และ 3.40 ตามลำดับ ข้อที่พบว่ามีความเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ปลัด อบต. ระบุว่า มี 2 ข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ มีความเหมาะสมเนื่องจากชุมชนเกินกว่าร้อยละ 80 ให้ความร่วมมือในด้านทรัพย์สิน และมีความเหมาะสมเนื่องจากชุมชนเกินกว่าร้อยละ 80 ให้ความร่วมมือในด้านวิชาการ (ค่าเฉลี่ย = 3.26) กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. ระบุว่ามีความเหมาะสมเนื่องจากชุมชนเกินกว่าร้อยละ 80 ให้ความร่วมมือในด้านวิชาการ มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้ายคือ 3.35 และ 3.22 ตามลำดับ

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบความพร้อมทางด้านความต้องการ
ภายในท้องถิ่นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1
เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร

N = 223

องค์ประกอบ	ปลัด อบต. n = 35			กรรมการบริหาร อบต. n = 95			สมาชิกสภา อบต. n = 93			ภาพรวม		
	ระดับความต้องการ			ระดับความต้องการ			ระดับความต้องการ			ระดับความต้องการ		
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ
ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน												
ด้านความต้องการภายในท้องถิ่น (X_2)	3.47	0.72	ปานกลาง	3.50	0.80	มาก	3.35	0.70	ปานกลาง	3.43	0.75	ปานกลาง
ความเห็นของประชาชน (X_{31})	3.54	0.78	มาก	3.52	0.85	มาก	3.37	0.82	ปานกลาง	3.46	0.83	ปานกลาง
43. ประชาชนในเขต อบต. ของท่านต้องการให้ อบต. จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.54	0.78	มาก	3.52	0.85	มาก	3.37	0.82	ปานกลาง	3.46	0.83	ปานกลาง
ความเห็นของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (X_{32})	3.66	0.64	มาก	3.54	0.79	มาก	3.37	0.66	ปานกลาง	3.49	0.72	ปานกลาง
44. สภา อบต. ของท่านเห็นชอบให้ อบต. จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.66	0.68	มาก	3.57	0.86	มาก	3.38	0.72	ปานกลาง	3.50	0.78	มาก
45. สภา อบต. ของท่านจัดสรรงบประมาณให้ทุกด้านตามความต้องการของสถานศึกษา	3.66	0.68	มาก	3.52	0.80	มาก	3.35	0.70	ปานกลาง	3.47	0.75	ปานกลาง
ความต้องการของคณะกรรมการสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษา (X_{33})	3.14	0.87	ปานกลาง	3.46	0.90	ปานกลาง	3.34	0.70	ปานกลาง	3.39	0.85	ปานกลาง
46. คณะกรรมการสถานศึกษาใน อบต. ของท่าน ต้องการให้ อบต. จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.57	0.74	มาก	3.56	0.92	มาก	3.43	0.79	ปานกลาง	3.51	0.84	มาก

ตารางที่ 12 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ปลัด อบต.			กรรมการบริหาร อบต.			สมาชิกสภา อบต.			ภาพรวม		
	n = 35			n = 95			n = 93					
	ระดับความต้องการ			ระดับความต้องการ			ระดับความต้องการ			ระดับความต้องการ		
การศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ระดับ
47. บุคลากรในสถานศึกษา ใน อบต. ของท่าน ต้องการให้ อบต. จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.46	0.95	มาก	3.57	0.93	มาก	3.40	0.81	ปาน กลาง	3.48	0.88	ปาน กลาง
48. บุคลากรในสถานศึกษา ใน อบต. ของท่าน ต้องการโอนย้ายไป สังกัด อบต.	2.91	1.15	ปาน กลาง	3.25	1.03	ปาน กลาง	3.20	0.95	ปาน กลาง	3.18	1.02	ปาน กลาง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

จากตารางที่ 12 ผลของการวิเคราะห์องค์ประกอบความพร้อมทางด้านความต้องการภายในท้องถิ่นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมทั้งปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. ระบุว่า มีความต้องการภายในท้องถิ่นที่จะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.43) โดยมีค่าเฉลี่ยตามความคิดเห็นของปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. คือ 3.47, 3.50 และ 3.35 ตามลำดับ องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความต้องการภายในท้องถิ่นในด้านความเห็นของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.46) ทั้งปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิก อบต. ระบุว่า ประชาชนในเขต อบต. ต้องการให้ อบต. จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยตามความคิดเห็นของทั้งสามกลุ่ม คือ 3.54, 3.52 และ 3.37 ตามลำดับ องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความต้องการภายในท้องถิ่นในด้านความเห็นของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวม พบว่า ทั้งปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. ระบุว่า ความต้องการภายในท้องถิ่นด้านความเห็นของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง

ทั้ง 2 ข้อ (ค่าเฉลี่ย = 3.49) ค่าเฉลี่ยตามความคิดเห็นของทั้งสามกลุ่ม คือ 3.66, 3.54 และ 3.37 ตามลำดับ ปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. ระบุว่าสภา อบต. เห็นชอบให้ อบต. จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยความต้องการภายในท้องถิ่นในด้านนี้สูงสุด ค่าเฉลี่ยตามความคิดเห็นของทั้งสามกลุ่มคือ 3.66, 3.57 และ 3.38 ตามลำดับ และปลัด อบต. ยังระบุว่าสภา อบต. ต้องการจัดสรรงบประมาณให้ทุกด้านตามความต้องการของสถานศึกษา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากันคือ 3.66 ส่วนกรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. ระบุว่าสภา อบต. ต้องการจัดสรรงบประมาณให้ทุกด้านตามความต้องการของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ 3.52 และ 3.35 ตามลำดับ องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความต้องการภายในท้องถิ่นในด้านความต้องการของคณะกรรมการสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่า ทั้งปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. ระบุว่า ความต้องการภายในท้องถิ่นด้านความต้องการของคณะกรรมการสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ข้อ (ค่าเฉลี่ย = 3.39) ค่าเฉลี่ยตามความคิดเห็นของทั้งสามกลุ่มคือ 3.14, 3.46 และ 3.34 ตามลำดับ ปลัด อบต. และสมาชิกสภา อบต. ระบุว่าคณะกรรมการสถานศึกษาใน อบต. ต้องการให้ อบต. จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยในด้านนี้สูงสุดคือ 3.57 และ 3.43 ตามลำดับ ส่วนกรรมการบริหาร อบต. ระบุว่า บุคลากรในสถานศึกษาใน อบต. ต้องการให้ อบต. จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีค่าเฉลี่ยความต้องการในด้านนี้สูงสุดคือ 3.57 รองลงมาเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยทั้ง ปลัด อบต. และสมาชิกสภา อบต. ระบุว่าบุคลากรในสถานศึกษาใน อบต. ต้องการให้ อบต. จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยตามความคิดเห็นของทั้งสองกลุ่มคือ 3.46 และ 3.40 ตามลำดับ ส่วนกรรมการบริหาร อบต. ระบุว่า คณะกรรมการสถานศึกษาใน อบต. ต้องการให้ อบต. จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นความต้องการภายในท้องถิ่นอันดับรองลงมาค่าเฉลี่ย 3.56 ข้อที่พบว่า มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้ายทั้งสามกลุ่มมีความคิดเห็นตรงกันว่า บุคลากรในสถานศึกษาใน อบต. ต้องการโอนย้ายไปสังกัด อบต. ค่าเฉลี่ย 2.91, 3.25 และ 3.20 ตามลำดับ

**ตอนที่ 3 ความแตกต่างทางความคิดเห็นของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1
เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร**

ตารางที่ 13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับองค์ประกอบ ความพร้อมในการจัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร
ตามความคิดของบุคลากร ในองค์การบริหารส่วนตำบลในภาพรวม

องค์ประกอบความพร้อม ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	df	SS	MS	F	Sig
1. ความพร้อม (X_1)					
ระหว่างกลุ่ม	2	0.486	0.243	0.658	0.519
ภายในกลุ่ม	220	81.220	0.369		
รวม	222	81.706			
2. ความเหมาะสม (X_2)					
ระหว่างกลุ่ม	2	0.634	0.317	0.995	0.372
ภายในกลุ่ม	220	70.138	0.319		
รวม	222	70.773			
3. ความต้องการภายในท้องถิ่น (X_3)					
ระหว่างกลุ่ม	2	0.989	0.494	0.887	0.414
ภายในกลุ่ม	220	122.671	0.558		
รวม	222	123.660			
ภาพรวม (X_{tot})					
ระหว่างกลุ่ม	2	0.578	0.289	0.848	0.430
ภายในกลุ่ม	220	75.039	0.341		
รวม	222	75.618			

จากตารางที่ 13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับองค์ประกอบ ความพร้อม
ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร
ตามความคิดของ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ระดับองค์ประกอบ ความพร้อม
ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร
ตามความคิดเห็นของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ 0.05 ดังค่าเฉลี่ยที่แสดงไว้ในตารางที่ 8

ตารางที่ 14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับองค์ประกอบ ความพร้อมในการจัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร
ตามความคิดของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลด้านความพร้อม

องค์ประกอบความพร้อม ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	df	SS	MS	F	Sig.
ด้านความพร้อม (X₁)					
รายได้และการใช้รายได้ (X ₁₁)					
ระหว่างกลุ่ม	2	0.195	0.097	0.231	0.794
ภายในกลุ่ม	220	92.750	0.422		
รวม	222	92.945			
แผนการจัดการศึกษา (X ₁₂)					
ระหว่างกลุ่ม	2	0.857	0.429	0.927	0.397
ภายในกลุ่ม	220	101.729	0.462		
รวม	222	102.586			
ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล (X ₁₃)					
ระหว่างกลุ่ม	2	0.755	0.378	0.966	0.382
ภายในกลุ่ม	220	85.993	0.391		
รวม	222	86.748			
การกระจายอำนาจให้สถานศึกษา (X ₁₄)					
ระหว่างกลุ่ม	2	0.938	0.469	1.007	0.367
ภายในกลุ่ม	220	102.404	0.465		
รวม	222	103.341			
รูปแบบการบริหารการศึกษา (X₁₅)					
ระหว่างกลุ่ม	2	0.725	0.362	0.713	0.491
ภายในกลุ่ม	220	111.853	0.508		
รวม	222	112.577			
ภาพรวมด้านความพร้อม (X₁)					
ระหว่างกลุ่ม	2	0.468	0.3243	0.658	0.519
ภายในกลุ่ม	220	81.220	0.369		
รวม	222	81.706			

จากตารางที่ 14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับองค์ประกอบ ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร ด้านความพร้อม ตามความคิดของ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ระดับองค์ประกอบ ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อ กรุงเทพมหานคร ด้านความพร้อม ตามความคิดเห็นของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังค่าเฉลี่ยที่แสดงไว้ในตารางที่ 9

ตารางที่ 15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับองค์ประกอบ ความพร้อมในการจัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร
ตามความคิดของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านความเหมาะสม

องค์ประกอบความพร้อม ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	df	SS	MS	F	Sig.
ด้านความเหมาะสม (X₂)					
สัดส่วนจำนวนผู้เรียน (X ₂₁)					
ระหว่างกลุ่ม	2	2.306	1.153	2.126	0.122
ภายในกลุ่ม	220	119.326	0.542		
รวม	222	121.632			
สภาพทางภูมิศาสตร์ (X ₂₂)					
ระหว่างกลุ่ม	2	1.109	0.554	1.199	0.303
ภายในกลุ่ม	220	101.721	0.462		
รวม	222	102.830			
ผลกระทบต่อจัดการศึกษา (X ₂₃)					
ระหว่างกลุ่ม	2	2.213	1.107	1.701	0.185
ภายในกลุ่ม	220	143.177	0.651		
รวม	222	145.390			
ประสบการณ์และการมีส่วนร่วม (X ₂₄)					
ระหว่างกลุ่ม	2	0.279	0.140	0.338	0.713
ภายในกลุ่ม	220	90.716	0.412		
รวม	222	90.996			
ความร่วมมือของชุมชน (X ₂₅)					
ระหว่างกลุ่ม	2	0.702	0.351	0.713	0.491
ภายในกลุ่ม	220	108.331	0.492		
รวม	222	109.033			
ภาพรวมด้านความเหมาะสม (X₂)					
ระหว่างกลุ่ม	2	0.634	0.317	0.995	0.372
ภายในกลุ่ม	220	70.138	0.319		
รวม	222	70.773			

จากตารางที่ 15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับองค์ประกอบ ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร ด้านความเหมาะสม ตามความคิดของ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ระดับองค์ประกอบ ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร ด้านความเหมาะสม ตามความคิดเห็นของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังค่าเฉลี่ยที่แสดงไว้ในตารางที่ 9

ตารางที่ 16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับองค์ประกอบ ความพร้อมในการจัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร
ตามความคิดของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านความต้องการภายในท้องถิ่น

องค์ประกอบความพร้อม ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	df	SS	MS	F	Sig.
ด้านความต้องการภายในท้องถิ่น (X₃)					
ความเห็นของประชาชน (X ₃₁)					
ระหว่างกลุ่ม	2	1.363	0.682	1.000	0.370
ภายในกลุ่ม	220	149.982	0.682		
รวม	222	151.345			
ความเห็นของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (X ₃₂)					
ระหว่างกลุ่ม	2	2.672	1.336	2.606	0.076
ภายในกลุ่ม	220	112.787	0.513		
รวม	222	115.460			
ความต้องการของคณะกรรมการสถานศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษา (X ₃₃)					
ระหว่างกลุ่ม	2	0.857	0.429	0.590	0.555
ภายในกลุ่ม	220	159.683	0.726		
รวม	222	160.540			
ภาพรวมด้านความต้องการภายในท้องถิ่น (X₃)					
ระหว่างกลุ่ม	2	0.989	0.494	0.887	0.414
ภายในกลุ่ม	220	122.671	0.558		
รวม	222	123.660			

จากตารางที่ 16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับองค์ประกอบ ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร ด้านความต้องการภายในท้องถิ่น ตามความคิดของ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ระดับองค์ประกอบ ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร ด้านความต้องการภายในท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังค่าเฉลี่ยที่แสดงไว้ในตารางที่ 9

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 2 ประการ คือ ประการแรก เพื่อทราบองค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร ประการที่สอง เพื่อให้ทราบความแตกต่างทางความคิดเห็นของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร เพื่อแสดงให้เห็นถึงระดับองค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 จำนวน 41 แห่ง และเลือกตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) กลุ่มตัวอย่างคือบุคลากรในแต่ละ อบต. ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม แต่ละกลุ่มประกอบด้วย ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล 3 คน และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 3 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 252 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้กรอบแนวคิดจากเกณฑ์การประเมินความพร้อมของกระทรวงศึกษาธิการใน 3 ด้าน คือ ด้านความพร้อม ด้านความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่หนึ่ง สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่สอง สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยัง อบต. 36 แห่ง จำนวน 252 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จาก 36 แห่ง จำนวน 223 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.49 แล้วนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ โดยใช้ค่าความถี่ (frequencies) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (arithmetic mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และเปรียบเทียบ F-test

สรุปผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิเคราะห์องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร ผลการวิเคราะห์ มีดังนี้

1.1 ปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. มีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาองค์ประกอบความพร้อมเป็นรายด้าน พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีระดับองค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับปานกลางทั้ง 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านความต้องการภายในท้องถิ่น ด้านความเหมาะสม และด้านความพร้อม

1.1.1 ปลัด อบต. มีความคิดเห็นว่า องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีองค์ประกอบความพร้อมอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านความต้องการภายในท้องถิ่น ด้านความพร้อม และด้านความเหมาะสมภายในท้องถิ่น ซึ่ง 2 ด้านนี้มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

1.1.2 กรรมการบริหาร อบต. มีความคิดเห็นว่า องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีองค์ประกอบความพร้อมอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านความต้องการภายในท้องถิ่น ด้านความเหมาะสม และด้านความพร้อม

1.1.3 สมาชิกสภา อบต. มีความคิดเห็นว่า องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีองค์ประกอบความพร้อมอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านความต้องการภายในท้องถิ่น ด้านความเหมาะสม และด้านความพร้อม

2. ความแตกต่างทางความคิดเห็นของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกกรุงเทพมหานคร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

2.1 ความแตกต่างทางความคิดเห็นของปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. เกี่ยวกับองค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกกรุงเทพมหานคร พบว่า ในภาพรวมขององค์ประกอบความพร้อมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านขององค์ประกอบความพร้อมดังนี้

2.1.1 องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความพร้อม พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกกรุงเทพมหานคร คือทั้งปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.1.2 องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความเหมาะสม พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกกรุงเทพมหานคร คือทั้งปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.1.3 องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความต้องการภายในท้องถิ่น พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกกรุงเทพมหานคร คือทั้งปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การอภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผล โดยแยกเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ ดังนี้

1. องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้ให้ข้อมูลคือทั้ง ปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า ด้านความต้องการภายในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านความพร้อมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และมีค่าระดับในระดับปานกลาง จากการที่องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับปานกลางนั้น ยังไม่เพียงพอที่จะสรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร มีองค์ประกอบความพร้อมในทั้ง 3 ด้าน เพียงพอที่จะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ ทั้งนี้เนื่องจากว่า ค่าเฉลี่ยที่ปรากฏ ถึงแม้ว่าจะอยู่ในระดับปานกลาง แต่เป็นระดับปานกลางที่ไม่สูงมากนัก เป็นระดับปานกลางที่อาจกล่าวได้ว่ายังมีองค์ประกอบพร้อมน้อยที่จะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาด้านความพร้อม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้วิจัยเห็นว่า ทั้งสามกลุ่มที่ตอบแบบสอบถามที่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันนั้น เป็นเพียงการแสดงทรรศนะเชิงเห็นด้วยและยอมรับในหลักการที่รัฐจะมีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542) พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 และพระราชบัญญัติเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ค่าเฉลี่ยที่แสดงว่าองค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร ที่แสดงว่าอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สูงเท่าที่ควร แสดงให้เห็นว่า ความพร้อมหรือศักยภาพและความเป็นไปได้ที่จะดำเนินการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร ยังขาดความสมดุลระหว่างเป้าหมายในการดำเนินการจัดการศึกษาขององค์กรกับอำนาจตามที่กฎหมายกำหนด เท่ากับแสดงให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร ยังมีองค์ประกอบความพร้อมไม่เพียงพอที่จะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังต้องมีการเตรียมองค์ประกอบความพร้อมทั้ง 3 ด้านให้สูงขึ้น เพื่อรองรับการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาต่อไป สอดคล้องกับ พล.ต.ต.ดำรง ทวีมา และคณะ (2544 : 30) ได้ศึกษาการเตรียมความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการรองรับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พบว่า ทุกฝ่ายมีความเห็นด้วยในหลักการที่จะมีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาและงานด้านศาสนา ไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะ อบต. รับผิดชอบ แต่เนื่องจากปัจจุบัน อบต. เกือบทั้งหมดไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ยังอยู่ในสภาพที่ไม่มีความพร้อมเท่าที่ควร ยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในภารกิจนี้ อาจทำให้งานล่าช้า และไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร ประกอบกับงานการศึกษาเป็นเรื่องการใช้วิชาชีพที่ต้องอาศัยผู้มีความรู้และผู้มีประสบการณ์มาบริหารจัดการ และ อบต. เองก็ขาดงบประมาณที่จะนำมาสนับสนุนในด้านนี้

มีความจำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการวางพื้นฐานด้านสาธารณูปโภค แหล่งน้ำ ถนน หนทาง ไฟฟ้า ประปา ให้ครบสมบูรณ์เสียก่อน เมื่อมีความพร้อมแล้วจึงขอรับโอนงานนี้มาดำเนินการ ในระยะต่อไป อาจต้องใช้เวลาอีกไม่น้อยกว่า 5 ปี ดังนั้นในช่วงนี้จึงขอให้หน่วยงานระดับสูงได้ช่วยเหลือและสนับสนุน ด้านงบประมาณ บุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และการฝึกอบรม และพัฒนาบุคลากรให้ด้วย แต่อย่างไรก็ตามหากให้ อบต. รับผิดชอบงานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งหมด ส่วนกลางจะต้องโอนงบประมาณ บุคลากร อาคารสถานที่ และอื่น ๆ มาให้ด้วย เพราะ อบต. ทุกแห่งคงไม่มีศักยภาพเพียงพอที่จะต้องหางบประมาณจำนวนมากมาดำเนินการเองทั้งหมด

จากผลการวิจัยทางด้านความพร้อม ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัด ติดต่อกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบความพร้อม ด้านอื่น ๆ ผู้วิจัยเห็นว่า ยังไม่มีความพร้อมเท่าที่ควรที่จะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ ทั้งในด้าน แผนการจัดการศึกษา ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีเพียงปลัด อบต. เท่านั้นที่ระบุว่า มีความพร้อมสูง ทั้งนี้อาจเกิดจากการยอมรับในหลักการและการสนองรับนโยบายของรัฐที่จะ กระจายอำนาจการจัดการศึกษามาสู่ท้องถิ่น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนา ความพร้อมในด้านนี้ให้สูงขึ้นกว่าเดิม รวมทั้งรูปแบบการบริหารการศึกษาและการกระจายอำนาจให้ สถานศึกษาที่ยังต้องส่งเสริม สนับสนุนให้สูงขึ้นต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านรายได้และการใช้รายได้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในด้านความพร้อม แม้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 จะสามารถจัดหารายได้ ทุกประเภทไม่รวมเงินจากรัฐและเงินกู้ และสามารถจัดเก็บรายได้เพิ่มเพียงพอกับการจัดการศึกษา ประเภทต่าง ๆ แต่จากค่าเฉลี่ยที่ปรากฏทำให้ทราบว่ายังอยู่ในระดับที่ไม่เพียงพอที่จะจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน จึงเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการบริหารจัดการ และทำให้องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร มีความพร้อมในด้านนี้น้อย หรือไม่เพียงพอเท่าที่ควรที่จะ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับผลการวิจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งปัญหาในด้านรายได้และ การใช้รายได้นี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ร.ต.อ.สมบูรณ์ สีแดง และคณะ (ร.ต.อ.สมบูรณ์ สีแดง และคณะ, อ้างถึงใน สุริภาศ สีหะวงษ์ 2544 : 126) ซึ่งวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการบริหารงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า มีปัญหาด้านงบประมาณที่จัดเก็บได้น้อย ได้รับเงินอุดหนุน ไม่เพียงพอกับความต้องการ สอดคล้องกับ โกวิทย์ พวงงาม (2539 : 35) ได้สำรวจภาคสนามถึง ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2538 พบประเด็นปัญหาที่คล้ายคลึงกัน คือ การจัดสรรงบประมาณน้อยไม่สอดคล้องกับปัญหาและ

ความต้องการ ทำงานไม่ทันงบประมาณ และจัดสรรยังไม่เป็นธรรมเท่าที่ควร สอดคล้องกับ วีระพงษ์ เชนบุญ และคณะ (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษาความพร้อมในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน 12 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตการศึกษา 10 ด้านปัญหาและอุปสรรค พบว่า งบประมาณใน ส่วนการศึกษายังมีไม่เพียงพอ สอดคล้องกับ สุจิตศักดิ์ นุสีหา (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เกี่ยวกับการส่งเสริมการศึกษา บริการสังคม และ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการส่งเสริมการศึกษา พบว่า องค์การบริหาร ส่วนตำบลไม่มีงบประมาณเพียงพอที่จะให้การสนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษา ด้านการบริการ สังคม พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีงบประมาณเพียงพอที่จะดำเนินการด้านการบริการ สังคมในแก่ประชาชนในท้องถิ่น และขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ จากความไม่พร้อมหรือพร้อมน้อย ในด้านรายได้และการใช้รายได้ จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้องค์ประกอบความพร้อมในด้านนี้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

จากการที่พบว่า องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ซึ่งรองลงมาเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย จากด้านความต้องการ ภายในท้องถิ่น เนื่องจากทั้งในด้านสภาพทางภูมิศาสตร์ ความร่วมมือของชุมชน สัดส่วนจำนวนผู้เรียน ผลกระทบต่อการจัดการศึกษา และประสบการณ์และการมีส่วนร่วม ซึ่งทั้ง 5 ข้อ มีความเหมาะสม ในระดับหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่ายังมีความเหมาะสมในระดับหนึ่งเท่านั้นที่จะจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาส่งเสริมในด้านต่าง ๆ ให้สูงขึ้นกว่าเดิม ซึ่งใน ด้านความเหมาะสมนี้ จะเห็นว่า สภาพทางภูมิศาสตร์มีความเหมาะสมมากที่สุด ตามความคิดเห็น โดยภาพรวมของทั้ง 3 กลุ่ม แสดงให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อ กรุงเทพมหานคร มีลักษณะพื้นที่ทางภูมิศาสตร์เหมาะสมสำหรับการเดินทางมาสถานศึกษาของ นักเรียน ระยะทางมาสถานศึกษา และพาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาสถานศึกษาของนักเรียน มีความเหมาะสมในระดับมาก ซึ่งเท่ากับเป็นการชี้ให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเน้นที่การพัฒนา โครงสร้างทางถาวรวัตถุมากกว่าการดำเนินงานด้านอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญเชษฐ์ ยินดี และคณะ (2540 : 69) ทำการศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล : แนวทางปรับปรุงแก้ไขการบริหารงาน กรณีศึกษา : คณะกรรมการบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น พบว่า ผลการดำเนินงานของ อบต. ส่วนใหญ่เน้นที่การพัฒนาโครงสร้างทางถาวรวัตถุ ได้แก่ การสร้างถนน และพัฒนาแหล่งน้ำ ยังขาด การวางแผนพัฒนาทางด้านการศาสนา สาธารณสุข เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมอื่น ๆ ที่สำคัญ

ส่วนความเหมาะสมทางด้านความร่วมมือของชุมชนที่มีระดับไม่สูงมากนัก เนื่องจากว่าชุมชนเกินกว่าร้อยละ 80 ให้ความร่วมมือในด้านวิชาการน้อย ด้านสัดส่วนจำนวนผู้เรียน พบว่าเนื่องจากว่าสถานศึกษา ยังไม่มีความเหมาะสมเพียงพอสำหรับการรับนักเรียนเกินกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนนักเรียน ด้านผลกระทบต่อการจัดการศึกษา พบว่า เนื่องจากว่า ยังมีสถานศึกษาอื่นอยู่ในรัศมี 6 กิโลเมตร ทำให้นักเรียนมีตัวเลือกในการตัดสินใจที่จะเข้าศึกษาในสถานศึกษาของ อบต. และสถานศึกษาอื่น ๆ และด้านประสบการณ์และการมีส่วนร่วม พบว่า เนื่องจากได้มีการจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาอื่น ๆ ก่อนการถ่ายโอนในด้านบริการ ยังอยู่ในระดับไม่ดีเท่าที่ควร จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ องค์ประกอบความพร้อมด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง

การที่พบว่า องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความต้องการภายในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมากกว่าด้านอื่น ๆ นั้น ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นเรื่องของความต้องการภายในท้องถิ่นเองที่จะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ถึงแม้ว่าค่าเฉลี่ยที่แสดงจะยังไม่เพียงพอที่จะสนับสนุนว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร มีความต้องการภายในท้องถิ่นที่จะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีประสิทธิภาพ ความต้องการภายในท้องถิ่นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เนื่องจากความเห็นของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ความเห็นของประชาชน และความต้องการของคณะกรรมการสถานศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษาที่ต้องการจะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นเรื่องของความต้องการของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลและชุมชน ทั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นการแสดงความคิดเห็นเพื่อสนองตอบนโยบายของรัฐและรองรับการกระจายอำนาจทางการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้เพราะบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลรวมทั้งชุมชนต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด เพราะนอกจากความรับผิดชอบจากทุกฝ่ายแล้ว ทั้งสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชน และคณะกรรมการและบุคลากรในสถานศึกษา ต้องรับผิดชอบการกระจายอำนาจทางการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และเพื่อเป็นการตอบสนองต่อความต้องการของตนเองหรือชุมชนอย่างแท้จริง ดังนั้นจึงต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและความต้องการภายในท้องถิ่นของตน แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าบุคลากรภายในองค์การบริหารส่วนตำบลและชุมชน แสดงความต้องการภายในท้องถิ่นที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับมาก จะทำให้รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมที่จะดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพต่อไป

2. จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร ทั้งปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. ในภาพรวมขององค์ประกอบความพร้อมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความพร้อม ด้านความเหมาะสม และด้านความต้องการภายในท้องถิ่น มีระดับของความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านขององค์ประกอบความพร้อม พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน ซึ่งน่าจะเกิดจากขณะนี้รัฐบาลได้ให้ความสำคัญในเรื่องการกระจายอำนาจทางการศึกษาไปสู่ท้องถิ่น และการเตรียมความพร้อมให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับภารกิจด้านการจัดการศึกษา ด้วยการจัดการอบรมสัมมนา เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนแนวทางในการประสานงานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับส่วนกลาง ทำให้บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร ทั้งสามกลุ่มส่วนใหญ่มีความรู้ ความสามารถ มีความเข้าใจ มีประสบการณ์ที่เคยผ่านการอบรมและศึกษาด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจากหน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ ที่เหมือน ๆ กัน เช่น กรมการปกครอง กระทรวงศึกษาธิการ เพราะอยู่ในองค์กรเดียวกัน และมีความพร้อมในองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน ตามหลักการที่จะรองรับการกระจายอำนาจทางการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด นั่นคือ เห็นด้วยที่จะให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ถึงแม้ว่าจะมีองค์ประกอบความพร้อมมากหรือน้อยก็ตาม รวมทั้งมีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเหมือนกัน จึงมีความเข้าใจที่ตรงกัน การแสดงความคิดเห็นในการตอบแบบสอบถาม จึงไม่มีความแตกต่างกัน แสดงให้เห็นถึงศักยภาพในด้านขององค์ประกอบความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร ที่จะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นว่าบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อีกประการหนึ่งอาจเป็นเพราะ ทั้งปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. มีระดับความรู้สูง ซึ่งผลการวิจัยสรุปว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีร้อยละ 48.6, 50.5 และ 51.6 ตามลำดับ และสูงกว่าปริญญาตรี

ร้อยละ 48.6, 23.2 และ 18.3 ตามลำดับ และมีประสบการณ์การเข้าอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 56.1 แสดงให้เห็นว่าบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัด
 ติดต่อกรุงเทพมหานคร มีความพร้อม มีวุฒิภาวะ มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ เพียงพอที่จะ
 ดำเนินการจัดการศึกษาได้ ความคิดเห็นที่ได้ส่วนใหญ่จึงไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งทางด้านความพร้อม
 ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่นที่จะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบของการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้
 ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของ
 องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งโดยภาพรวม
 และรายด้านนั้น หน่วยงานต้นสังกัดที่รับผิดชอบทั้งกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานขององค์กร
 ปกครองส่วนท้องถิ่น และสำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษา
 ควรประชาสัมพันธ์ให้ปลัด อบต. กรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกสภา อบต. เข้าใจนโยบายและ
 แนวปฏิบัติให้ชัดเจน ควรให้ความสำคัญโดยมีการส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาหน่วยงาน อบต. อย่าง
 ต่อเนื่องตลอดเวลา ทั้งในด้านความพร้อมในด้านรายได้และการใช้รายได้ ความเหมาะสมใน
 ด้านประสบการณ์และการมีส่วนร่วม และความต้องการภายในท้องถิ่น ในด้านบุคลากรในสถานศึกษา
 ที่ต้องการโอนย้ายไปสังกัด อบต. รัฐบาลควรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร
 โดยเน้นการฝึกอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ
 โดยตรง และควรประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจให้ชุมชนได้รับทราบ และให้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน
 มากยิ่งขึ้น เพื่อให้มีองค์ประกอบความพร้อมในระดับสูงยิ่งขึ้น และควรเร่งให้ความรู้เรื่องการจัดการศึกษา
 ขั้นพื้นฐานให้หน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล
 ได้รับทราบนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษาอย่างถ่องแท้ และเข้าใจในกระบวนการการจัด
 การศึกษาในทุกๆระดับ นั่นคือเข้าใจทั้งนโยบาย และแนวปฏิบัติอย่างชัดเจน มีการดำเนินการอย่าง

จริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถแบ่งเบาภาระของรัฐ ในการจัดการศึกษา ได้อย่างมีคุณภาพ และสามารถนำผลมาพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ในการปฏิบัติงานในองค์กร อย่างมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

2. จากผลการวิจัย พบว่า องค์กรประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์กรบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของ บุคลากรในองค์กรบริหารส่วนตำบล ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ควรมีการพัฒนาบุคลากรขององค์กรบริหารส่วนตำบลและให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรในทุก ฝ่ายไปพร้อม ๆ กัน ทั้งฝ่ายบริหาร (กรรมการบริหาร อบต.) ฝ่ายนิติบัญญัติ (สมาชิกสภา อบต.) และฝ่ายปฏิบัติการ (ปลัด อบต.) เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงานในเรื่องเดียวกัน ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การเปิดโอกาส ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ตลอดจนวิธีการและแนวทางในการจัดการศึกษาที่ดีและมีประสิทธิภาพ ควรมีการสนับสนุนส่งเสริมพัฒนาบุคลากรขององค์กรบริหารส่วนตำบลอย่างต่อเนื่อง และ สม่ำเสมอ เพื่อที่จะได้มีส่วนร่วมในกระบวนการจัด และพัฒนาการศึกษาของชุมชน ให้ดียิ่งขึ้น มุ่งเน้นการปฏิบัติ การฝึกอบรมเพื่อให้เกิดประสบการณ์ ศึกษาดูงานจากสถานศึกษาสังกัดอื่น ๆ เพื่อนำผลการศึกษามาประยุกต์ใช้ และดำเนินการศึกษาในหน่วยงานขององค์กรบริหารส่วนตำบล อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาในทำนองเดียวกันกับการศึกษารั้งนี้ โดยขยายผลไปยัง องค์กรบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 ในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ หรือในระดับชั้นที่หลากหลายขึ้น
2. ควรสนับสนุนให้มีการวิจัยเชิงประจักษ์สำหรับการหาข้อมูลว่า องค์กรบริหาร ส่วนตำบลใด มีความพร้อมหรือไม่พร้อมอย่างไร

บรรณานุกรม

- กมล รอดคล้าย. “การวิเคราะห์ระบบการจัดการศึกษาของหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนใน
กรุงเทพฯ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- กรมการปกครอง. กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสาศึกษาดินแดน กรมการปกครอง, 2542.
- _____. กฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเทศบาลและเมืองพัทยาประจำปี
พ.ศ. 2542 – 2543. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ เดอะสยาม เฮอริเทจ, 2544.
- _____. คู่มือแนวทางการปฏิบัติการจัดการศึกษาของท้องถิ่น. ม.ป.ท., ม.ป.ป.
- _____. คู่มือปฏิบัติงานสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, 2538.
- _____. แนวนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระยะ 15 ปี
(พ.ศ. 2545 – 2559). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสาศึกษาดินแดน กรมการปกครอง,
2544.
- กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540
(อายุ 3 – 6 ปี). กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ โรงพิมพ์คุรุสภา,
2540.
- _____. แนวการจัดกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอน ระดับก่อนประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ โรงพิมพ์คุรุสภา, 2540.
- _____. หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540. กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ โรงพิมพ์คุรุสภา, 2540.
- กระทรวงศึกษาธิการ. กรมศาสนา. แนวทางการถ่ายโอนศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์
กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, 2544.
- กระทรวงศึกษาธิการ. กรมสามัญศึกษา. เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2539.
กรุงเทพมหานคร : กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โรงพิมพ์คุรุสภา, 2540.

- กระทรวงศึกษาธิการ. คณะอนุกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กระทรวงศึกษาธิการ. หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : คณะอนุกรรมการส่งเสริมการจัด
การศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงศึกษาธิการ, 2543. (อัครา)
- กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานปลัดกระทรวง. แนวการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา.
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ, 2536.
- _____. แนวคิดและนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ พื้นฐานการปฏิรูปการศึกษาเพื่อประชาชน.
กรุงเทพมหานคร : สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ โรงพิมพ์คุรุสภา, 2542.
- _____. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร : สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ, 2543.
- กรมพล ท่องธรรมชาติ และ สมบูรณ์ สุขสำราญ. องค์การบริหารส่วนจังหวัด สภาพปัญหา และ
แนวทางแก้ไข. กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- กวี กาญจนภา. “รูปแบบของการปกครองท้องถิ่นกับการจัดการศึกษา.” ปรินญาณิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2521.
- แก้วสรร อติโพธิ. รวมสาระรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน,
2541.
- โกวิท พวงงาม. “การประเมินผลโครงการส่งเสริมให้สตรีมีส่วนร่วมในองค์การบริหารส่วนตำบล
(อบต.) ในจังหวัดภาคเหนือ.” รายงานวิจัยคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2539. (อัครา)
- จรัส สุวรรณมาลา. “กระจายอำนาจทางการเมืองและการคลังสู่ท้องถิ่นในทศวรรษหน้า.”
ใน กระจายอำนาจอย่างไรสร้างประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษา
เศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

จำนง เหลาะโต๊ะหมั่น. “การจัดทำแผนพัฒนาตำบลด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล
ชั้น 1 และชั้น 2.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2545.

เจริญศรี พงษ์สิงห์. รายงานการวิจัย การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในอนาคต. อุดรธานี
สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 9 สำนักงานปลัดกระทรวง
กระทรวงศึกษาธิการ, 2539.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช และ ปาริชาติ โชติยา. เทศบาลในบริบทการกระจายอำนาจแห่งยุคสมัย.
กรุงเทพมหานคร : บริษัท พี. เพรส จำกัด, 2538.

ดำรง ทวีมาและคณะ. รายงานการศึกษากลุ่มเรื่อง การเตรียมความพร้อมขององค์การ
บริหารส่วนตำบล (อบต.) ในการรองรับการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษา.
หลักสูตร นบส.1 รุ่นที่ 34 วิทยาลัยนักรบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน
สำนักงาน ก.พ., 2544.

เดือนเพ็ญ สังฆะฤกษ์ และคณะ. สรุปรายงานการวิจัยบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับ
การพัฒนาเด็กและครอบครัว. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ยูไนเต็ดโปรดักชั่น, 2541.
ทินพันธุ์ นาคะตะ. การเมือง การบริหาร การปกครองไทย. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2539.

ทิสนา แวมณี. รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยไทย. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้ง,
2536.

นันทสาร ลีสลับ. บทบาทของ อบต. กับการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี,
2542.

นิคม สุวรรณทา. “ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสมาชิกองค์การ
บริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,
2542.

นิตยา ภัตสรศิริ และ นรา สมประสงค์. “หน่วยที่ 5 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยทาง
การบริหารการศึกษา.” ใน ประมวลสาระชุดวิชาวิทยานิพนธ์ 2. นนทบุรี : แขนงวิชา
บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2538.

นิมิตร มั่งมีทรัพย์. “รายงานการวิจัยการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครอง
ท้องถิ่น ศึกษากรณีองค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี.” สำนักพัฒนาการศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 1. นครปฐม : ม.ป.ท., 2543.

บรรเจิด ท้าวเพชร. “การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(การบริหารการศึกษา) คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น,
2538.

บุญเชษฐ ยินดี และคณะ. “การศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล : แนวทางแก้ไขปรับปรุง
การบริหารงาน กรณีศึกษา : คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดขอนแก่น.”
ภาคนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิต
พัฒนาบริหารศาสตร์, 2540.

เบญญา แสงมะลิ และคณะ. “การจัดการศึกษาปฐมวัย.” ใน เอกสารการฝึกอบรมหลักสูตรการฝึกอบรม
ดูแลเด็ก, 18- นนทบุรี : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2529
ประกอบ คุณารักษ์ และคณะ. สภาพความพร้อมของหน่วยงานทางการเมืองต่อการปฏิรูปการศึกษา
ของกระทรวงศึกษาธิการ. นครปฐม : ม.ป.ท., 2543.

ประเวศ วะสี. ยุทธศาสตร์ทางปัญญาของชาติ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้ง
แอนด์พับลิชชิ่ง (มหาชน), 2542.

ปราณี จักขุประเสริฐ. “ปัจจัยที่เป็นจริงและปัจจัยที่คาดหวังในการจัดการศึกษาระดับ
ก่อนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร.” ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
ภาควิชาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2540.

ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์. เอกสารคำสอนระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. ปัตตานี : โรงพิมพ์
ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี, 2543.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). การศึกษากับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพมหานคร : บริษัท
สหธรรมิก จำกัด, 2542.

พิณสุดา สิริขันธ์ศรี และ สมศักดิ์ คลประสิทธิ์. รายงานการวิจัย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับ

การจัดการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สำนักงานกฤษฎมนตรี, 2541.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. สำนักการศึกษาต่อเนื่อง. เอกสารชุดฝึกอบรม หลักสูตร
การบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลสำหรับ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน
ตำบลและกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล. นนทบุรี : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2541.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา,
2541.

รุ่ง แก้วแดง. ปฏิวัติการศึกษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน, 2541.

เรืองเวทย์ แสงรัตน์. “ความคิดเห็นและความสนใจของนักเรียนเตรียมทหารเกี่ยวกับอัตรา
การเพิ่มประชากรของประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหิดล, 2522.

ลักขณา นักร้อง. รายงานวิจัยการศึกษาความคิดเห็นด้านการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
การศึกษานอกโรงเรียนระหว่างชุมชนและผู้จัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน
ในจังหวัดนครปฐม. กรุงเทพมหานคร : กรมการศึกษานอกโรงเรียน
กระทรวงศึกษาธิการ, 2538. (อัดสำเนา)

วิเชียร เกตุสิงห์ “ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย : เรื่องง่ายที่บางครั้งก็พลาดได้.” ข่าวสารการวิจัย
การศึกษา. 18 (กุมภาพันธ์ – มีนาคม 2538) : 9.

วีระนุช ปิณฑานิช. “วิาทะครู – องค์การบริหารส่วนตำบลท้องถิ่นพร้อมจัดการศึกษาแค่ไหน?”
สถานปฏิรูป 3, 32 (พฤศจิกายน 2543) : 20, 2543.

วีระพงษ์ เดชบุญ และคณะ. ความพร้อมในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี
ขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตการศึกษา 10. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., 2540.
(อัดสำเนา)

เวฬุวรรณ สมทรัพย์. “ศักยภาพและความเป็นไปได้ในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
ขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอราศีไศล จังหวัดศรีสะเกษ.”
ภาคนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนา
บริหารศาสตร์, 2543.

ศรีวิไล บุญศรีณะ “พัฒนาการของระบบบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

สถาบันดำรงราชานุภาพ. กระทรวงมหาดไทย. รายงานวิจัย บทบาทและความสัมพันธ์ของ

ส่วนราชการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพมหานคร : สำนักปลัดกระทรวง

มหาดไทย, 2539. (อัดสำเนา)

สนอง เครือมาก และ วิสิฐ วงศ์จิตรราทร. คู่มือสอบปฏิบัติการสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

การประถมศึกษาแห่งชาติ ฉบับสมบูรณ์แบบ. นครสวรรค์ : วิสุทธิ์การพิมพ์, 2532.

สมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์ และคณะ. รายงานการวิจัย การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาสู่

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์

สถาบันราชภัฏนครราชสีมา, 2542.

สมบูรณ์ สีแดง และคณะ. “การวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการบริหารงาน องค์การบริหาร

ส่วนตำบล อำเภอศรีนคร จังหวัดสุโขทัย.” ภาควิชาปรัชญาปริยัติรัฐประศาสนศาสตร์

มหาบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2541.

สมาคมศึกษานิเทศก์แห่งประเทศไทย. อนาคตศึกษานิเทศก์กับเขตพื้นที่การศึกษา.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธนพร, 2544.

สมาน อัสวภูมิ. “การพัฒนารูปแบบการบริหารการประถมศึกษาในระดับจังหวัด.” วิทยานิพนธ์

ปริญญาครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. “การปฏิรูปการศึกษาและการเตรียมการรองรับ

พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา

แห่งชาติ.” ใน 108 ปี กระทรวงศึกษาธิการ การปฏิรูปการศึกษา, 77 – 85.

วิชัย พยัคฆโส บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2543.

_____ . ชุดฝึกอบรมตนเอง โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษา.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สามเจริญพานิช, 2528.

_____ . แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544).

กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี,

2539.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักนายกรัฐมนตรื. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพมหานคร : พรึทหวานกราฟฟิค, 2542.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544). กรุงเทพมหานคร : เม็ดทรายพริ้นติ้ง, 2540.

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. การปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2539.

_____ . ปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (สปศ.), 2544.

สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ รายงานความก้าวหน้า. การดำเนินงานของสำนักปฏิรูปการศึกษา (11 มกราคม 2531 – กรกฎาคม 2543) กรุงเทพมหานคร : สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, 2543. (อัดสำเนา)

_____ . รายงานผลการดำเนินงาน. การปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในรอบ 1 ปี (กรกฎาคม 2542-มิถุนายน 2543) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2543.

สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 1. รายงานการติดตามประเมินผล การปฏิรูปการศึกษาของสถานศึกษา 2539. นครปฐม : กลุ่มแผนงานและติดตาม ประเมินผล, 2540.

สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 2. รายงานผลการวิจัยเรื่องรูปแบบ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในเขตการศึกษา 2. ยะลา : กลุ่มวิจัยและพัฒนา, 2543.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. “คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี โดย พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี.” แถลงต่อรัฐสภาวันจันทร์ที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544.

สุจิตศักดิ์ นุสีหา. “ความคิดเห็นของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการส่งเสริม การศึกษา บริการสังคม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2542.

- สุโท เจริญสุข. หลักจิตวิทยาและพัฒนาการมนุษย์. กรุงเทพมหานคร : แพร์พิทยา, 2525.
- สุรพล นิติไกรพจน์. “ปัญหาและข้อเท็จจริงในการโอนอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น.” สารสำนักงานปฏิรูปการศึกษา 22 (มีนาคม 2544) : 4 – 7, 2544.
- สุรรัฐ ศิลปอนันต์. “หลักและกระบวนการบริหาร.” เอกสารประกอบการสอนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช หลักและระบบบริหารการศึกษา หน่วยที่ 1 – 5, 96 – 112. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์การพิมพ์, 2523.
- สุริภาศ สีหะวงษ์. “ความพร้อมในการจัดการศึกษาก่อนประถมศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดศรีสะเกษ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2544.
- สุเรษฐ์ บัวชาติ. สู่ศตวรรษที่ 21. แปลและเรียบเรียงจาก Preparing for the Twenty – Century, กรุงเทพมหานคร : วัฏจักรบุ๊คส์, 2540.
- เสน่ห์ จามริก. แนวทางการพัฒนาการศึกษาไทย บทวิเคราะห์เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิชุมชนท้องถิ่นพัฒนา, 2533.
- อธิปัติย์ คลีสุนทร และ ประชา รัตน์วร. “การจัดการศึกษาโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.” วารสารวิชาการ 2 (สิงหาคม 2542) : 12 – 15.
- อนุพงษ์ เนื่องจางง. “ความคิดเห็นของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อโครงสร้างและองค์ประกอบอำนาจหน้าที่ รูปแบบการบริหาร และกระบวนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 ในเขตปริมณฑล.” ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2544.
- อมร รักษาศักดิ์ และคณะ. ประชาธิปไตยและรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน. กรุงเทพมหานคร : การ์นด์การพิมพ์, 2543.
- อรพินท์ สฟโชคชัย และคณะ. “รายงานผลการศึกษาโครงการศึกษารูปแบบและแนวทางการส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล (ระยะที่2).” มูลนิธิสถาบันเพื่อพัฒนาประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2540.
- อุทัย บุญประเสริฐ. การวางแผนการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

Best, John W. Research in Education. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice–Hall Inc.,
1970.

Clark, John J. Outline of Local Government of The United Kingdom. London: Sir Issac
Pitman and Son, 1957.

Hollyway, William V. State and Local Government in the United State.
New York : McGraw - Hill, 1960.

Wit, Daniel. A Comparative Survey of Local Government and Administration.
Bangkok : Kurusapa Press, 1967.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาคผนวก ก

เอกสารขอความร่วมมือในการวิจัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

(สำเนา)

ที่ ศธ 0520.203.2/

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
นครปฐม 73000

3 กุมภาพันธ์ 2547

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามงานวิจัย

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 7 ชุด

ด้วย นายชนะบัติ สังฆะวินิจ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “องค์ประกอบ
ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อ
กรุงเทพมหานคร” ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน เป็นองค์กรหนึ่งที่จะเป็นข้อมูลในการจัดทำ
วิทยานิพนธ์ ฉบับนี้

ดังนั้น จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน กรุณาตอบแบบสอบถามที่แนบมาพร้อมนี้ และ
ขอขอบคุณในความกรุณาเป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

นางชวนชม ชินะตั้งกูร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวนชม ชินะตั้งกูร)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ฝ่ายธุรการ

โทร. 034 – 219 – 136

ภาคผนวก ข

รายชื่อองค์การบริหารส่วนตำบลตัวอย่าง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

รายชื่อองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร

จังหวัด	อำเภอ	องค์การบริหาร ส่วนตำบล	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน ปลัด อบต.	จำนวน กรรมการ บริหาร อบต.	จำนวน สมาชิก สภาอบต.	
นนทบุรี	เมือง	ไทรม้า	6	1	3	9	
		บางรักน้อย	6	1	3	9	
		บางบัวทอง	บางบัวทอง	13	1	3	23
		บางรักใหญ่	11	1	3	19	
		วัดละหาร	9	1	3	15	
	ไทรน้อย	ไทรน้อย	8	1	3	13	
		ไทรใหญ่	10	1	3	17	
		บางใหญ่	บางม่วง	13	1	3	23
		เสาธงหิน	8	1	3	13	
		ปทุมธานี	เมือง	บางกะดี	5	1	3
ลพบุรี	เมือง	บ้านใหม่	6	1	3	9	
		หลักหก	7	1	3	11	
		คลองหลวง	คลองสี่	16	1	3	29
	ลาดหลุมแก้ว	บึงยี่โถ	4	1	3	5	
		ระแหง	8	1	3	13	
		ลำลูกกา	คูคต	6	1	3	9
			บึงคำพร้อย	16	1	3	29
		บึงทองหลาง	บึงทองหลาง	22	1	3	41
			ลาดสวาย	11	1	3	19

รายชื่อองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร

จังหวัด	อำเภอ	องค์การบริหาร ส่วนตำบล	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน ปลัด อบต.	จำนวน กรรมการ บริหาร อบต.	จำนวน สมาชิก สภาอบต.	
สมุทรปราการ	เมือง	บางเมือง	4	1	3	5	
		แพรกษา	6	1	3	9	
	บางป่อ	คลองด่าน	13	1	3	23	
		บางป่อ	11	1	3	19	
	บางพลี	บางแก้ว	16	1	3	29	
		บางโหลง	12	1	3	19	
		บางปลา	15	1	3	27	
			บางพลีใหญ่	23	1	3	43
			ราชาเทวะ	15	1	3	27
		บางเสาธง	บางเสาธง	17	1	3	31
		พระสมุทรเจดีย์	ในคลองบางปลากด	13	1	3	23
	นครปฐม	สามพราน	กระทู้มด้อม	9	1	3	18
			ไร่จิ้ง	14	1	3	28
	สมุทรสาคร	เมือง	คอกกระบือ	6	1	3	12
			โคกขาม	10	1	3	20
		ท่าทราย	8	1	3	16	
		นาดี	9	1	3	18	
		บางกระเจ้า	9	1	3	18	
			บางหญ้าแพรก	6	1	3	12
		กระทู้มแบน	คลองมะเตี๋ย	11	1	3	22
			ท่าไม้	12	1	3	24
			สวนหลวง	13	1	3	26
รวมทั้งสิ้น			437	41	123	782	

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สมาชิกสภา อบต.

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัย

นายชนะบัติ สังขะวินิจ

มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์วรพจน์

มูรพันธุ์

รองศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ

คงคล้าย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชวนชม

ชินะตั้งกูร

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร
2. การตอบแบบสอบถามนี้ เพื่อผลในการวิจัยเท่านั้น ไม่มีผลกระทบต่อปฏิบัติงานของท่านแต่อย่างใด
3. แบบสอบถามมี 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร

ขอความกรุณาตอบทุกข้อขอบคุณ

คณะกรรมการบริหาร อบต.

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัย

นายชนะบัติ สังขะวินิจ

มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์วรพจน์

มูรพันธ์

รองศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ

คงคล้าย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชวนชม

ชินะตั้งกูร

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร
2. การตอบแบบสอบถามนี้ เพื่อผลในการวิจัยเท่านั้น ไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่านแต่อย่างใด
3. แบบสอบถามมี 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร

ขอความกรุณาตอบทุกข้อขอบคุณ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

องค์ประกอบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัย

นายชนะบัติ สังขะวินิจ

มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

รองศาสตราจารย์ ดร. วรพจน์

รองศาสตราจารย์ ดร. จีราวรรณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชวนชม

มูรพันธุ์

คงคล้าย

ชินะตังกูร

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร
2. การตอบแบบสอบถามนี้ เพื่อผลในการวิจัยเท่านั้น ไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่านแต่อย่างใด
3. แบบสอบถามมี 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร

ขอความกรุณาตอบทุกข้อขอบคุณ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง

องค์ประกอบ ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1
เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน ( ) ซึ่งตรงกับสภาพความจริงที่เกี่ยวกับท่าน
ดังต่อไปนี้

ข้อที่	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	สำหรับผู้วิจัย
1	เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง	1 ☐
2	อายุ ( ) 30 ปีหรือต่ำกว่า ( ) 31 – 40 ปี ( ) 41 – 50 ปี ( ) 51 ปีขึ้นไป	2 ☐
3	การศึกษา ( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี ( ) ปริญญาตรี (หรือเทียบเท่า) ( ) สูงกว่าปริญญาตรี	3 ☐
4	อาชีพ ( ) เกษตรกรรม ( ) รับจ้าง ( ) ค้าขาย /ธุรกิจ ( ) รับราชการ ( ) นักการเมืองท้องถิ่น ( ) อื่น ๆ (ถ้ามี โปรดระบุ).....	4 ☐
5	ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งใน อบต. ( ) 1 ปี หรือต่ำกว่า ( ) มากกว่า 1 – 2 ปี ( ) มากกว่า 2 – 3 ปี ( ) มากกว่า 3 ปีขึ้นไป	5 ☐
6	ท่านเคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือไม่ ( ) เคย ( ) ไม่เคย	6 ☐
7	ในกรณีที่เคยเข้ารับการอบรม ท่านเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ( ) กรมการปกครอง ( ) กระทรวงศึกษาธิการ ( ) หน่วยงานทางการศึกษา เช่น สปอ. / ศธ.อ. / กศ.น. ( ) อื่น ๆ (ถ้ามี โปรดระบุ)	7 ☐

ตอนที่ 2 องค์ประกอบ ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล
ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับความพร้อมตามความคิดเห็นของท่าน โดย
ตัวเลขในแต่ละช่องระดับมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล
ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล
ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ระดับความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล
ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล
ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ระดับความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล
ชั้น 1 เขตจังหวัดติดต่อกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับน้อยที่สุด

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ข้อที่	องค์ประกอบความพร้อม ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความพร้อม					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1	
1	ท่านคิดว่า อบต. ของท่านมีความพร้อมใน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานประเด็นต่าง ๆ ข้างล่างนี้อยู่ในระดับใด 1. <u>ด้านความพร้อม</u> 1.1 <u>รายได้และการใช้รายได้</u> สามารถจัดหารายได้ทุกประเภทไม่รวมเงิน อุดหนุนจากรัฐและเงินกู้						1 ☐
2	สามารถจัดเก็บรายได้เพิ่มเพียงพอับ การจัดการศึกษาสงเคราะห์เพื่อคนพิการ และ ผู้มีความสามารถพิเศษ						2 ☐
3	สามารถจัดเก็บรายได้เพิ่มเพียงพอกับการจัด การศึกษาของสถานศึกษาขนาดใหญ่						3 ☐

ข้อที่	องค์ประกอบความพร้อม ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความพร้อม					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1	
4	สามารถจัดเก็บรายได้เพิ่มเพียงพอกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในโครงการพระราชดำริ						4 ☐
5	สามารถจัดเก็บรายได้เพิ่มเพียงพอกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา 1.2 <u>แผนการจัดการศึกษา</u>						5 ☐
6	สามารถจัดการบริหารและวางแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ						6 ☐
7	สามารถวางแผนและพัฒนาระบบงานสารบรรณให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษา						7 ☐
8	สามารถปฏิบัติภารกิจด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ						8 ☐
9	สามารถจัดทำนโยบายและวางแผนการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล						9 ☐
10	สามารถจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาอย่างเป็นระบบ						10 ☐
11	สามารถจัดให้มีระบบการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจนและต่อเนื่อง						11 ☐
12	สามารถจัดการศึกษาสงเคราะห์ อบรม. ของท่านจัดให้ผู้พิการ ยากจน เด็ก ไร้สัญชาติ และเด็กเร่ร่อน เข้าเรียนในโรงเรียนตามศักยภาพของแต่ละคนที่จะเรียนได้ 1.3 <u>ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล</u>						12 ☐
13	สามารถวางแผนและดำเนินการสรรหาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเพื่อรับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน						13 ☐
14	สามารถส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นได้โดยเน้นระบบคุณธรรม						14 ☐

ข้อที่	องค์ประกอบความพร้อม ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความพร้อม					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1	
15	สามารถจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและพร้อมที่ จะปฏิบัติงานทุกด้าน ตามที่รัฐมอบหมาย						15 ☐
16	สามารถจัดเตรียมงบประมาณในการจัดสร้าง อาคาร สถานที่ สำหรับการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานอย่างเพียงพอและเหมาะสม						16 ☐
17	สามารถจัดหาและสนับสนุนวัสดุ ครุภัณฑ์ สำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่าง เพียงพอและเหมาะสม						17 ☐
18	สามารถนำระบบบริหารงานของข้าราชการ ครูมาใช้ในการบริหารงานบุคคลของ อบต. ได้มาตรฐานเดียวกับกระทรวงศึกษาธิการ						18 ☐
19	สามารถจัดให้มีระบบบริหารงานที่บุคลากร มีส่วนร่วม ราบรื่น โปร่งใส และสามารถ ตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน						19 ☐
20	สามารถทำให้ชุมชนในเขตบริการ มีความพึงพอใจในระบบบริหารของ อบต. ของท่าน						20 ☐
21	สามารถทำให้สถานศึกษาใน อบต.ของท่าน จัดการศึกษามีคุณภาพและมาตรฐาน โดยผ่าน เกณฑ์การประเมินมาตรฐานขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนสถานศึกษา						21 ☐

ข้อที่	องค์ประกอบความพร้อม ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความพร้อม					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1	
22	1.4 การกระจายอำนาจให้สถานศึกษา สามารถกระจายอำนาจให้สถานศึกษาใน ด้านวิชาการไม่น้อยกว่าอำนาจหน้าที่ของ สถานศึกษาที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เคยได้รับ						22 ☐
23	สามารถกระจายอำนาจให้สถานศึกษาใน ด้านงบประมาณ ไม่น้อยกว่าอำนาจหน้าที่ ของสถานศึกษาที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เคยได้รับ						23 ☐
24	สามารถกระจายอำนาจให้สถานศึกษาใน ด้านการบริหารงานบุคคล ไม่น้อยกว่าอำนาจ หน้าที่ของสถานศึกษาที่สังกัด กระทรวงศึกษาธิการเคยได้รับ						24 ☐
25	สามารถกระจายอำนาจให้สถานศึกษาใน ด้านการบริหารงานทั่วไปไม่น้อยกว่าอำนาจ หน้าที่ของสถานศึกษาที่สังกัด กระทรวงศึกษาธิการเคยได้รับ						25 ☐
26	1.5 รูปแบบการบริหารการศึกษา สามารถบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเอง หรือ จัดตั้งสหการการศึกษาในระดับอำเภอ						26 ☐
27	สภา อบต. ของท่านสามารถออกกฎหมาย ข้อบัญญัติ หรือข้อบังคับ กำหนดให้มี คณะกรรมการรับผิดชอบจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน						27 ☐
28	สภา อบต. ของท่านสามารถกำหนด องค์ประกอบ อำนาจ หน้าที่ของ คณะกรรมการรับผิดชอบการจัด การศึกษาขั้นพื้นฐานไว้อย่างชัดเจน						28 ☐

ข้อที่	องค์ประกอบความพร้อม ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความพร้อม					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1	
	ท่านคิดว่า อบต. ของท่านมีความเหมาะสม ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานประเด็นต่างๆ ข้างล่างนี้ อยู่ในระดับใด						
	2. ด้านความเหมาะสม						
	2.1 สัดส่วนจำนวนผู้เรียน						
29	สถานศึกษามีความเหมาะสมสำหรับการรับ นักเรียนเกินกว่าร้อยละ 80 ของจำนวน นักเรียน						29 ☐
	2.2 สภาพทางภูมิศาสตร์						
30	ลักษณะพื้นที่ทางภูมิศาสตร์เหมาะสมสำหรับ การเดินทางมาสถานศึกษาของนักเรียน						30 ☐
31	พาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาสถานศึกษา มีความเหมาะสม						31 ☐
32	ระยะทางมาสถานศึกษาของนักเรียน มีความเหมาะสม						32 ☐
	2.3 ผลกระทบต่อการจัดการศึกษา						
33	มีความเหมาะสมในการจัดตั้งสถานศึกษา เนื่องจากไม่มีสถานศึกษาอื่นในรัศมี 6 กิโลเมตร						33 ☐

ข้อที่	องค์ประกอบความพร้อม ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความพร้อม					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1	
34	2.4 <u>ประสบการณ์และการมีส่วนร่วม</u> มีความเหมาะสมเนื่องจากเคยจัดการศึกษา มาแล้ว						34 ☐
35	มีความเหมาะสมเนื่องจากได้มีการจัดสรร งบประมาณให้สถานศึกษาอื่น ๆ ก่อนการถ่ายโอนในด้านทรัพย์สิน						35 ☐
36	มีความเหมาะสมเนื่องจากได้มีการจัดสรร งบประมาณให้สถานศึกษาอื่น ๆ ก่อนการถ่ายโอนในด้านวิชาการ						36 ☐
37	มีความเหมาะสมเนื่องจากได้มีการจัดสรร งบประมาณให้สถานศึกษาอื่น ๆ ก่อนการถ่ายโอนในด้านบริการ						37 ☐
38	มีความเหมาะสมเนื่องจากได้มีการจัดสรร งบประมาณให้สถานศึกษาอื่น ๆ ก่อนการถ่ายโอนในด้านกิจกรรม						38 ☐
39	2.5 <u>ความร่วมมือของชุมชน</u> มีความเหมาะสมเนื่องจากชุมชนเกินกว่า ร้อยละ 80 ให้ความร่วมมือในด้านทรัพย์สิน						39 ☐
40	มีความเหมาะสมเนื่องจากชุมชนเกินกว่า ร้อยละ 80 ให้ความร่วมมือในด้านวิชาการ						40 ☐
41	มีความเหมาะสมเนื่องจากชุมชนเกินกว่า ร้อยละ 80 ให้ความร่วมมือในด้านบริการ						41 ☐
42	มีความเหมาะสมเนื่องจากชุมชนเกินกว่า ร้อยละ 80 ให้ความร่วมมือในด้านกิจกรรม						42 ☐

ข้อที่	องค์ประกอบความพร้อม ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความพร้อม					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1	
	ท่านคิดว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องใน อบต. ของท่าน มีความต้องการในการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานประเด็นต่าง ๆ ข้างล่างนี้ อยู่ในระดับใด						
	3. ด้านความต้องการ						
	3.1 ความเห็นของประชาชน						
43	ประชาชนในเขต อบต. ของท่านต้องการให้ อบต. จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน						43 ☐
	3.2 ความเห็นของสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบล						
44	สภา อบต. ของท่านเห็นชอบให้ อบต. จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน						44 ☐
45	สภา อบต. ของท่านต้องการจัดสรร งบประมาณให้ทุกด้านตามความต้องการ ของสถานศึกษา						45 ☐
	3.3 ความต้องการของคณะกรรมการ สถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษา						
46	คณะกรรมการสถานศึกษาใน อบต. ของท่าน ต้องการให้ อบต. จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน						46 ☐
47	บุคลากรในสถานศึกษาใน อบต. ของท่าน ต้องการให้ อบต. จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน						47 ☐
48	บุคลากรในสถานศึกษาใน อบต. ของท่าน ต้องการโอนย้ายไปสังกัด อบต.						48 ☐

ภาคผนวก ง

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. นายสุพล อ่ำภาวงษ์

การศึกษา กศ.บ. การศึกษาศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยการศึกษางานเขน

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา สำนักงานเทศบาลนครนครปฐม

ผลงาน

1. เป็นคณะกรรมการการดำเนินงานศึกษารูปแบบการพัฒนา” หนึ่งโรงเรียน หนึ่งนวัตกรรม”
2. เป็นคณะทำงานจัดทำคู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. เป็นกรรมการพิจารณาหัวข้อวิทยานิพนธ์ นักศึกษาระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร

4. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเชิญเป็นวิทยากรหัวข้อเรื่องการจัดทำแผนเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5. เป็นกรรมการและอุปนายกสมาคมกีฬาจังหวัดนครปฐม

6. เป็นอนุกรรมการพิจารณากำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับโครงสร้างส่วนราชการ อัตรากำลัง การคัดเลือก การบรรจุและแต่งตั้ง อัตราเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่น

7. เป็นคณะทำงานเพื่อการศึกษาให้โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสถานะเป็นนิติบุคคล

2. นายสมหมาย สังฆะวินิจ

การศึกษา กศ.บ. (คณิตศาสตร์) มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี

ศศ.ม. (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการระดับ 8 บ้านหนองหัวช้าง จังหวัดปราจีนบุรี

ผลงาน

1. เป็นวิทยากรแกนนำวิชาคณิตศาสตร์ จังหวัดปราจีนบุรี ปี 2542 - ปัจจุบัน

3. นางสาวบัวพันธ์ ผิวทอง

การศึกษา ศศ.บ. (ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ศศ.ม. สาขาวิชาไทยศึกษา (ภาษาและวรรณกรรม) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตำแหน่ง อาจารย์ 2 ระดับ 6 โรงเรียนเทศบาล 2 วัดทินกรนิมิต จังหวัดนนทบุรี

ผลงาน

1. การวิเคราะห์วรรณกรรมอีสานเรื่อง ชูลู – นางอ้ว
2. เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระภาษาต่างประเทศโรงเรียนเทศบาล 2 วัดทินกรนิมิต
3. เป็นคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับเทศบาลนครนนทบุรี

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาคผนวก จ

การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha If Item Deleted
V1	163.1143	146.5160	-.2094	.9010
V2	163.1714	143.6756	.0096	.8987
V3	163.2000	141.1059	.1921	.8967
V4	163.3429	143.7613	-.0061	.8998
V5	163.4286	144.6639	-.0622	.9015
V6	162.8000	138.2824	.3479	.8949
V7	162.7143	140.0336	.2593	.8960
V8	162.4857	139.1395	.2341	.8936
V9	162.5429	137.7261	.4735	.8934
V10	162.6857	140.6336	.2445	.8960
V11	162.7249	137.090	.4674	.8933
V12	162.9143	134.4924	.5316	.8921
V13	162.7143	140.0924	.3200	.8952
V14	162.6286	141.1227	.2466	.8959
V15	162.7714	140.8874	.2468	.8959
V16	163.0857	141.8454	.1504	.8971
V17	162.6571	140.8202	.2091	.8966
V18	162.6857	141.5748	.1713	.8969
V19	162.4571	141.9025	.1665	.8968
V20	162.4571	137.4908	.5502	.8927
V21	162.6286	139.5933	.3379	.8950
V22	162.6571	137.2319	.4709	.8933
V23	162.8286	139.5580	.3185	.8952
V24	162.8000	137.6353	.4665	.8934
V25	162.8857	137.9866	.4433	.8937

	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha If Item Deleted
V26	162.9714	137.9697	.4496	.8935
V27	162.9429	143.9966	-.0146	.8990
V28	162.9429	142.7613	.0689	.8983
V29	162.6571	138.9378	.3836	.8944
V30	162.8571	139.1261	.2715	.8961
V31	162.8286	135.7345	.4519	.8934
V32	162.7143	135.3866	.4776	.8930
V33	163.0286	135.2050	.5887	.8916
V34	163.3714	134.2403	.4717	.8931
V35	163.0571	131.9966	.7217	.8893
V36	163.1143	131.3365	.7427	.8888
V37	163.0000	134.4706	.6309	.8910
V38	163.0000	133.0000	.7354	.8896
V39	162.2286	136.9462	.5201	.8928
V40	163.0857	134.9630	.5816	.8916
V41	162.9714	134.3815	.5804	.8915
V42	162.8000	132.8118	.7155	.8897
V43	162.6000	139.3647	.3651	.8947
V44	162.4571	138.5496	.4570	.8937
V45	162.4000	137.3059	.5504	.8927
V46	162.5714	136.7815	.5345	.8926
V47	163.6000	136.8353	.5183	.8928
V48	163.1714	140.4403	.1675	.8980

Reliability Coefficients

N of Cases = 35.0

N of Items = 48

Alpha = .8965

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นายชนะปิติ ตั้งชะวินิจ
ที่อยู่	131 หมู่ 6 ตำบลนนทรี อำเภอบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี
ที่ทำงาน	สำนักการศึกษา สำนักงานเทศบาลนครนนทบุรี ถนนรัตนาธิเบศร์ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2495 – 2499	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโนนสะอาด
พ.ศ. 2499 – 2505	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกบินทร์บุรีจวิทยาคม จังหวัดปราจีนบุรี
พ.ศ. 2506 – 2507	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนนายกวัฒนาร วัฒนคุณธานี จังหวัดนครนายก
พ.ศ. 2507 – 2509	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา วิทยาลัยครูเทพสตรี
พ.ศ. 2524 – 2526	คุรุศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา
พ.ศ. 2543	ศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2513 – 2520	โรงเรียนเทศบาล 3 วัดเกาะแก้วนครสวรรค์ เทศบาลเมืองพนัสนิคม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
พ.ศ. 2520 – 2526	ครูใหญ่โรงเรียนเทศบาล 3 วัดเกาะแก้วนครสวรรค์ เทศบาลเมืองพนัสนิคม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
พ.ศ. 2526 – 2529	หัวหน้ากองการศึกษา เทศบาลเมืองสมุทรปราการ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ
พ.ศ. 2529 – 2534	ผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลเมืองชลบุรี อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
พ.ศ. 2534 – 2536	ผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลเมืองพัทยา อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

- พ.ศ. 2536 – 2537   ผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลเมืองสุพรรณบุรี
อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี
- พ.ศ. 2537 – 2539   ผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลเมืองสระบุรี
อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี
- พ.ศ. 2539 – 2540   ผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลตำบลหัวหิน
อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- พ.ศ. 2540 – 2541   ผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลตำบลมาบตาพุด
อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
- พ.ศ. 2541 – 2542   ผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลเมืองกำแพงเพชร
อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
- พ.ศ. 2542 – ปัจจุบัน   ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา เทศบาลนครนนทบุรี
อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์